

МИКОЛАЇВСЬКА МІСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Проект

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ**

МИКОЛАЇВ – 2023

Стратегію розвитку Миколаївської міської територіальної громади розроблено спільними зусиллями створеної в громаді Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Миколаївської громади, Львівської обласної державної адміністрації та експертів проекту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів». Реалізація проекту стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цього документу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

0 ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА.....	8
1.1 Історичний розвиток.....	8
1.2 Географічне розташування.....	11
1.3 Природно-ресурсний потенціал.....	14
Ландшафтні особливості рельєфу.....	14
Земельні ресурси.....	15
Водні ресурси.....	15
Корисні копалини.....	16
Лісові масиви.....	16
Кліматичні умови.....	17
Природно-заповідний фонд.....	17
1.4 Екологічна ситуація.....	18
Поточний стан атмосферного повітря.....	18
Поточний стан води.....	19
Поточний стан ґрунтів.....	19
Поводження з відходами.....	20
1.5 Характеристика населення та трудових ресурсів.....	20
Чисельність населення і демографічна ситуація.....	20
Зайнятість та доходи населення.....	24
1.6 РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ.....	27
Соціальна інфраструктура.....	27
Житлово-комунальна інфраструктура.....	34
Дорожнє господарство.....	37
Транспортне сполучення та зв'язок.....	39
1.7 Архітектура та містобудування.....	43
Історико-культурна спадщина.....	43
Містобудівна документація.....	45
1.8 Економічний розвиток.....	46
Галузевий розподіл економіки.....	46
Промисловий потенціал.....	48
Сільське господарство.....	51
Підприємництво.....	52
Туризм.....	54
Потенційні точки економічного зростання.....	55
1.9 Фінансовий стан та бюджет територіальної громади.....	55
Доходи бюджету.....	56
Видатки бюджету.....	58
1.10 Результати проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації попередньої стратегії розвитку, огляд діючих стратегічних та програмних документів.....	61
1.11 Система органів влади.....	66
1.12 Органи самоорганізації населення та громадські об'єднання.....	67
1.13 Міжнародне співробітництво.....	68
1.14 Результати опитування заінтересованих сторін.....	69
Опитування мешканців громади.....	69
Опитування представників бізнесу громади.....	73
2 SWOT-АНАЛІЗ.....	75
3 СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	78
3.1 SWOT-матриця.....	78
3.2 Сценарії.....	84
4 СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	92
5 СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ	

ГРОМАДИ	93
5.1 Матриця цілей та завдань	93
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ЕФЕКТИВНА І КОНКУРЕНТОЗДАТНА МІСЦЕВА ЕКОНОМІКА.....	94
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ЧИСТЕ, КОМФОРТНЕ І БЕЗПЕЧНЕ ДОВКІЛЛЯ	100
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ЯКІСНЕ ЖИТТЯ.....	104
5.2 Аналіз відповідності положень Стратегії регіональній стратегії розвитку та Державній стратегії регіонального розвитку України	109
6 ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	113

Перелік таблиць

Таблиця 1.1.1 Старостинські округи Миколаївської міської територіальної громади	10
Таблиця 1.2.1 Порівняльна характеристика Миколаївської міської територіальної громади .	13
Таблиця 1.5.1 Чисельність населення Миколаївської міської територіальної громади	21
Таблиця 1.5.2 Природний приріст і сальдо міграції на території Миколаївської громади	21
Таблиця 1.5.3 Загальна характеристика населення Миколаївської громади	21
Таблиця 1.5.4 Вікова структура населення Миколаївської громади.....	24
Таблиця 1.5.5 Зайнятість населення Миколаївської громади за видами економічної діяльності, осіб	24
Таблиця 1.5.6 Динаміка середньомісячної номінальної заробітної плати у Львівській області, Стрийському та колишньому Миколаївському районах, грн	26
Таблиця 1.5.7 Доходи населення Миколаївської громади за видами економічної діяльності, грн	26
Таблиця 1.6.1 Освітня мережа Миколаївської територіальної громади.....	28
Таблиця 1.6.2 Вразливі групи населення у Миколаївській міській територіальній громаді.....	31
Таблиця 1.6.3 Заклади та об'єкти спортивної інфраструктури Миколаївської територіальної громади.....	33
Таблиця 1.6.4 Характеристика систем життєзабезпечення у Миколаївській громаді.....	35
Таблиця 1.6.5 Характеристика індивідуального житлового фонду	36
Таблиця 1.6.6 Комунальні дороги Миколаївської міської територіальної громади.....	38
Таблиця 1.6.7 Мережа автобусних маршрутів загального користування Миколаївської громади.....	39
Таблиця 1.8.1 Показники діяльності суб'єктів господарювання, розміщених на території Миколаївської громади	46
Таблиця 1.8.2 Підприємства Миколаївської громади з найбільшою чисельністю працівників	49
Таблиця 1.8.3 Характеристика ФОП Миколаївської громади, що мають найманих працівників	53
Таблиця 1.8.4 Туристичні шляхи у Миколаївській територіальній громаді.....	54
Таблиця 1.9.1 Основні доходи бюджету Миколаївської громади у 2021-2023 роках, тис. грн	57
Таблиця 1.9.2 Структура доходів Миколаївської громади, тис. грн.....	57
Таблиця 1.9.3 Структура видатків бюджету Миколаївської громади у 2021-2023 роках, тис. грн.....	59
Таблиця 1.9.4 Найбільші платники податків у громаді за 2022 рік, тис. грн.....	59

Таблиця 1.10.1 Діючі місцеві цільові програми Миколаївської громади в 2022-2023 роках	62
Таблиця 1.10.2 Перелік реалізованих проєктів у Миколаївській громаді у 2021-2022 роках ..	64
Таблиця 1.14.1 Найгостріші проблеми, які заважають розвитку громади	72
Таблиця 1.14.2 Пріоритетні напрями розвитку громади	73
Таблиця 2.1 SWOT-аналіз Миколаївської міської територіальної громади.....	75
Таблиця 5.1.1 Структура стратегічних, операційних цілей та завдань Стратегії розвитку Миколаївської територіальної громади на період до 2027 року	93
Таблиця 5.1.2 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.1 та напрями їх реалізації... 95	
Таблиця 5.1.3 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.2 та напрями їх реалізації... 97	
Таблиця 5.1.4 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.3 та напрями їх реалізації... 98	
Таблиця 5.1.5 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.4 та напрями їх реалізації... 99	
Таблиця 5.1.6 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.1 та напрями їх реалізації. 101	
Таблиця 5.1.7 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.2 та напрями їх реалізації. 101	
Таблиця 5.1.8 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.3 та напрями їх реалізації. 102	
Таблиця 5.1.9 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.4 та напрями їх реалізації. 103	
Таблиця 5.1.10 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.5 та напрями їх реалізації	104
Таблиця 5.1.11 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.1 та напрями їх реалізації	105
Таблиця 5.1.12 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.2 та напрями їх реалізації	106
Таблиця 5.1.13 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.3 та напрями їх реалізації	107
Таблиця 5.1.14 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.4 та напрями їх реалізації	108
Таблиця 5.2.1 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки	110
Таблиця 5.2.2 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років	112
Таблиця 6. 1 Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року	116

Перелік рисунків

Рисунок 1.1.1 Герб Миколаєва	8
Рисунок 1.1.2 Картосхема Миколаївської міської територіальної громади	10
Рисунок 1.2.1 Карто-схема віддаленості Миколаївської громади від найбільших міст України та Європи.....	11
Рисунок 1.2.2 Розташування Миколаївської громади в межах Львівської області	12
Рисунок 1.3.1 Земельний фонд Миколаївської громади	15
Рисунок 1.3.2 Штучне карстове озеро Задорб'жне.....	16
Рисунок 1.5.1 Гендерна структура населення	22

Рисунок 1.5.2 Статеві-вікова піраміда населення Миколаївської територіальної громади.....	23
Рисунок 1.6.1 Миколаївський міський Палац культури.....	32
Рисунок 1.7.1 Опорний пункт «Схід» «група «Лиса гора», с. Дроговиж.....	44
Рисунок 1.7.2 Опорний пункт «Захід» «група «Лиса гора», с. Дроговиж.....	44
Рисунок 1.7.3 Каплиця «Писанка», м. Миколаїв, гора «Високий камінь».....	45
Рисунок 1.8.1 Структура економіки громади за надходженнями до бюджету в 2021 році.....	48
Рисунок 1.8.2 Продукція ТОВ «МЕРКОР Україна».....	49
Рисунок 1.8.3 Продукція ТОВ «Миколаївцемремонт».....	50
Рисунок 1.8.4 Продукція ДП «Юліус Кох Україна».....	50
Рисунок 1.8.5 ПАФ «Дністер».....	51
Рисунок 1.8.6 ФГ «Максимович».....	52
Рисунок 1.9.1 Структура бюджету Миколаївської громади за доходами на 31.12.2022 року..	57
Рисунок 1.9.2 Структура видатків бюджету громади.....	59
Рисунок 1.14.1 Ставлення жителів до громади.....	70
Рисунок 1.14.2 Оцінка якості надання послуг.....	71
Рисунок 1.14.3 Оцінка якості надання культурних послуг.....	71
Рисунок 1.14.4 Екологія та безпекова ситуація.....	72
Рисунок 1.14.5 Негативний вплив на розвиток громади.....	74
Рисунок 1.14.6 Пріоритетні види економічної діяльності.....	74
Рисунок 3.1.1 Порівняльні переваги.....	79
Рисунок 3.1.2 Виклики.....	81
Рисунок 3.1.3 Ризики.....	83

ВСТУП

Стратегія розвитку Миколаївської міської територіальної громади є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади, розроблений на період реалізації Державної стратегії регіонального розвитку та відповідної регіональної стратегії розвитку.

Стратегія розвитку територіальної громади покликана об'єднати зусилля усіх зацікавлених сторін – місцевих мешканців, бізнесу, влади, громадських активістів – задля забезпечення місцевого економічного та соціального розвитку через використання стратегічних переваг громади.

Стратегія розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) розроблена відповідно до Законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стратегічну екологічну оцінку», а також з врахуванням Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265.

Стратегія узгоджується з стратегічними і оперативними цілями стратегічних документів державного та регіонального рівнів: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695) та Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років (затвердженої рішенням сесії Львівської обласної ради від 24.12.2019 № 948).

Стратегію розроблено в співпраці Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Миколаївської територіальної громади та Плану заходів з її реалізації (склад Робочої групи затверджено розпорядженням міського голови від 09.11.2022 №181/01-09), Львівської обласної державної адміністрації та експертів проекту «Стратегічний аналіз і рекомендації з розширення можливостей органів місцевого самоврядування і громад за допомогою відповідних стратегічних документів», що впроваджується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) через Проєкт USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»).

До процесу формування бачення і визначення пріоритетів розвитку громади були долучені представники органу місцевого самоврядування та регіональної влади, бізнесу, освіти, медици, представники культури та громадянського суспільства.

Стратегія громади орієнтована на потреби бізнесу та громадськості виявлені, під час анкетування усіх активних та зацікавлених представників громади. Процес розробки та впровадження Стратегії – публічний. З цією метою через офіційний веб-сайт та офіційні сторінки міської ради в соціальних мережах було повідомлено про початок роботи над проєктом Стратегії, визначено строки і форми подання пропозицій до нього від зацікавлених сторін, проведено відкриті розширені засідання Робочої групи з розробки Стратегії (15.12.2022, 15.03.2023, 21.04.2023, 22.06.2023, 21.09.2023), оприлюднено на офіційному веб-сайті міської ради проєкти Стратегії та Плану заходів з її реалізації, проведено їх громадське обговорення та стратегічну екологічну оцінку.

Відтак Стратегія розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року є документом, впровадження якого відбуватиметься шляхом об'єднання зусиль управлінців, бізнесу та громадськості задля досягнення визначених цілей та реалізації спільних проєктів, що вцілому забезпечать сталий соціально-економічний розвиток громади.

1 АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.1 Історичний розвиток

Найдавніші поселення людини на теренах Миколаївщини сягають ще епохи палеоліту (20-30 тис. років тому). Вони представлені мисливським літнім табором біля нинішнього села Дроговиж та зимовим поселенням у скельному гроті Прийма-1.

Завдяки сприятливим природним умовам на території Миколаївщини, людина проживала тут і в наступний за палеолітом час, у добу мезоліту, що датується IX-IV тис. до нашої ери. Вже відомо 9 поселень цього типу в районі сучасних сіл Верин, Крупсько, Прийма та Раделичі.

На території району відомо 15 поселень епохи енеоліту (III тис. до н. е.) в районі сіл Більче, Верин, Гірське, Криниця, Крупсько, Прийма, Раделичі, Рудники та Тростянець.

До I тисячоліття нашої ери на території району відноситься 9 поселень поблизу сіл Верин, Заклад, Крупсько, Рудники та Тужанівці та два скарби римських монет у Стільсько та Миколаєві.

У VI ст. територія району увійшла до складу держави Білих Хорватів.

Після монголької навали у 1241 році Миколаївська земля відродилась у складі Перемишльського князівства. У 1403-1408 роках привілеї на міське право дістав Вербіж, куди закликали селитись польських та німецьких колоністів.

В історичних документах XV ст. є відомості про містечко Горожанна Велика, Вербіж, Берездівці, Більче, Колодруби, Дроговиж, Розвадів, Ілів, Устя, Демня, Криниця, Красів, Ляшки Горішні, Ляшки Долішні, Верин, Поляна, Добряни, Ричагів.

Поява міста Миколаєва пов'язана з особою шляхтича Миколи Тарла, якому польський король Сигізмунд II Август у 1570 році дав грамоту на заснування міста поблизу Дроговижа, яке назване на честь фундатора.

Тарло вибрав місце для міських укріплень, для костелу та для свого власного будинку. Міські укріплення будувалися вже з врахуванням застосування артилерії. Судячи з того, що у XVII ст. місто кілька разів витримало татарські набіги, укріплення таки були добудовані.

У XVI-XVII ст. з'являються згадки в документах про села Горуцька, Держів, Пісочна, Новосілки-Опарські.

У той час головним заняттям населення були землеробство, тваринництво, ремесло і торгівля. Згідно з королівським привілеєм у Миколаєві 2 рази на рік проводились ярмарки, а раз на тиждень – щовівторка – базари. Миколаївські ремісники об'єднувались у цехи. Наприкінці XVI ст. були цехи гончарів, шевців, пекарів, різників.

Рисунок 1.1.1 Герб Миколаєва

Історичний герб міста. Найдавніша відома нині печатка міста, датована 1574 роком, – підкова, на якій сидить голуб. З XVII століття зображення герба дещо змінюється: у полі печатки – дерево (дуб), на якому сидить голуб.

На основі печаток XVII-XVIII століть грамотою цісаря Франца II від 14 грудня 1794 року для міста затверджено герб з такою символікою: на блакитному тлі зелений викорчований дуб, на якому сидить срібний голуб з червоними ногами та дзьобом, збоку від дуба – срібна сокира з дерев'яним топорощем натуральної барви.

У 1772 році територія району увійшла до складу Монархії Габсбургів (з 1804 року – Австрійської імперії), тут засновано німецькі колонії Дорнфельд та Райхенбах.

Майже половина земель, значна частина лісів, пасовищ і сінокосів належала земельним магнатам, які на території Миколаївщини були в основному поляками.

Скасування панщини у 1848 році не влаштувало селянство, яке сподівалося одержати землю, ліси, луки і пасовища.

Ще до початку війни у 1914 році австрійці проводять будівництво укріплень на лінії Розділ-Верин-Миколаїв-Дроговиж. Будівництво Миколаївської фортеці в околицях міста, яка мала прикривати дороги на Карпати було припинено після дізнання про це російською розвідкою.

Спроби австрійців утримати Миколаїв у своїх руках закінчились поразкою. У запеклих боях на австрійсько-російському фронті брав участь легіон Українських Січових Стрільців.

Після розвалу Австро-Угорської імперії на початку листопада 1918 року в Галичині проголошено створення Західноукраїнської Народної Республіки.

У той час частина Миколаївщини увійшла до складу Жидачівського політичного повіту. Але польська влада прагнула приєднати Галичину до відновленої польської держави. Для захисту українських земель створюється Українська Галицька Армія.

У березні 1921 року підписано Ризький мирний договір, західноукраїнські землі перейшли під владу Польщі.

На Миколаївщині розвивалася дрібна промисловість, виробництво вапна, кахлів, цегли, гончарного посуду. Велике підприємство Розвадівський вапняно-кахельний завод належав багатому єврейському капіталісту Шмораку. Більшість населення було зайнято в сільському господарстві і дуже страждало від безземелля. Найкращі землі продавались або передавались безкоштовно переселенцям з Польщі.

З початком Другої світової війни посилилась підготовка до повстання проти польської влади.

До кінця вересня пройшло розмежування між Німеччиною та СРСР. Комунисти створювали робітничо-селянські комітети, які перебирали в свої руки владу і контролювали всі сфери життя. Було націоналізовано вапняно-кахельний завод, ремісничі майстерні, млини, магазини, пекарні.

Історично Миколаївський район утворений 17 січня 1940 року з сільських гмін Миколаїв над Дністром і Розділ та міських гмін Миколаїв і Розділ скасованого Жидачівського повіту Дрогобицької області.

Навесні 1940 року між Дроговижем, Розвадовом та Миколаєвим почалося будівництво цементного заводу. Цьому сприяли багатющі поклади вапняку і глини.

У серпні 1944 року відновлено Миколаївський район у складі Дрогобицької області. 3 грудня 1962 року Миколаїв увійшов до складу Жидачівського району, а 30 грудня 1962 року Миколаїв разом з селищем міського типу Новий Розділ став містом обласного підпорядкування Львівської області до визнання Нового Роздолу містом у 1963 році.

6 грудня 1966 року утворено Миколаївський район у складі Львівської області з центром у м. Миколаєві.

Зі здобуттям незалежності України і до липня 2020 року місто Миколаїв та всі населені пункти сучасної Миколаївської громади функціонували у складі Миколаївського району, що налічував 108 населених пунктів, у тому числі 1 місто (адміністративний центр), 1 селище міського типу, 26 сільських рад і 106 сільських населених пунктів.

В рамках адміністративно-територіальної реформи 2020 року утворено новий Стрийський район, до складу якого увійшли території колишніх Стрийського, Миколаївського, Сколівського, Жидачівського районів.

Миколаївська міська територіальна громада була створена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 718-р, до її території увійшли 1 місто та 23 села, адміністративним центром громади визначено м. Миколаїв.

Громада складається із 24 населених пунктів: м. Миколаїв, с. Більче, Болоня, Велика Горожанна, Вербіж, Гірське, Гонятичі, Дроговиж, Кагуїв, Колодруби, Криниця, Липиці, Листв'яний, Мала Горожанна, Новосілки-Опарські, Павуки, Підлісся, Повергів, Раделичі, Ричагів, Рудники, Сайків, Трудове, Устя. Адміністративним центром громади є м. Миколаїв.

Чисельність населення громади становить 32934 осіб, в тому числі міське населення – 14498 осіб (44%), сільське – 18436 осіб (56 %). В структурі населення громади переважає сільське.

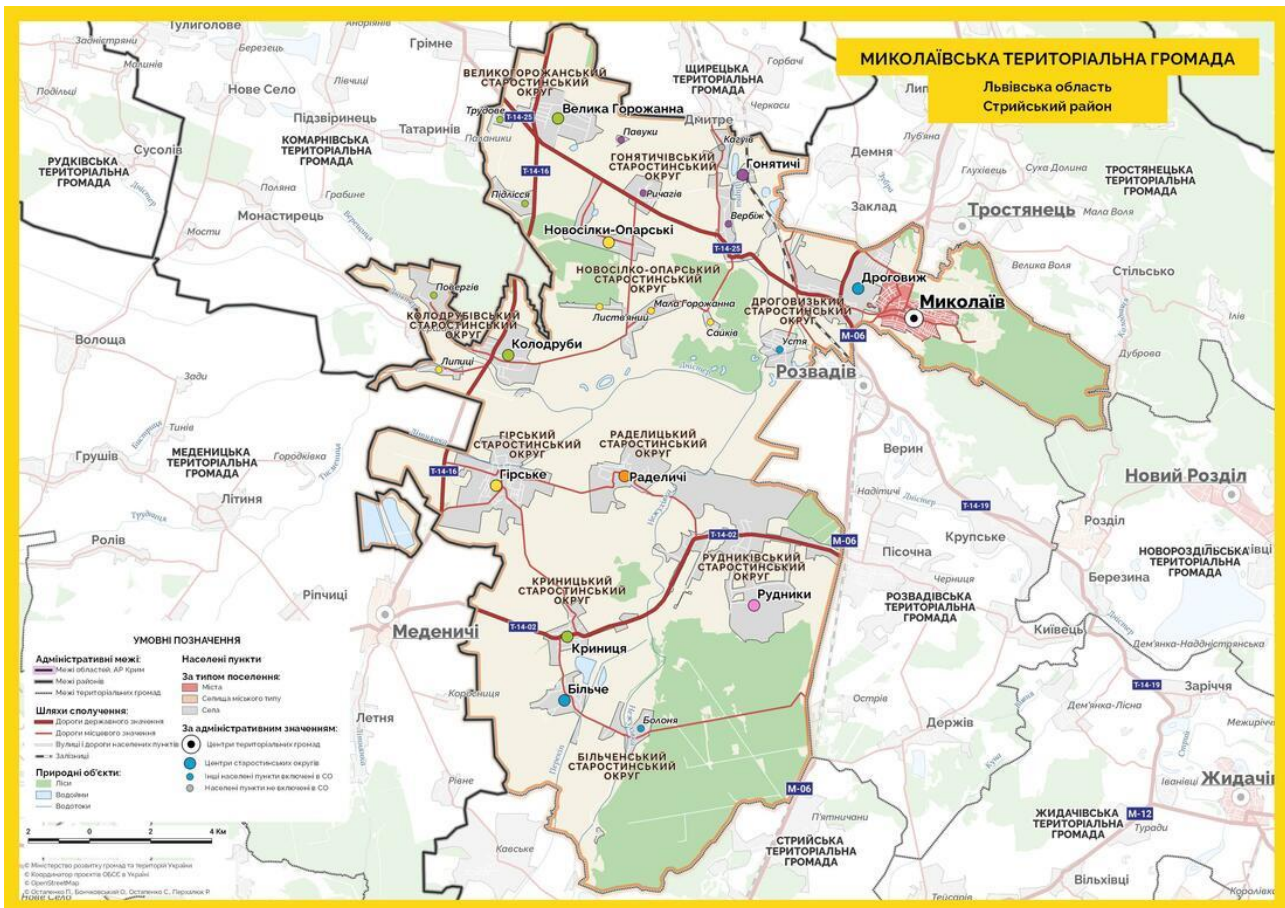

Рисунок 1.1.2 Картосхема Миколаївської міської територіальної громади

Адміністративно Миколаївська громада поділяється на 10 старостинських округів (табл. 1.1.1).

Таблиця 1.1.1 Старостинські округи Миколаївської міської територіальної громади

Старостинський округ (СО)/староста	Кількість насел. пунктів	Перелік населених пунктів	Чисельність населення СО, осіб	Дата створення СО та обрання старости
Гірський СО, староста Дудич Катерина Миколаївна	2	с. Гірське, с. Липиці	3077	24.11.2020
Раделицький СО, староста Сененко Зоряна Богданівна	1	с. Раделичі	1108	24.11.2020
Гонятичівський СО, староста Козак Степан Степанович	5	с. Вербіж, с. Кагуїв, с. Гонятичі, с. Ричагів, с. Павуки	1715	24.11.2020
Великогорожанський СО, староста Зінченко Микола Дмитрович	3	с. Велика Горожанна, с. Підлісся, с. Трудове	1168	24.11.2020
Колодрубівський СО, староста Танчій Надія Миколаївна	2	с. Колодруби, с. Повергів	992	24.11.2020
Більченський СО, староста Іванус Наталія Миколаївна	2	с. Більче, с. Болоня	1852	24.11.2020
Новосілко-Опарський СО, староста Яруш Ємілія Марківна	4	с. Новосілки-Опарські, с. Мала Горожанна, с. Листв'яний, с. Сайків	1640	24.11.2020
Рудниківський СО, староста Білий Роман Степанович	1	с. Рудники	2927	24.11.2020
Дроговизький СО, староста Мельник Ігор Володимирович	2	с. Дроговиж, с. Устя	2964	24.11.2020
Криницький СО, староста Левенець Ганна Миколаївна	1	с. Криниця	993	24.11.2020

Висновки:

1. Польський король Сигизмунд II Август дав грамоту (привілей) сандомирському хорунжому, своєму секретареві і старості дроговизькому шляхтичеві Миколі Тарлу на заснування міста

М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачево і Ужгород та державний кордон з Угорщиною), з якою збігається європейський автошлях E471, міжнародний транспортний коридор «Середземноморський» (№5).

Територія громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Стрийського району Львівської області, через територію якого проходять крупні магістральні газопроводи, нафтопроводи і лінії електропередач високої напруги. Крім того, на території розміщені гірничі відводи, нафта і газородовища, водозабори міст Львова, Дрогобича, Стрия, Моршина, Трускавця, Стебника, військовий аеродром.

Миколаївська міська територіальна громада має площу 304,6 км² та складає 7,9% площі Стрийського району, 1,4% площі Львівської області.

Миколаївська громада межує на півночі з Щирецькою, на північному заході – з Комарнівською, на заході – з Меденицькою, на півдні – з Стрийською, на південному сході – з Розвадівською, на сході – з Новороздільською, на північному сході – з Тростянецькою громадами.

Вигідне розміщення у 38 км зоні від обласного центру м.Львів на «Великому транзитному кільці» – дорозі загального користування державного значення Р-84 Бібрка-Кам'янка-Бузька-Жовква-Городок-Миколаїв-Жидачів-Калуш-Бурштин, яка з'єднує між собою основні магістралі Львівщини, наявність автомобільних доріг загального користування державного значення: Т-14-16 Львів-Пустомити-Меденичі, Т-14-02 Східниця-Пісочна – це ті можливості громади, які здатні стимулювати розвиток бізнесу, зумовити створення нових підприємств у переробній промисловості та сільському господарстві, сферах будівництва та логістики.

Рисунок 1.2.2 Розташування Миколаївської громади в межах Львівської області

Територією громади проходить також електрифікована залізнична магістраль Львів-Стрий-Чоп. Залізнична станція Миколаїв-Дністровський знаходиться в трьох кілометрах від центру міста.

Адміністративний центр громади м. Миколаїв розташований на лівому березі р. Дністер, за 38 км на південь від м. Львова. Річка Дністер протікає в 2 км від південно-західної частини міста. Територія Миколаєва витягнута із заходу на схід, розташована у природній улоговині, яка утворена текучими водами.

В таблиці 1.2.1 подано порівняльну характеристику Миколаївської міської територіальної громади до Стрийського району та Львівської області станом на 1 січня 2022 року.

Таблиця 1.2.1 Порівняльна характеристика Миколаївської міської територіальної громади

Адміністративно-територіальна одиниця	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі/району/ області	Населення, тис.осіб	Населення у % до загального населення/району/ області	Густина населення, осіб/км ²
Миколаївська громада	304,6	8/1,4	32,934	10/1,33	109
Стрийський район	3854	18	325,491	13	84
Львівська область	21 832	-	2 478,1	-	114

Одним з найважливіших факторів, який визначає спеціалізацію Миколаєва, є наявність величезних запасів літотамнієвих вапняків і кварцових та глауконітових пісків, а також мергелевих глин, що сприяє розвитку в місті промисловості з виробництва будівельних матеріалів.

Виробничий сектор економіки Миколаївської міської територіальної громади представлений підприємствами, які здійснюють економічну діяльність за такими видами діяльності, як виробництво цементу, сухих будівельних сумішей, добування піску, гравію, глин і каоліну, будівництво житлових і нежитлових будівель, виробництво канатів, мотузок, шпагату та сіток, прісноводне рибництво (аквакультура) та інші. Найбільші промислові виробники на території міста ПРАТ «Миколаївцемент», ТзОВ «Хенкель Баутехнік Україна», ТОВ «Миколаївцементремонт», ПАФ «Дністер», ТОВ «Меркор Україна», ТзОВ «Цикада Плюс», Дочірнє підприємство німецької компанії «Юліус Кох Україна», ПРАТ «Львівський облрибкомбінат».

Миколаївська громада за функціональним типом території є територією з особливими умовами для розвитку, а саме монофункціональною економікою, що спеціалізується на виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції. На території Миколаївської громади діє підприємство ПРАТ «Миколаївцемент», яке є основним бюджетотворюючим підприємством та забезпечує 42% надходжень до бюджету громади (за даними 2021 року). Крім того, м. Миколаїв до адміністративно-територіальної реформи було центром Миколаївського району.

Висновки:

1. Миколаївська міська територіальна громада Стрийського району Львівської області має площу 304,6 км² та складає 7,9% площі Стрийського району, 1,4% площі Львівської області, адміністративним центром є місто Миколаїв.

2. Громада має значний логістичний та транзитний потенціал за рахунок розміщення у 38 км від Львова, наявності автомобільної дороги загального користування державного значення М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачєво і Ужгород та державний кордон з Угорщиною), з яким збігається європейський автошлях Е471, міжнародний транспортний коридор «Середземноморський» (№5), наявності електрифікованої залізничної магістралі Львів-Стрий-Чоп та залізничної станції Миколаїв-Дністровський у 3 км від центру м. Миколаїв.

3. Також територією громади проходять автомобільні дороги загального користування державного значення: Т-14-16 Львів - Пустомити - Меденичі, Т-14-02 Східниця – Пісочна, Р-84 Бібрка - Кам'янка-Бузька - Жовква - Городок - Миколаїв - Жидачів - Калуш – Буштин («Велике транзитне кільце Львівщини»). Така транспортна доступність та близькість до обласного центру дає значний логістичний та промисловий потенціал.

4. Адміністративний центр громади м. Миколаїв розташований на лівому березі р. Дністер, його територія витягнута із заходу на схід, розташована у природній улоговині, яка утворена текучими водами.

5. Одним з найважливіших факторів, який визначає спеціалізацію Миколаєва, є наявність величезних запасів літотамнієвих вапняків і кварцових та глауконітових пісків, а також мергелевих глин, що сприяє розвитку в місті промисловості з виробництва будівельних матеріалів.

6. Миколаївська громада за функціональним типом території є територією з особливими умовами для розвитку, а саме монофункціональною економікою, що спеціалізується на виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції. На території Миколаївської громади діє підприємство ПРАТ «Миколаївцемент», яке є основним бюджетоутворюючим підприємством та забезпечує 42% надходжень до бюджету громади (за даними 2021 року).

7. М. Миколаїв до адміністративно-територіальної реформи було центром Миколаївського району, що зумовило розвиток інфраструктури районного центру.

1.3 Природно-ресурсний потенціал

Ландшафтні особливості рельєфу

В геоморфологічному відношенні Миколаївська громада знаходиться в межах структурної височини Опілля, в лісовій зоні Передкарпаття. Її територія ділиться рікою Дністер на лівобережну частину – горбисте Опілля і правобережну – рівнинне Передкарпаття.

Опілля являє собою частину Львівського плато з абсолютними висотами в межах району 340-405 метрів, яке характеризується розчленованим рельєфом, наявністю горбистих гряд, розмежованих широкими долинами річок.

Поверхня землі громади являє собою горбисту рівнину з уклоном у південно-східному напрямку. Відмітки поверхні землі коливаються від 260 до 320 м.

На території Миколаївської громади з північного заходу на південний схід простягаються дві геологічні структури: південно-західна окраїна Східно-Європейської платформи і Передкарпатський прогин.

У геологічній будові громади характерні верхньокрейдяні, верхньо- і середньоміоценові та четвертинні відклади. Відклади верхньокрейдяного віку представлені ясно-сірими і голубувато-сірими мергелями, які перекриті зеленуватими глауконітовими пісковиками та кремовими мергелями, а верхньо- і середньо міоценові – глинами, пісками, пісковиками та вапняками.

Потужність товщі глауконітових пісків – 25-30 м. Верхня частина міоцену – тридцятиметровий шар вапняку, який перекритий сірими глинами з прошарком пісковиків. Потужність глин від 8 до 10 м.

Четвертинні відклади мають повсюдне розташування, що представлені комплексом елювіальних, озерно-алювіальних, делювіальних відкладів. Елювій, який складається із щебеню і пісковиків, лежить шаром від 1,2 до 2 м на корінних породах міоцену. Озерно-алювіальні відклади розповсюджені в долинах річок і представлені сіро-голубими та сіро-зеленими глинами, пісками і галечниками. Сучасний алювій складає заплавні тераси річок і представлені пісками, супісками та суглинками потужністю від 2 до 6 метрів.

Вершини й схили горбів покриті товщею делювіальних лесовидних суглинків та супісків.

У західній частині громади горби круто обриваються в заплави р. Зубри у вигляді гострокутних зубців. Долини бокових приток зливаються тут із заплавами терасами ріки

Зубри і утворюють біля села Устя широку котловину, яка поступово переходить у долину р. Дністер. Місцевість має низинний, злегка розчленований ярами і балками, характер.

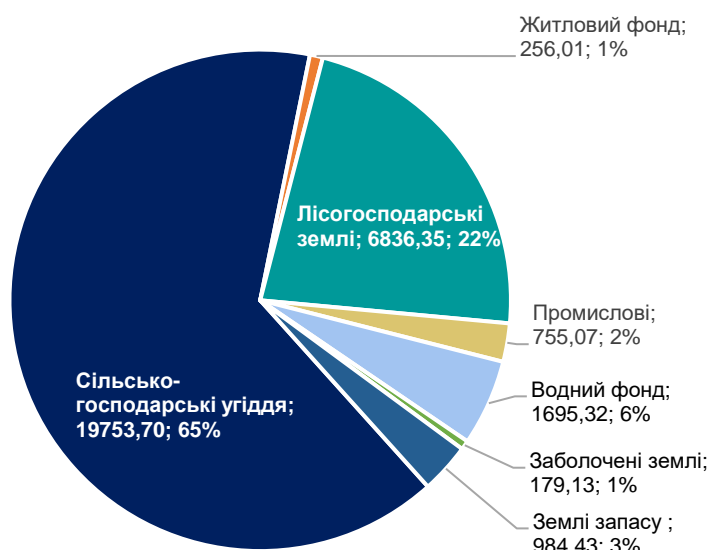
Передкарпаття являє собою рівнину, частина якої заболочена і часто заливається весняно-літніми водами внаслідок повеней і паводків. Рівнинне Передкарпаття на південному заході обмежене різким уступом – смугою передгір'я Карпат. Абсолютні висоти поверхні рельєфу тут коливаються від 240 до 300 метрів.

Північна частина громади не становить труднощів для розвитку сільського господарства, прокладання транспортних шляхів. Територія громади рівнинна. Це сприяє будівництву промислових підприємств, сільськогосподарських об'єктів, житлових будинків тощо.

Земельні ресурси

На території Миколаївської громади переважають сірі опідзолені супіщані, підзолисто-дернові та дернові карбонатні супіщані, дернові глейові та сильноглейові легкосуглинкові, лесовидні суглинки, сірі, темносірі чорноземи опідзолені.

Загальна площа земель Миколаївської територіальної громади становить 30460,0 га. На рисунку 1.3.1 наведена інформація щодо видів, площі земель громади та ваги кожного виду в структурі земельного фонду.

Рисунок 1.3.1 Земельний фонд Миколаївської громади

Майже 65% земель Миколаївської територіальної громади Львівської області складають землі сільськогосподарського призначення. Частина земель, на яких розвинена промисловість, проходять транспортні та комунікаційні мережі сягає 2,5%, а водного фонду – 6%.

Водні ресурси

Внутрішні води району представлені р. Дністер та її притоками: Щирок, Зубра, Верещиця, Летнянка, Нежурівка, Бредниця, Колодниця, Ілловець та іншими малими водотоками.

Площа водного фонду Миколаївської громади становить 1695,32 га, зокрема річок – 736,02 га (43,4%), ставків – 950,8 га, озер та прибережних замкнутих водоем – 8,5 га (0,5%). Річки, які протікають через територію громади, належать до басейну Чорного моря. Долини рік переважно заболочені, їх осушують меліоративними системами.

З одного боку автодороги М06 Київ-Чоп величезне озерне плесо – затоплений кар'єр Миколаївського цементного заводу. Навпроти – менше озеро «Байкал-2», утворене на карстових печерах, які повимивали підземні води.

Задорóжнє – штучне карстове озеро на території громади, також відоме в народі як «Байкал» завдяки чистій воді та сприятливим умовам для відпочинку, утворене в результаті затоплення Дроговизького вапнякового кар'єру Миколаївського цементного заводу.

Рисунок 1.3.2 Штучне карстове озеро Задорóжнє

Озеро розташоване на висоті 265 м над рівнем моря, глибина озера – 27 м. Довжина – 1123 м, ширина – 560 м. Берегова лінія становить 3135 м.

Достовірна глибина кар'єру на момент прориву карсту не відома. За різними даними вона коливалася від 40 до 60 метрів. Перевищуючи таким чином глибину стандартних вапняних кар'єрів в кілька разів.

Сьогодні озеро популярне серед любителів активного відпочинку. У водоймі розвивається флора і фауна, зростає популяція риб. На східному березі озера утворений дачний кооператив працівників цементного заводу. На

західному березі більшість ділянок озера в даний момент здані в оренду під пляжі та рекреаційні зони.

Корисні копалини

Миколаївська громада багата різноманітними корисними копалинами. Серед них слід відзначити наявність на східних околицях м. Миколаєва великих товщ літотамнієвих вапняків, які є сировиною для виробництва цементу і випалювання вапна. Важливе промислове значення мають також мергелі, кварцеві та глауконітові піски, що поширені на північному сході міста.

У долині річки Дністер залягають глини, які використовуються для виготовлення цегли і цементу. За останні роки глини розвідані по всій західній території громади. Найбільш перспективними є ділянки Задорожний і Заклад, які знаходяться на північній – захід від міста Миколаєва.

Гравійні відклади і піски поширені в долинах річок і використовуються для доріг та в будівельній промисловості.

У заплавах річок є великі поклади торфу, які ще не розвідані в повній мірі і розробляються тільки окремими господарствами.

Родовище вапняків та будівельних пісків розташоване на північно – східній окраїні міста Миколаєва. Літотамнієві вапняки нижньотортонського віку залягають під пісками і пісковиками. Запаси вапняків біля 6 тис. м³, пісків – 27665 тис. м³, пісковиків – 951 тис. м³.

Лісові масиви

Територія громади знаходиться на межі природних зон мішаних і широколистяних лісів, а те, що ліси трапляються нена всій площі, є наслідком діяльності людини протягом багатьох сторіч. Ліси в межах громади займають площу понад 6836 га.

Ліси представлені широколистяними, хвойними і мішаними угрупованнями. Основними лісоутворюючими породами є граб, дуб, бук, які відповідно займають 35 %, 25 %, 17 % від усієї лісопокритої площі.

Територія, яка знаходиться під лісами займає 22,4 % від загальної площі громади, з них найбільші ростуть на території Більченського (2673 га) і Рудниківкиського (801,4 га) старостинських округів. Основні лісоутворюючі породи: бук, дуб, граб, вільха, липа, береза.

У підліску ростуть кущі ліщини, шипшини, ожини, барбарису, бузини чорної, вовчі ягоди, глоду звичайного, малини, смородини, терну.

На луках ростуть злаки, вологолюбне різнотрав'я, а також кульбаба, польова ромашка, конюшина, гусячі лапки, дзвоники, журавлина, звіробій, конвалія та ін.

Болотна рослинність представлена сфагновим мохом, мохом зозулин льон, злаковими, осокою, пухівкою, очеретом, трясучкою, росичкою.

На території громади є 3 парки, 6 скверів, 5 лісгосподарських підприємств, а саме Красівське, П'ятничанське, Роздільське, Комарнівське лісництва та ДП «Галсільліс».

Кліматичні умови

Клімат Миколаївської громади, відповідно до його географічного положення є помірно вологий, перехідний від морського помірного до помірного континентального. Протягом року переважає помірне морське повітря з Атлантики, яке приносить взимку відлиги, хмарність і снігопади, а влітку – прохолоду і рясні дощі. Менше поширене континентальне помірне і тропічне повітря, яке влітку приносить різке потепління. Іноді проникають арктичні повітряні маси. Взимку вони викликають ясну морозну погоду, а влітку і восени – прохолодну з опадами.

Сумарна сонячна радіація за рік у громаді становить 93 ккал/см², ефективне випромінювання – 23 ккал/см², а радіаційний баланс - 40 ккал/см².

Середньорічна температура +7,9°C. Абсолютний мінімум – -32,2°C, а абсолютний максимум – +37°C. Середньомісячні температури коливаються від -3,8°C в січні до +18,4°C у липні.

Опадів випадає 650 – 700 мм на рік, з них у зимовий період 150 мм (11%). Найбільше число опадів випадає у липні, серпні і вересні – по 83,1 мм (44 %).

Літом опади випадають у вигляді зливових дощів, які сильно впливають на режим рік.

Висота снігового покриву в середньому 10-12 см, інколи 25 – 40. Тривалість снігового покриву 60 – 80 діб на рік.

Насичені вологою повітряні маси переносяться західними і південно – західними вітрами, які переважають протягом року. Рідше вітри дмуть із півдня, півночі і сходу. На напрям вітрів у значній мірі впливають Карпатські гори. Середня швидкість вітрів 6,8 – 10,8 м/с.

Абсолютна вологість повітря досягає свого максимуму наприкінці липня.

У громаді добре виражені пори року із певними ознаками вітрового режиму, ходу температури, кількості опадів, хмарності, умовами для сільськогосподарських робіт. Достатність годин сонячного тепла, відсутність різкого перепаду температур повітря, а також невелика річна амплітуда температур, відсутність сильних вітрів протягом року сприяють вирощуванню різних сільськогосподарських культур та використання території громади як зони відпочинку.

Природно-заповідний фонд

Дендрарій «Радів» – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення в Україні, розташована при східній околиці міста Миколаїв (колишній присілок Радів, тепер вул. Шевченка), площею 3,4 га. Перебуває у віданні ДП «Стрийський лісгосп» (Роздільське лісництво, кв. 39, вид. 3).

Статус надано з метою збереження насаджень 200 цінних порід дерев і чагарників (коркове дерево амурське, сосна Веймута тощо).

Кошів – ландшафтний заказник місцевого значення, розташований на північний схід від села Колодруби, площею 110 га. Перебуває у віданні ДП «Самбірський лісгосп» (Комарнівське л-во, кв. 39, вид. 1-44).

Мета створення заказника: збереження типового природного ландшафту з типовою заплавною рослинністю, а також великої колонії сірих чапель.

Тут на лівобережжі Дністра збереглися еталони заплавної рослинності, аналогів якої немає в заповідному фонді області. Це багаті діброви з участю ясеня, граба, липи, клена гостролистого, вільхи чорної, осики, берези, які чергуються з фрагментами ясеневих ценозів, чорновільшанників, багатими різнотравними лугами, сосновими болотами.

З представників фауни найпоширенішими тут є козуля, дикий кабан, заєць-русак, вівірка. Особливу цінність має розміщення на невеликій площі колонії сірих чапель, яка нараховує понад 100 гнізд.

Серед червонокнижних видів тварин і рослин є: баранець звичайний, курочка болотна, лілія лісова, зозулинні сльози, зіновать Пачоського, пальчатокорінник Фукса, осока затінкова.

Під Зăкладом – лісовий заказник місцевого значення, розташований між містом Миколаїв і селом Зăклад, площею 0,9 га. Перебуває у віданні Миколаївське ДЛГП «Галсільліс» (Миколаївське л-во, кв. 7, вид. 5).

Статус присвоєно для збереження частини лісового масиву, що прилягає до дороги М06 Київ-Чоп (автошляху Е471). На території заказника облаштована рекреаційна зона.

1.4 Екологічна ситуація

Поточний стан атмосферного повітря

Обсяги викидів від стаціонарних джерел у Львівській області в розрахунку на 1 км² території складають 3,5 т, а на одну особу – 30,3 кг забруднювальних речовин. Найбільше викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел в області продукують підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів (45,2%) і постачання електроенергії, газу, пари і кондиційованого повітря (37,5%).

Обсяг викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у Стрийському районі в 2021 році становив 5443,8 т¹ (126,5% порівняно з 2020 р. та 7,22% викидів у регіоні) та займає 2-ге місце в рейтингу викидів в атмосферне повітря серед районів Львівської області.

Екологічна ситуація на території Миколаївської громади характеризується відносною стабільністю показників, проте є ряд проблем, які потребують вирішення. Особливо актуальною є проблема забрудненості атмосферного повітря шкідливими викидами промислових підприємств (оксиди вуглецю, оксиди азоту та сірчаного ангідриду).

Причинами надмірних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є повільне впровадження пилогазоочисного обладнання на підприємствах. Гострими залишаються низка проблем: недотримання підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування; невиконання у встановлені терміни заходів щодо зниження обсягів викидів до нормативного рівня; низькі темпи впровадження сучасних технологій очищення викидів; відсутність ефективного очищення викидів підприємств від газоподібних домішок.

На території громади наявний один суб'єкт підприємницької діяльності, включений до Реєстру об'єктів, які справляють шкідливий вплив² на довкілля - Приватне акціонерне товариство «Миколаїв-львівський комбінат будівельних конструкцій» (реєстр. № 02034), зареєстроване за адресою м. Миколаїв, вул.Вапняно-Кар'єрна, 6. Підприємство здійснює діяльність з виготовлення виробів із бетону для будівництва, добування піску, гравію, глини та ін. Задекларовані підприємством наступні викиди шкідливих речовин: речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна) - 4.044829, оксид вуглецю - 7.680115, оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂]) - 2.715334.

Також значним джерелом забруднення атмосферного повітря в Миколаївській громаді є пересувні джерела забруднення – транспортні засоби, як локальні, так і транзитні, що рухаються автомобільною дорогою загального користування державного значення М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачево і Ужгород та державний кордон з Угорщиною), а також «великим транзитним кільцем» - дорогою загального користування державного значення Р-84 Бібрка - Кам'янка-Бузька - Жовква - Городок - Миколаїв - Жидачів - Калуш - Бурштин, яка з'єднує між собою основні магістралі Львівщини.

¹ http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/st_inf.php?2211117

² <https://eco.gov.ua/revestr-obyektiv-yaki-spravlyayut-shkidlivij-vpliv>

Поточний стан води

На екологічний стан поверхневих вод громади впливають різноманітні фактори, які тісно пов'язані, а саме: забруднення ґрунтів, атмосфери, зміна ландшафтної структури та техногенне навантаження території, неефективна робота каналізаційно-очисних споруд, забруднення річок твердимими/рідкими побутовими та промисловими відходами.

Скид зворотних (стічних) вод у поверхневі водні об'єкти на території Миколаївської громади у 2022 році становив 2,892 млн м³/рік, з них нормативно чистих без очистки – 2,365 млн м³/рік, забруднених – 393 тис. м³/рік, нормативно очищених на спорудах – 134 тис. м³/рік (за даними Державного водного кадастру за розділом: «[Водокористування](#)»). Наведені дані засвідчують, що 13,6% зворотних (стічних) вод, які скидають в поверхневі водні об'єкти 19 зареєстрованих водокористувачів в Миколаївській громаді, – не проходять відповідної очистки і є забрудненими.

Із 3,108 млн м³ використаної води (в т.ч. 2,954 млн м³ забраної води з природних водних об'єктів) у громаді в 2022 році найбільше використовується вода на виробничі потреби – 1,972 м³/рік (63,4%), на інші потреби – 811 тис. м³ в рік (26,1%), для задоволення питних та санітарно-гігієнічних потреб – 325 тис. м³ в рік (10,5%).

Миколаїв користується покупною водою із водогону «Стрий-Львів» Львівського комунального підприємства «Львівводоканал», звідки вода потрапляє у два резервуари загальним об'ємом 6 тис. м³. Із резервуарів вода надходить у розподільну мережу міста Миколаєва. Подача здійснюється цілодобово.

Вода знезаражується гіпохлоритом натрію, який утворюється внаслідок електролізу на трьох електролізних установках із розчину кухонної солі, тобто звичайна кухонна сіль, розчиняється у великих місткостях з водою. Через розчин пропускається струм. Відповідно відбувається процес розпаду хлориту натрію й утворюється гіпохлорит натрію, який має антисептичні та дезінфікуючі властивості.

Виробничий контроль безпечності та якості питної води здійснюється згідно укладеного Договору №1/009 від 03.01.2023 р. про надання послуг із ДУ «Львівський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України».

Плани-графіки відомчого лабораторного контролю на 2023 рік складені та погоджені у відповідності до технологічного регламенту виробництва питної води.

Протоколи лабораторних досліджень проб питної води скеровуються щотижнево у Миколаївський відділ Стрийського районного управління ГУ Держпродспоживслужби у Львівській області. Вода питна відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Вода питна по перевірених показниках радіаційної безпеки відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Поточний стан ґрунтів

Миколаїв оточений кар'єрами, в тому числі і піщаним. Зокрема, Східне Миколаївське родовище піску (кар'єр ПАФ «Дністер») - площа 40 га, кар'єр глини Кагуєвський - 100 га, Північне Розвадівське родовище піску - площа 1 га, Південне Тростянецьке родовище піску (кар'єр «ОНУР») - площа 5 га, Південне Тростянецьке родовище піску (кар'єр ШБД № 38) - 2 га.

Видобуток будівельних матеріалів зумовлює не тільки постійне розширення площ, а й утворення виробленого та насипного рельєфів поверхні. Пісок з кар'єрів використовується для виготовлення сухих будівельних сумішей (ТОВ «Хенкель Баутехнік Україна» та Промислово-будівельна група «Ковальська»). Також його додають для виготовлення будівельних конструкцій та матеріалів, вскриша використовується для підсипки для укладання доріг (ТзОВ «Алов»).

На території кар'єрів поширені переважно два типи сучасних екзогенних процесів: гравітаційні та водно-ерозійні. Серед гравітаційних виділяють осипні та обвальні процеси. Обвальні процеси проявляються на деяких стінках кар'єрів, де відслонюються скельні

породи (літотамнієві вапняки і пісковики). Гравітаційні процеси пришвидшуються денудаційно-акумулятивною роботою екскаватора, утворюючи свіжі стінки та відповідні форми меншого розміру на них. Відбуваються також і водно-ерозійні процеси, зокрема утворення провалів та западин.

Поводження з відходами

Послугу поводження з побутовими відходами в громаді надає Миколаївське комунальне підприємств «Житлово-комунальне управління».

Зібрані тверді побутові відходи захороняються на Миколаївському сміттєзвалищі в урочищі «Гроби», на яке у підприємства є Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою площею 4 га. Для надання послуг поводження з ТПВ підприємством задіяно 2 сміттєвози та вантажний автомобіль ГАЗ- 3309.

Відповідно до проведеного конкурсу підприємство надає послуги у 6 з 24 населених пунктів громади.

Проблемними питаннями в діяльності підприємства є відсутність матеріально-технічного забезпечення (сміттевої машини) для збільшення території надання послуг, мала кількість сміттєвих баків у споживачів приватного сектору, відсутність бази даних, з якою можна було б звірити фактичну кількість мешканців, що проживають у квартирі чи будинку (для правильного нарахування оплати за надані послуги).

Висновки:

1. В геоморфологічному відношенні Миколаївська громада знаходиться в межах структурної височини Опілля, в лісовій зоні Передкарпаття. Її територія ділиться рікою Дністер на лівобережну частину – горбисте Опілля і правобережну – рівнинне Передкарпаття.
2. Земельні ресурси громади достатні для розвитку сільського господарства (19,75 тис. га сільськогосподарських угідь (65% площі громади).
3. Наявні значні водні ресурси для розвитку рибного господарства та рекреації (1,7 тис. га, 6% площі громади), зокрема р. Дністер та її притоки: Щирок, Зубра, Верещиця, Летнянка, Нежурівка, Бредниця, Колодниця, Ілловець, 1,0 тис. га ставків, озер (штучне карстове озеро Задорожнє) та підземні води.
4. Корисні копалини: запаси літотамнієвих вапняків (понад 6 тис. м³) і кварцових та глауконітових пісків (27665 тис. м³), пісковиків (951 тис. м³), а також мергелевих глин, гравійних відкладів і покладів торфу у заплавах річок.
5. Поточний стан атмосферного повітря на території громади характеризується відносною стабільністю показників, проте актуальною є проблема забрудненості атмосферного повітря шкідливими викидами промислових підприємств (оксиди вуглецю, оксиди азоту та сірчаного ангідриду).
6. Вода питна відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10, протоколи лабораторних досліджень проб питної води скеровуються щотижнево у Миколаївський відділ Стрийського районного управління ГУ Держпродспоживслужби у Львівській області.
7. Видобуток будівельних матеріалів зумовлює не тільки постійне розширення площ, а й утворення виробленого та насипного рельєфів поверхні. На території кар'єрів поширені переважно два типи сучасних екзогенних процесів: гравітаційні та водно-ерозійні.
8. Послуги поводження з побутовими відходами надає МКП «Житлово-комунальне управління», зібрані ТПВ захороняються на Миколаївському сміттєзвалищі в урочищі «Гроби», площею 4 га. Проте, даними послугами охоплено лише 6 з 24 населених пунктів громади.

1.5 Характеристика населення та трудових ресурсів

Чисельність населення і демографічна ситуація

Головним ресурсом розвитку є люди і головною метою розвитку є забезпечення потреб людини у якісному та безпечному житті. Показник щільності населення у Миколаївській

громаді близький до загальнообласного рівня, проте вище середнього порівняно з іншими громадами – 109 осіб на 1 км².

Демографічний чинник є одним із визначальних для забезпечення стабільного розвитку територіальної громади. Від кількості працездатного населення і показників демографічного розвитку залежить розвиток трудового потенціалу і, як результат, надходження до місцевого бюджету у вигляді податку на доходи фізичних осіб, які складають основну частину доходів місцевих бюджетів.

На сьогодні у Миколаївській громаді проживає 32934 особи (у м. Миколаїв – 14498 мешканців). Міське населення громади – 14498 осіб (44%), сільське – 18436 осіб (56%). В структурі населення громади переважає сільське.

За даними Головного управління статистики у Львівській області (в тому числі розрахункового значення чисельності населення колишніх сільських рад, що увійшли до складу Миколаївської громади) можна побачити тенденцію щодо значного (порівняно з загальнообласним) зменшення кількості як міського, так і сільського населення (таблиця 1.5.1). Проте, показники трьох років є недостатніми для здійснення прогнозів.

Таблиця 1.5.1 Чисельність населення Миколаївської міської територіальної громади

Показник	2019 станом на 01.01.2020	2020 станом на 01.01.2020	2021 станом на 01.01.2020	2020/2019, %	2021/2020, %	2021/2019, %
Миколаївська громада, в тому числі:	34 257	33 307	32 934	-2,8	-1,1	-3,9
міське населення	14 787	14 637	14 498	-1,0	-0,9	-2,0
сільське населення	19 470	18 670	18 436	-4,1	-1,3	-5,3
Стрийський район	325 491	322 853	319 464	-0,8	-1,0	-1,9
Львівська область	2 512 084	2 497 750	2 478 133	-0,6	-0,8	-1,4

Показники природного приросту і сальдо міграції на території громади подано у таблиці 1.5.2.

Таблиця 1.5.2 Природний приріст і сальдо міграції на території Миколаївської громади

Показник	2021	2022*
Народилось (осіб)	338	348
Померло (осіб)	466	466
Природний приріст (осіб)	-128	-118
Прибуло (осіб)	1000	531
Вибуло (осіб)	535	619
Сальдо міграції (осіб)	465	-88
Реальний приріст (осіб)	-337	-206

*розрахункове значення - дані органу місцевого самоврядування

Як видно із таблиць 1.3-1.4 ситуація, що склалась у Миколаївській громаді, як і в колишньому Миколаївському районі та Львівській області загалом, характеризується процесом депопуляції, відбувається природне та міграційне скорочення населення, посилене фактором війни російської федерації проти України. Поступово йде процес зниження народжуваності, при цьому достатньо стабільною є кількість померлих. В сукупності ці фактори значною мірою впливають на процес «старіння» населення.

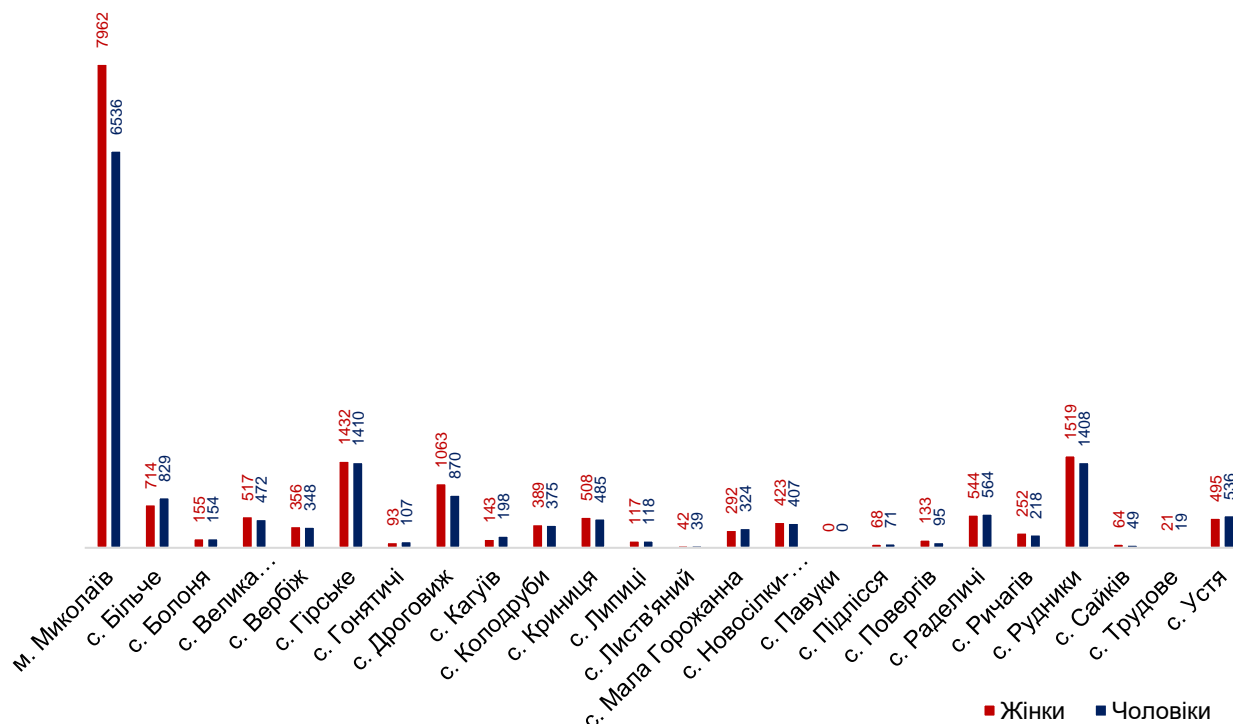
Загальну характеристику населення Миколаївської громади в розрізі населених пунктів станом на 01.01.2022 наведено у таблиці 1.5.3.

Таблиця 1.5.3 Загальна характеристика населення Миколаївської громади

Населений пункт	Чисельність населення, осіб	Кількість жінок, осіб	Кількість чоловіків, осіб	Населення працездатного віку, осіб	Кількість безробітних, осіб
Миколаївська міська ТГ, усього	32934	17302	15632	18329	5427
Міське населення	14498	7962	6536	7946	1452
м. Миколаїв	14498	7962	6536	7946	1452
Сільське населення	18436	9340	9096	10383	3975

Населений пункт	Чисельність населення, осіб	Кількість жінок, осіб	Кількість чоловіків, осіб	Населення працездатного віку, осіб	Кількість безробітних, осіб
с. Більче	1543	714	829	860	380
с. Болоня	309	155	154	182	42
с. Велика Горожанна	989	517	472	551	194
с. Вербіж	704	356	348	416	183
с. Гірське	2842	1432	1410	1583	702
с. Гонятичі	200	93	107	102	47
с. Дроговиж	1933	1063	870	1077	512
с. Кагуїв	341	143	198	184	51
с. Колодруби	764	389	375	514	196
с. Криниця	993	508	485	553	202
с. Липиці	235	117	118	139	45
с. Листв'яний	81	42	39	46	11
с. Мала Горожанна	616	292	324	330	154
с. Новосілки-Опарські	830	423	407	463	223
с. Павуки	0	0	0	0	0
с. Підлісся	139	68	71	78	19
с. Повергів	228	133	95	119	45
с. Раделичі	1108	544	564	618	223
с. Ричагів	470	252	218	282	95
с. Рудники	2927	1519	1408	1631	451
с. Сайків	113	64	49	59	18
с. Трудове	40	21	19	22	4
с. Устя	1031	495	536	574	178

На рисунку 1.5.1 подано гендерну структуру населення громади в розрізі населених пунктів.

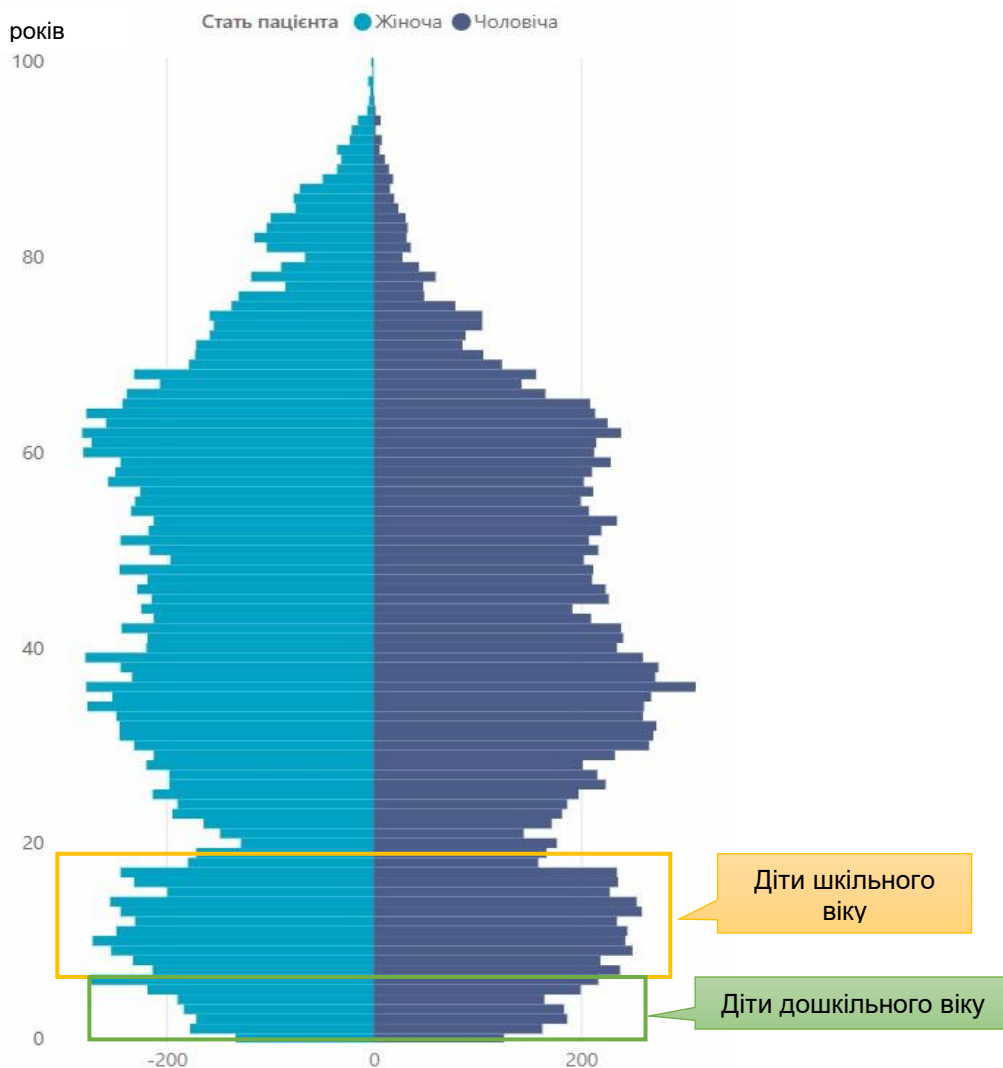

Рисунок 1.5.1 Гендерна структура населення

У гендерній структурі населення Миколаївської громади 52,5% становлять жінки.

Статеві вікова піраміда населення Миколаївської громади (рис. 1.5.2) сформована на підставі інформації про подані декларації про вибір лікаря первинної медичної допомоги. За інформацією офіційного сайту Національної служби здоров'я України мешканцями населених пунктів Миколаївської громади укладено 34188 декларацій (при загальній кількості 32934 мешканці), що дозволяє говорити, що серед декларантів є особи – жителі інших

територіальних громад Львівської області. Проте, статево-вікові характеристики декларантів відповідають (з певною похибкою) характеристикам населення громади.

Рисунок 1.5.2 Статево-вікова піраміда населення Миколаївської територіальної громади³

Представлена статево-вікова піраміда дозволяє говорити про такі висновки та демографічні прогнози:

- ▶ наступні 10 років громада має шанс на зростання кількості працездатного населення (за умови відсутності масового виїзду молоді за межі громади) – у працездатний вік увійдуть діти, народжені після 2006 року. Саме на цей період припадають піки народжуваності у населених пунктах Миколаївської громади
- ▶ зараз у громаді проживає і навчається в закладах середньої освіти максимальна кількість дітей. Так, у віковому розрізі в громаді проживає найбільше 10-ти річних дітей – 514. При цьому кількість однорічних дітей складає вже 1,5 рази менше – 340 дітей. Тобто кожного наступного року кількість учнів перших класів зменшуватиметься
- ▶ водночас можна прогнозувати, що в наступні 5 років кількість дітей у дошкільних закладах не зазнає різкого зниження.

Означені тенденції є вагомою підставою для формування планів розвитку місцевої соціальної інфраструктури (зокрема освітньої, медичної тощо).

³ На основі інформації про укладені декларації мешканцями, зареєстрованими в населених пунктах громади. Офіційний сайт НСЗУ. https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/declar-stats?_cf_chl_tk=z6JRHVVVkc.qeu942Y.E6Naojyxh2ANkUKATED9J3fU-1679337309-0-gaNycGzNCxA

У таблиці 1.5.4 проведено розподіл населення за віком (сумарно по всіх населених пунктах громади).

Таблиця 1.5.4 Вікова структура населення Миколаївської громади⁴

Показники	2021	У % до підсумку
Все населення, в т.ч. у віці:	32 934	100,0
Молодшому за працездатний, в т.ч.	6 567	19,9
Діти дошкільного віку	2 271	6,9
Діти шкільного віку	4 296	13,0
Працездатному	18 329	55,7
Старшому за працездатний	8 038	24,4

Зайнятість та доходи населення

Частка осіб працездатного віку становить 55,7 %, кількість безробітних осіб 16,5 % від загальної кількості населення.

Чисельність зайнятих у громаді становить 5225 осіб, що складає лише 15,9% від чисельності населення та 28,5% від чисельності населення працездатного віку. Сюди належать 1224 зареєстрованих фізичних осіб – підприємців (3,7% від чисельності населення та 6,7% від чисельності населення працездатного віку) та 4001 працівник суб'єктів господарювання Миколаївської громади станом на 01.01.2022 року (12,2% від чисельності населення та 21,8% від чисельності населення працездатного віку).

28,5% від чисельності населення працездатного віку офіційно зайняті, велика частина працює за межами громади, займається особистим селянським господарством, не працює або працює неофіційно (понад 13 тис. осіб). Така ситуація говорить про значний рівень «тіньової» зайнятості, що зумовлює недоотримання у бюджет громади значного обсягу податку з доходів фізичних осіб, становить загрозу соціальної незахищеності жителів громади, зокрема щодо майбутнього пенсійного забезпечення, та уповільнює розвиток усіх населених пунктів через відсутність фінансових ресурсів в бюджеті.

У таблиці 1.5.5 подано чисельність штатних працівників суб'єктів господарювання, що здійснювали діяльність на території Миколаївської громади у вересні-грудні 2021 року (за даними Головного управління ДПС у Львівській області), в розрізі видів економічної діяльності.

Таблиця 1.5.5 Зайнятість населення Миколаївської громади за видами економічної діяльності, осіб

Галузі та види діяльності	Вересень 2021	Грудень 2021
Сільське господарство	145	128
Лісове господарство	6	6
Рибне господарство	63	69
Переробна промисловість, у тому числі:	381	402
Виробництво харчових продуктів	19	17
Виробництво текстильних виробів	94	134
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини	9	11
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	210	191
Виробництво металевих виробів, машин і устаткування	36	36
Виробництво меблів	13	13
Водопостачання, каналізування, ТПВ	56	62
Будівництво	485	455
Послуги, у тому числі:	158	178
Технічне обслуговування та ремонт машин	32	43
Тимчасове розміщування й організація харчування	42	42
Інформація та телекомунікації	35	36

⁴ За інформацією Миколаївської міської ради

Галузі та види діяльності	Вересень 2021	Грудень 2021
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	40	45
Інші послуги	9	12
Торгівля	581	554
Транспорт	329	312
Операції з нерухомим майном	85	65
Професійна, наукова та технічна діяльність	23	25
Державне управління	99	98
Освіта	1075	1084
Охорона здоров'я та надання соціальних послуг	515	512
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	42	42
Релігійні та громадські організації	10	9
Всього:	4053	4001

З таблиці видно, що найбільша кількість зайнятих наявна в бюджетній сфері, а саме освіті та охороні здоров'я. Цей фактор дає громаді певний ресурс щодо наповнення бюджету, проте зумовлює специфіку сфери зайнятості та кадрового потенціалу, а також спричиняє для громади ризик залежності від функціонування бюджетних установ.

Значна чисельність працівників зайняті в переробній промисловості, а саме за такими видами економічної діяльності як: виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції та виробництво текстильних виробів, а також убудівництві, торгівлі, транспорті.

Сучасний стан ринку праці в Україні і громаді зокрема, характеризується переважно негативними тенденціями: скорочується чисельність зайнятих осіб, триває процес закриття підприємств, зокрема через звуження сфери підприємницької діяльності, прогресує міграція найбільш активної частини населення за кордон.

Проте, найбільш негативний вплив спричиняє війна російської федерації проти України, наслідками якої є міграція за кордон працездатного населення з дітьми, сповільнення та припинення роботи підприємств через сировинно-логістичні проблеми, а також мобілізація працівників підприємств для військової служби.

Кількість мешканців Миколаївської міської територіальної громади, які перебували на обліку у Миколаївській районній філії Львівського обласного центру зайнятості:

- ▶ станом на 1 січня 2019 року – 472 особи;
- ▶ станом на 1 січня 2020 року – 489 осіб;
- ▶ станом на 1 січня 2021 року – 793 особи;
- ▶ станом на 1 січня 2022 року – 496 осіб;
- ▶ станом на 1 січня 2023 року – 173 особи.

Ці дані показують, що дуже низька кількість осіб серед працездатного населення реєструються у центрі зайнятості для пошуку роботи.

У 2019-2022 роках найбільший попит на робочу силу спостерігався за такими галузями і видами економічної діяльності: промисловість, торгівля, будівництво, а також у сфері державного управління, освіти та охорони здоров'я.

Рівень навантаження на одну вакансію у Миколаївській громаді в 2021 році становив 2 безробітних на вакансію, а в 2022 році – 1,5 од.

Так як основу ресурсного забезпечення міського бюджету складає податок на доходи фізичних осіб, то такі показники, як рівень середньомісячної заробітної плати (фонд оплати) та чисельність працюючих, задіяних в економіці, відіграють важливу роль в формуванні дохідної складової бюджету громади.

За останні 5 років динаміка щодо зростання середньомісячної номінальної заробітної плати залишається стійкою. У таблиці 1.5.6 наведена інформація щодо середньомісячної заробітної плати (у середньому на одного штатного працівника).

Таблиця 1.5.6 Динаміка середньомісячної номінальної заробітної плати у Львівській області, Стрийському та колишньому Миколаївському районах, грн

	2017	2018	2019	2020	2021
Колишній Миколаївський район	5213	6509	7634	8413	-
Стрийський район	8405	9768	11078	10936	12352
Львівська область	6390,97	8000,55	9270,67	10299,15	12530

Як видно із таблиці середньомісячна заробітна плата по Стрийському району є дещо вищою за середньообласний показник. При цьому спостерігається значна диференціація між окремими суб'єктами господарської діяльності усередині Миколаївської громади у розмірах оплати праці.

Важливо також відзначити, що стабільно по Миколаївській громаді в останні роки відсутня заборгованість із виплати заробітної плати своїм працівникам.

Розмір середньомісячної заробітної плати у Миколаївській міській територіальній громаді в 2021 році становив 12023,31 грн. Це зумовлено діяльністю бюджетоутворюючого підприємства ПрАТ «Миколаївцемент».

У таблиці 1.5.7 подано середню заробітну плату штатних працівників суб'єктів господарювання, що здійснювали діяльність на території Миколаївської громади у вересні – грудні 2021 року (за даними Головного управління ДПС у Львівській області), в розрізі видів економічної діяльності.

Таблиця 1.5.7 Доходи населення Миколаївської громади за видами економічної діяльності, грн

Галузі та види діяльності	Вересень 2021	Грудень 2021
Сільське господарство	9584,6	10119,5
Лісове господарство	9842,7	20810,2
Рибне господарство	6746,5	7172,7
Переробна промисловість, у тому числі:	15529,4	16760,1
Виробництво харчових продуктів	6215,3	6382,6
Виробництво текстильних виробів	13885,8	16268,3
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини	6922,2	7195,5
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	18729,7	19945,3
Виробництво металевих виробів, машин і устаткування	11597,1	13172,3
Виробництво меблів	6176,9	6630,8
Водопостачання, каналізування, ТПВ	12534,3	13125,7
Будівництво	9916,1	10110,1
Послуги всього:	8233,0	8565,2
Технічне обслуговування та ремонт машин	9880,7	9268,8
Тимчасове розміщування й організація харчування	7165,1	6357,9
Інформація та телекомунікації	7308,2	9474,0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	9268,7	9721,7
Інші послуги	6352,2	6705,5
Торівля	8720,3	9310,6
Транспорт	7009,7	7972,1
Операції з нерухомим майном	11042,7	13526,0
Професійна, наукова та технічна діяльність	7792,0	7210,0
Державне управління	18603,3	33112,8
Освіта	13701,8	12743,7
Охорона здоров'я та надання соціальних послуг	9031,7	12326,7
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	7797,6	7889,0
Релігійні та громадські організації	10543,9	11942,8
Всього:	11040,9	12023,3

Як видно з таблиці, найбільший розмір заробітної плати наявний в переробній промисловості, а саме за такими видами економічної діяльності як: виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції, виробництво текстильних виробів.

Також високий рівень заробітної плати є в установах державного управління.

Висновки:

1. Миколаївська громада має достатньо високий порівняно з іншими громадами показник щільності населення – 102 осіб на 1 км², що наближається до загальнообласного показника (114 осіб на 1 км² – у 2021 році).
2. У Миколаївській громаді проживає 32934 особи (у м. Миколаїв – 14498 мешканців). Міське населення громади – 14498 осіб (44%), сільське – 18436 осіб (56%). В структурі населення громади переважає сільське.
3. Наявна тенденція щодо значного скорочення населення громади (-3,9% за два роки), що значно вище загальнообласного показника (1,35%), при чому наявне різке зменшення сільського населення.
4. Процес депопуляції відбувається через природне скорочення (зниження народжуваності та достатньо стабільну кількість померлих) та міграційне скорочення, посилене фактором війни російської федерації проти України. В сукупності ці чинники значною мірою впливають на процес «старіння» населення деформацію його структури.
5. У гендерній структурі населення Миколаївської громади 52,5 % становлять жінки.
6. 28,5% від чисельності населення працездатного віку офіційно зайняті, велика частина працює за межами громади, займається особистим селянським господарством, не працює або працює неофіційно (понад 13 тис. осіб). Така ситуація говорить про значний рівень «тіньової» зайнятості, що зумовлює недоотримання у бюджет громади значного обсягу податку з доходів фізичних осіб, становить загрозу соціальної незахищеності жителів громади, зокрема щодо майбутнього пенсійного забезпечення, та уповільнює розвиток усіх населених пунктів через відсутність фінансових ресурсів в бюджеті.
7. Серед 4001 працівника роботодавців громади найбільша кількість зайнятих наявна в бюджетній сфері, а саме освіті та охороні здоров'я. Цей фактор дає громаді певний ресурс щодо наповнення бюджету, проте зумовлює специфіку сфери зайнятості та кадрового потенціалу, а також спричиняє для громади ризик залежності від функціонування бюджетних установ.
8. Значна чисельність працівників зайняті в переробній промисловості, а саме за такими видами економічної діяльності як: виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції та виробництво текстильних виробів, а також у будівництві, торгівлі, транспорті.
9. У 2020-2022 роках найбільший попит на робочу силу спостерігався за такими галузями і видами економічної діяльності: промисловість, торгівля, будівництво, а також у сфері державного управління, освіти та охорони здоров'я. Рівень навантаження на одну вакансію у Миколаївській громаді в 2021 році становив 2 безробітних на вакансію, а в 2022 році – 1,5 од.
10. Розмір середньомісячної заробітної плати у Миколаївській міській територіальній громаді в 2021 році становив 12023,31 грн. Це зумовлено діяльністю бюджетоутворюючого підприємства ПрАТ «Миколаївцемент».
11. Найбільший розмір заробітної плати наявний в переробній промисловості, а саме за такими видами економічної діяльності як: виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції, виробництво текстильних виробів. Також високий рівень заробітної плати є в установах державного управління.

1.6 РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

Соціальна інфраструктура

Дошкільна та загальна середня освіта. Сферою освіти громади керує відділ освіти, молоді та спорту Миколаївської міської ради, до складу якого входить централізована бухгалтерія та група обслуговування установ відділу освіти, молоді та спорту.

Освітня мережа в громаді налічує 21 освітній заклад: з них 15 закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), 4 заклади дошкільної освіти (ЗДО), 1 будинок дитячої та юнацької творчості (БДЮТ), 1 дитячо-юнацька спортивна школа (ДЮСШ).

Освітні заклади громади мають досить достатню осучаснену навчальну базу. Так, переважна більшість закладів I-III рівнів мають обладнані кабінети фізики, хімії та біології. Найкраще інформаційною технікою забезпечені міські школи. Однак, матеріально-технічна база освітніх установ громади потребує оновлення (зокрема, заміни комп'ютерної техніки).

У громаді підвезення учасників освітнього процесу здійснюється 7 шкільними автобусами, в тому числі 2 автобуси, отримані від Республіки Польща як благодійна допомога.

У таблиці 1.6.1 подано структуру освітньої мережі Миколаївської територіальної громади.

Таблиця 1.6.1 Освітня мережа Миколаївської територіальної громади

Показники	2021	2022
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	15 (+2 філії)	15 (+2 філії)
в т.ч. кількість опорних закладів, одиниць	1	1
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	4287	4296
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	573	584
Середня завантаженість закладів (дітей на к-сть проектних місць),%	66,72%	66,86%
Середня вартість навчання однієї дитини на рік, грн	30393,84	34673,82
Кількість дошкільних закладів, одиниць	4	4
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб	811	802
Середня завантаженість дошкільних закладів (дітей на к-сть проектних місць),%	112,64	111,39
Оціночна потреба у додатковій кількості місць у ЗДО, одиниць	91	82

Дошкільна освіта. Мережа закладів дошкільної освіти - це 4 дитячі дошкільні установи: «Теремок», «Журавлик», «Ходачок» і «Сонечко». Усього дошкільною освітою охоплено 802 дітей: у ЗДО виховується 531 дитина у 21 групі, а в дошкільних підрозділах - 271 дитина у 13 групах. Разом охоплено дошкільною освітою 802 дитини. Проте критичним питанням є недостатність місць в ЗДО (на 100 місцях виховується 111 дітей, з 2271 дітей дошкільного віку дошкільну освіту отримують лише 802 дитини (35,3%).

Для надання якісних послуг дітям з особливими освітніми потребами у ЗДО та дошкільних підрозділах ЗЗСО функціонує 8 інклюзивних груп для 11 дітей з особливими освітніми потребами.

Загальна середня освіта. У громаді функціонує 15 закладів загальної середньої освіти, серед них: один ліцей, один опорний навчальний заклад Більченський ЗЗСО I-III ст. з двома філіями (філія Більченського ЗЗСО I-III ст. у с. Криниця та філія Більченського ЗЗСО I-III ст. у с. Болоня), 9 закладів загальної середньої освіти I-III ст., із них 7 ЗЗСО з дошкільними підрозділами, 3 заклади ЗЗСО I-II ст. та один заклад освіти I ст. У цих закладах здобувають освіту 4296 учнів.

З 01.09.2023 за попереднім прогнозом мережі в освітніх установах громади навчатиметься 4310 дітей у 225 класах, середня наповнюваність становитиме 67,08%.

Видатки на освіту високі і складають 60,64% місцевого бюджету в 2022 році, 58,9% - в 2021 році, в основному через недостатню наповненість шкіл (66,9%), низький рівень енергозбереження в закладах, зaveliku чисельність персоналу та ряд інших проблем. Відповідно, разом ці чинники спричиняють високу вартість навчання 1 дитини (в середньому 34,7 тис. грн).

У закладах загальної середньої освіти громади забезпечено належні умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами, створенно 30 інклюзивних класів для 37 учнів.

Для пільгової категорії учнів та учнів 1-4 класів організовано безоплатне харчування (20 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 36 дітей тимчасово переміщених

із зони бойових дій, 158 дітей учасників російсько-української війни, 14 дітей, які навчаються в інклюзивних класах).

2021-2022 навчальний рік закінчили 398 випускників 9-ого класу (у т.ч. 1 екстерном), із них 37 одержали свідоцтва про здобуття базової середньої освіти з відзнакою. Свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти отримали 205 випускників (із них 21 із золотими та 9 із срібними медалями).

З метою зміцнення матеріально-технічної бази установ освіти та створення безпечових умов для учасників освітнього процесу проведено ряд заходів, зокрема облаштування та ремонт споруд цивільного захисту з місцевого бюджету Миколаївської міської ради на суму 4,09 млн грн. Також, 11 закладів загальної середньої освіти Миколаївської громади обладнані стаціонарними системами оповіщення, у 17 ЗЗСО завершено роботи з монтажу систем охоронної сигналізації «тривожна кнопка».

У громаді реалізується право дітей з особливими освітніми потребами на освіту, їх соціалізацію та інтеграцію у суспільство. З цією метою у громаді успішно функціонує Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр», яка забезпечує проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, корекційно-розвиткових занять з дітьми з особливими освітніми потребами. За висновками фахівців КУ «ІРЦ» у 2021-2022 н.р. для 12 дітей дошкільного віку та для 37 дітей ЗЗСО організовано інклюзивне навчання. 255 дітей знаходиться на обліку з надання комплексної оцінки.

Фахівці «ІРЦ» залучені до команд супроводу в закладах освіти, а також здійснюють педагогічний патронат для 10-ох дітей. Для 17-ох дітей організована індивідуальна форма навчання. Також у центрі надаються корекційно-розвиткові заняття (залучено 25 дітей, з них 4 – ВПО).

Позашкільна освіта. Комунальними закладами, що діють в даній сфері діяльності, є Миколаївський міський будинок дитячої та юнацької творчості (БДЮТ) та Комунальний заклад «Миколаївська комплексна дитячо-юнацька спортивна школа» (ДЮСШ).

У Будинку дитячої та юнацької творчості виховується 730 дітей (49 груп). У тому числі 70 дітей 5-річного віку. Тут працюють 19 педагогів та 4 особи обслуговуючого персоналу.

У БДЮТ працює 12 гуртків художньо-естетичного спрямування (27 груп), 4 гуртки гуманітарного спрямування (13 груп), 3 гуртки туристсько-краєзнавчого спрямування (5 груп), 2 гуртки соціально-реабілітаційного напрямку (2 групи) та 1 фізкультурно-спортивний гурток (2 групи).

БДЮТ потребує покращення та осучаснення матеріально-технічної бази, поточного ремонту приміщень, придбання меблів.

У ДЮСШ виховується 405 вихованців у 36 групах. Функціонують такі відділення з видів спорту: футбол, легка атлетика, плавання, теніс настільний, бокс, карате, художня гімнастика. Тут працюють 15 тренерів-викладачів та 12 осіб обслуговуючого персоналу.

ДЮСШ потребує поточного ремонту по облаштуванні споруд ЦЗ (підвального приміщення під найпростіше укриття).

Приватні заклади позашкільної освіти на території громади не зареєстровані (відсутні).

Професійно-технічна освіта. ДПТНЗ «Миколаївський професійний ліцей», що діє у м. Миколаїв, вул. Устияновича, 39, є державним професійно-технічним навчальним закладом, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття професійно-технічної та повної загальної середньої освіти.

В навчальному закладі працює 39 висококваліфікованих педагогічних працівників, які навчають 290 учнів багатопрофільним робітничим професіям, хоча проектна потужність закладу – 720 студентських місць.

В ліцеї функціонує 26 навчальних кабінетів, забезпечених відповідними дидактичними та методичними матеріалами, 14 навчально-виробничих майстерень у яких учні здобувають вміння і навички на сучасному обладнанні.

В установі наявні навчальні 2 корпуси, адміністративно-побутовий корпус, 2 гуртожитки, 2 корпуси майстерень. Також ліцей оснащений актовим залом, спортивним майданчиком, бібліотекою, читальним залом, медичним пунктом, їдальнею.

Миколаївський професійний ліцей будівництва та сфери послуг – це сучасний, стильний, комфортний заклад, який дасть можливість самореалізуватися за профілями: реставратор декоративно-художніх фарбувань; реставратор декоративних штукатурок і ліпних виробів, електрогазозварник; слюсар з ремонту колісних транспортних засобів; кравець; тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва; слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування; водій автотранспортних засобів; тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва.

Охорона здоров'я. Медичну допомогу населенню Миколаївської громади надає КНП «Миколаївська міська лікарня», що має статус загального закладу спроможної мережі закладів охорони здоров'я Львівського госпітального округу (розпорядження начальника ЛОВА від 27.07.2023 №577/0/5-23ВА.

В структуру закладу входять: стаціонарні відділення на 188 ліжок, поліклінічне відділення та допоміжні діагностичні служби, 6 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини та 8 медичних пунктів тимчасового базування.

З метою створення компактного та раціонального розміщення всіх структур лікарні в цілісному медичному мікрорайоні міста з оптимальною логістикою і пішою доступністю в найкоротші терміни між відділенням та корпусами, планується перенесення пологового відділення із віддаленого старого приміщення в лікувальний корпус лікарні.

Лікувальні та діагностичні підрозділи забезпечені базовим медичним обладнанням та апаратурою, частина з якого вже вичерпує свій технічний ресурс та потребує оновлення. У найближчих планах лікарні закупівля та встановлення компресорної станції, яка дозволить ввести в експлуатацію сучасні 2 наркозні станції, оновлення дихальної апаратури реанімації (анестезіологічного відділення з ліжками для інтенсивної терапії), центральної стерилізаційної, придбання нового рентген-апарату для стаціонару, оновлення обладнання в лабораторії на сучасні автоматичні аналізатори та модернізація обладнання кімнати новонароджених у пологовому відділенні, оновлення ліфтів на повністю автоматичні комплекси.

Мікроклімат у приміщеннях медичних установ є надзвичайно важливим та фундаментальним для комфортного перебування пацієнтів як для амбулаторного прийому, так і стаціонарного лікування, а без енергоефективності цього досягнути дуже важко. Тому розпочинається енергомодернізація корпусів КНП «Миколаївська МЛ». На будівлю терапевтичного корпусу проведено енергетичний аудит та виготовлений кошторис щодо проведення заходів з енергозбереження. Також планується в перспективі проведення капітальних ремонтів чи реконструкція реанімаційного відділення, центральної стерилізаційної, клініко-діагностичної лабораторії.

Крім того, з метою виконання вимог Міністерства охорони здоров'я України щодо розмежування рівнів надання медичної допомоги, розглядається можливість виокремлення первинної ланки медичної допомоги в окреме підприємство, до складу якого будуть входити 6 амбулаторій та 8 медичних пунктів тимчасового базування.

На первинній ланці медичну допомогу надають 26 лікарів, з них: 1 лікар терапевт, 17 лікарів загальної практики-сімейної медицини та 8 лікарів педіатрів, з якими укладено 33491 декларацію про вільний вибір сімейного лікаря (100% від чисельності населення громади).

У розрізі амбулаторій чисельність укладених декларацій становить: м.Миколаїв – 21295 декларацій, с.Гірське – 3641 од., с. Рудники – 3161 од., с. Більче – 1684 од., с. Велика Горожанна – 1694 од., с. Новосілки-Опарські – 2014 од.

Слід зазначити, що серед декларантів є особи – жителі інших територіальних громад Львівської області, приблизна їх кількість становить 3500 осіб.

Адміністративні послуги. З метою покращення якості надання адміністративних послуг жителям громади у грудні 2020 року було створено Управління надання адміністративних

послуг та державної реєстрації Миколаївської міської ради (далі ЦНАП), яке розташоване в місті Миколаїв.

ЦНАП надає 148 послуг. Вигідне географічне розташування та хороше транспортне сполучення надає можливість жителям Миколаївської громади отримати доступ до якісних сервісів у комфортних умовах. Крім того до ЦНАП регулярно звертаються жителі суміжних громад та обласного центру.

Найбільшим попитом користуються послуги із заміни посвідчення водія, державної реєстрації речових та майнових прав, державної реєстрації фізичних та юридичних осіб, реєстрації місця проживання, видача відомостей з Державного земельного кадастру, послуги відділу земельних ресурсів міської ради.

Управління надання адміністративних послуг та державної реєстрації зареєстровано в Інформаційній системі «Вулик» через яку надаються усі послуги. Адміністратори та старости зареєстровані у «Реєстрі територіальних громад» для автоматизації проведення реєстрації місця проживання.

ЦНАП приєднано до ІС ДІЯ з метою налагодження електронного обміну даними та читування персональних даних з ID-паспортів. Отримано QR-код для шерингу документів з ДІІ.

Соціальний захист населення. У сфері соціального захисту політика громади спрямована на підвищення ефективності державної підтримки вразливих верств населення, удосконалення надання соціальних послуг та підвищення їх якості. Систему соціального захисту в Миколаївській громаді формують наступні структури:

- ▶ відділ соціального захисту населення Миколаївської міської ради;
- ▶ Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Миколаївської міської ради Стрийського району», підпорядкована установа відділу соціального захисту населення;
- ▶ служба у справах дітей Миколаївської міської ради.

У таблиці 1.6.2 подано інформацію щодо вразливих груп населення громади, що потребують соціального захисту та підтримки станом на 01.01.2023.

Таблиця 1.6.2 Вразливі групи населення у Миколаївській міській територіальній громаді

Показник	Чисельність, осіб
Кількість осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	14
З них дітей сиріт	5
Кількість сімей, члени яких перебувають/перебували у конфлікті з законом	10
Кількість сімей, яким призначена державна допомога особі, яка доглядає за хворою дитиною	0
Особи, які мають інвалідність, всього:	2450
У тому числі кількість дітей, які мають інвалідність	170
Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані в ПС, ДБСТ та сім'ї опікунів / піклувальників	22
Сім'ї, яким призначена державна допомога при народженні дитини	88
Дітей у багатодітних сім'ях	459
Одинокі, непрацездатні громадяни на обслуговуванні КУ «Центр надання соціальних послуг»	824
Сім'ї, яким призначена державна допомога особі, яка доглядає за хворою дитиною	0
Сім'ї усиновлювачів	10
Сім'ї опікунів / піклувальників	11
Прийомні сім'ї	2
ДБСТ	0
Одинокі матері (батьки)	48
Сім'ї учасників АТО, військовослужбовців	195
Сім'ї, в яких є ризик вилучення дитини із сім'ї	0
Внутрішньо переміщені особи	1876

Показник	Чисельність, осіб
Діти, із числа внутрішньо переміщених осіб	740

Культура. Заклади культури громади відіграють провідну роль у збереженні національної культурної спадщини, народних традицій, звичаїв та ремесел. Вони є центром культурного та духовного розвитку, активного відпочинку жителів громади, організованого дозвілля підростаючого покоління, осередком творчої діяльності та розвитку особистостей.

До мережі закладів культури Миколаївської громади належить 41 заклад, зокрема Миколаївський міський Палац культури, 18 Народних домів, де діють 13 Народних колективів, централізована бібліотечна система – 19 бібліотек (Миколаївська центральна бібліотека, Миколаївська центральна бібліотека для дітей, 17 сільських бібліотек філій), Миколаївська дитяча школа мистецтв, Історико-краєзнавчий музей, Народний літературно-мистецький музей ім. У. Кравченко і М. Устияновича.

В даній сфері задіяно 140 працівників закладів культури та 33 працівники бібліотек.

Рисунок 1.6.1 Миколаївський міський Палац культури

Миколаївський міський Палац культури – установа комунальної форми власності Миколаївської міської ради, де проводять роботу такі творчі колективи: хорова капела, яка налічує 42 учасники; зразково-танцювальний колектив «Семицвіт», в якому займається 60 дітей різного віку; духовий оркестр (38 учасників); вокальні колективи різних жанрів, кількість відвідувачів яких сумарно становить 35 осіб; студія сучасного бального танцю, яку відвідує 70 учасників; ансамбль народної пісні і музики (14 осіб), ансамбль бандуристів (9 осіб), драматичний гурток, де задіяно близько 30 дітей.

В приміщенні Палацу працює творча арт-студія «MIRO», видатного ювеліра, майстра по каменю, кавалера всіх орденів Фаберже Олександра Мірошнікова, яку протягом року відвідує понад 1000 відвідувачів.

Миколаївська дитяча школа мистецтв – установа комунальної форми власності Миколаївської міської ради, де функціонують такі відділи: фортепіанний відділ, відділ духових та ударних інструментів, відділ струнно-смічкових інструментів, відділ народних інструментів, вокально-театральний відділ, відділ музично-теоретичних дисциплін, хореографічний та художній відділ.

У 2022 році у школі мистецтв відкрито клас ударних інструментів та клас театрального мистецтва. Кількість учнів школи збільшилась на 24 і становить 344.

Історико-краєзнавчий музей створений в 1987 році Іваном Маційовським, який був і першим директором музею, для збереження пам'яток культури та побуту, пропагування національних традицій України, вивчення історії Миколаївщини, дослідження природи, формування патріотизму та духовної культури.

У музеї 6 кімнат, у яких представлені експонати археології, природи, етнографії, відтворено криївку часів УПА, печерне житло давніх людей, які в минулому заселяли території Миколаївщини.

Цікавим для відвідувачів є етнографічний відділ музею, де представлені знаряддя праці для переробки льону.

Оскільки гончарство було основним ремеслом міщан, це ремесло широко представлено в експозиції. Особливий інтерес становить гончарний круг та колекція горщиків. Крім того, увагу привертає стенд з матеріалами, присвяченими А. Шептицькому.

Природничий відділ музею представляє експонати, які інформують про флору та фауну регіону. Відділ археології цікавий стендом, присвяченим Стільському городищу, та колекцією старовинної зброї.

У 2022 році музей активізував роботу. Серед його відвідувачів – іноземці з Польщі та Німеччини, інших громад, ВПО. Загальна кількість відвідувачів – 597, з них 354 – діти.

Народний літературно-просвітницький музей ім. У.Кравченко та М. Устияновича утворений у 1991 році. Його експозиція налічує більше ніж 600 оригінальних експонатів та розташована в чотирьох залах.

У першому – відвідувачі знайомляться з експонатами, дарованими мешканцями міста Миколаєва.

Другий зал – це експозиційна кімната Миколи Устияновича. Його експонати розповідають про життя та творчість поета, письменника, громадського діяча. Безперечний інтерес у відвідувачів викликають раритетні фотографії з сімейного альбому Устияновичів.

Третій зал – це кімната, присвячена поетесі та письменниці Уляні Кравченко (Юлія Шнайдер). На відвідувачів чекають автентичні експонати: особисті речі У. Кравченко, перша збірка поезій "PRIMA VERA" (1885), суконка, в якій У. Кравченко складала державний іспит, блузки письменниці, посуд тощо.

А експонати четвертого залу розповідають про славетних людей Миколаївщини – художників, артистів, композиторів, скульпторів, співаків. Окремі стенди присвячені співаку О. Козловському, митцю О. Мірошникову – «Галицькому Фаберже», відомому витворами з дорогоцінного каміння, художнику П. Холодному, який творив у Миколаєві у 1922-1924 роках, та Євгену Капшию – засновнику першого музею в м. Миколаїв.

Спорт. Практичну роботу з здійснення фізкультурно-масової та спортивної роботи організовують працівники спортивної галузі, вчителі фізкультури освітніх установ та працівники ДЮСШ.

У таблиці 1.6.3 подано перелік закладів та об'єктів спортивної інфраструктури, утримання яких фінансується за рахунок бюджету Миколаївської територіальної громади.

Таблиця 1.6.3 Заклади та об'єкти спортивної інфраструктури Миколаївської територіальної громади

Показник	2022	Населені пункти, в яких розміщено об'єкт
Кількість спортивних закладів, одиниць	1	с. Дроговиж
Кількість працівників спортивних закладів, осіб	28	-
Кількість учнів/відвідувачів закладів, осіб	405	-
Стадіони	2	Міський стадіон м. Миколаїв, стадіон Миколаївської Дитячо-юнацької спортивної школи
Майданчики з тренажерним обладнанням	14	м. Миколаїв, с. Новосілки-Опарські, с. Велика Горожанна, с. Мала Горожанна, с. Раделичі, с. Рудники, с. Криниця, с. Більче, с. Дроговиж, с. Вербіж, с. Кагуїв
Футбольні поля	18	м. Миколаїв, с. Новосілки-Опарські, с. Велика Горожанна, с. Мала Горожанна, с. Раделичі, с. Рудники, с. Криниця, с. Більче, с. Дроговиж, с. Вербіж, с. Кагуїв, с. Ричагів, с. Колодруби, с. Устя, с. Раделичі, с. Гірське
Спортивні майданчики з штучним покриттям	9	м. Миколаїв, с. Рудники, с. Більче, с. Дроговиж, с. Вербіж, с. Устя, с. Гірське
Спортивні зали (в т.ч. шкільні)	14	м. Миколаїв, с. Новосілки-Опарські, с. Велика Горожанна, с. Рудники, с. Більче, с. Дроговиж, с. Вербіж, с. Колодруби, с. Устя, с. Раделичі, с. Гірське
Басейни (в т.ч. шкільні)	1	м. Миколаїв

Однак, для надання якісних послуг з фізичної культури в освітніх установах та ДЮСШ необхідно поновити та поповнити матеріально-технічну базу, завершити ремонт приміщення ДЮСШ, побудувати біля освітніх установ спортивні поля зі штучним покриттям, установити спортивні майданчики різних типів.

Такий підхід до вирішення проблем дасть змогу залучити до заняття спортом учнівську та студентську молодь громади – формувати олімпійський резерв.

Спортивно-оздоровчий комплекс «Ювілейний» в м. Миколаїв Львівської області (філія Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України (СОК «Ювілейний»)) зі штатом працівників у 26 осіб діє з метою розвитку фізичної культури, спорту та зміцнення здоров'я дітей, учнівської, студентської молоді.

У 2013 році відбувся ремонт жабенятка, поточний ремонт великої ванної. Встановлено децентралізовану вентиляційну систему PRANA (4 рекуператора і вентиляційні канали, а також 2 догрівочних модуля на 9 кВт).

На балансі СОК «Ювілейний» є: ванна (25x8,5), жабенятко (4.7x2,6), зал для сухого плавання (65,71 м²), зал боксу (57,91 м²) та готель на 42 місця (345 м²), кафе на 16 посадочних місць (74 м²), сауна, адмінприміщення (512 м²), технічні приміщення (334 м²) та допоміжні приміщення (127 м²).

Громадський простір. Наступним важливим фактором розвитку громади виступає покращення якості життя мешканців шляхом відновлення громадських місць у населених пунктах громади.

У громаді наявний незадовільний стан благоустрою сільських населених пунктів (79,2% населених пунктів не мають центральних площ, 87,5% - скверів і парків, а також 62,5% - тротуарів).

Відтак, особливу увагу щодо покращення рівня життя населення шляхом благоустрою територій громади слід приділити створенню центральних площ, скверів і парків, а також влаштуванню тротуарів в межах населених пунктів.

Житлово-комунальна інфраструктура

Комунальна інфраструктура та інженерні мережі. Міське комунальне підприємство «Миколаївводоканал» надає послуги із централізованого водопостачання та водовідведення, виробництва, транспортування та постачання теплової енергії.

Водопостачання споживачів м. Миколаєва здійснюється покупною водою, яка подається водоводом, довжиною 4,45 км із водогону «Стрий-Львів» від насосної станції другого підйому «Миколаїв» МКП «Лвівводоканал» до двох напірних резервуарів загальним об'ємом 6 тис. м³, звідки вона поступає у водопровідну мережу м. Миколаєва.

Перед поступленням води в напірні резервуари проводиться її знезараження гіпохлоритом натрію, одержанням внаслідок електролізу розчину хлориту натрію на електролізних установках ЄП-10-1.

Виробничий контроль безпечності та якості питної води здійснюється згідно укладеного Договору №1/009 від 03.01.2023 про надання послуг із ДУ «Львівський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України».

Вода питна відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10. Протоколи лабораторних досліджень проб питної води скеровуються щотижнево у Миколаївський відділ Стрийського районного управління ГУ Держпродспоживслужби у Львівській області.

Водовідведення господарсько-побутових стоків від споживачів м. Миколаєва проводиться каналізаційними мережами, якими за допомогою трьох каналізаційно-насосних станцій стоки відводяться на очисні споруди потужністю 4 тис. м³ на добу, де вони проходять очистку біологічним методом з подальшим їх знезараженням гіпохлоритом натрію і доочисткою в біологічних ставках, після чого скидаються в р. Дністер, а мул зневоднюється на мулових майданчиках.

До допоміжних об'єктів МКП «Миколаївводоканал» відноситься виробнича база з наявними, виробничими приміщеннями, відкритими площадками та транспортними засобами, а саме: Газ 3307 та КО 503 - асмашини - 2шт, ЮМЗ-6АКМ - екскаватор - 1шт, Газ 33023 - Газель – 1шт, ЗІЛ 43412 - поливомийна машина - 1 шт, Ваз 2109 - легковий автомобіль - 1шт, електро-механічна прописна машина каналізаційних мереж – 1шт.

У таблиці 1.6.4 подано характеристику систем життєзабезпечення громади.

Таблиця 1.6.4 Характеристика систем життєзабезпечення у Миколаївській громаді

Водопостачання	Тип водопостачання	м.Миколаїв -централізоване
	Протяжність мереж водопостачання, км	84,7
	Об'єм водопостачання, м ³	477613
	Якість водопостачання	Відповідає вимогам ДСанПіН 2.24-171-10
	Стан мереж водопостачання	12,9 км – аварійні
	Споживання питної води, тис. м ³ – всього, у тому числі:	313,564
	- населення	288,702
	- підприємства	24,862
Водовідведення	Обсяг поточної каналізаційної системи , м ³	392636
	Протяжність мереж каналізування, км	75,3
	Стан мереж каналізування	3 км – аварійні
Очисні споруди	Кількість очисних споруд	1
	Стан очисних споруд	Потребують реконструкції
Газопостачання	Протяжність мереж, км	Середнього тиску 111,892
		Низького тиску 142,602
		Дворові вводи 161,468
Теплопостачання	Протяжність мереж теплопостачання, км	2,192
	Опалення, Гкал– всього, у тому числі:	1758
	- населення	32,66
	- підприємства	1725,34
Поводження з побутовими відходами	Охоплення домогосподарств договорами на вивезення відходів	85%
	Потужність та стан полігонів ТПВ	85 тис. м ³ в рік
	Кількість сміттесортувальних станцій	0
	Співробітництво між громадами	-

Електропостачання. Сферою електропостачання Миколаївської громади забезпечено 100% населення. Постачальником універсальним послуг електричної енергії є ТзОВ «Львівенергозбут». Тариф на дану послугу становить 6,35670 грн за 1 кВт з ПДВ.

Тарифи на житлово-комунальні послуги. На території громади встановлені наступні тарифи на житлово-комунальні послуги:

- ▶ тариф на послугу із централізованого водопостачання для категорії населення – 21,6 грн/м³, для категорії інші споживачів – 25,74 грн/м³;
- ▶ тариф на послугу із централізованого водовідведення для категорії населення – 20,73 грн/м³, для категорії інших споживачів – 25,78 грн/м³ (тарифи введені в дію з 04.10.2022 рішенням виконавчого комітету від 04.10.2022 № 128);
- ▶ тариф на теплову енергію для категорії бюджетні установи – 5408,2 грн за 1Гкал, для категорії інших споживачів – 7931,12 грн за 1Гкал (тарифи введені в дію з 08.12.2021 рішенням виконавчого комітету від 08.12.2021 № 159).

Житловий фонд. На теперішній час однією з найбільш гострих соціально-економічних проблем України є житлова. Досить актуально стоїть питання технічного стану житлового фонду громади та забезпечення якісних житлово-комунальних послуг.

Багатоквартирний житловий фонд Миколаївської громади складає 98 будинків загальною площею 106,995 тис. м², що знаходяться у місті Миколаїв. Загальна кількість квартир у багатоквартирних будинках – 2597 одиниць, кількість мешканців – 5983 особи. Багатоквартирний житловий фонд увесь підключений до централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в кількості 2597 абонентів.

У 2022 році управителем 93 будинків у м.Миколаєві призначено ПП «Яро-буд».

Важливим напрямком розвитку багатоквартирного житлового фонду міської територіальної громади є удосконалення системи управління сферою утримання житлового фонду шляхом утворення сучасних замовників житлово-комунальних послуг у вигляді об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ). Форму самозабезпечення обрали співвласники 21 будинку.

Однією з важливих проблем залишається також велике енергоспоживання житла. Тому першочерговими для економії енергоресурсів в житловому фонді мають бути заходи щодо покращення експлуатаційних характеристик будинків, проведення їх теплової санації, модернізації інженерного обладнання тощо.

У таблиці 1.6.5 подано характеристику індивідуального житлового фонду Миколаївської громади у розрізі населених пунктів.

Таблиця 1.6.5 Характеристика індивідуального житлового фонду

Показник	К-сть індивідуальних житлових будинків, од.	К-сть незаселених житлових будинків, од.	Загальна площа індивідуальних будинків, тис. м2	К-сть будинків, підключ. до комунального водопостачання, од.	К-сть будинків, підключ. до централізованого газопостачання, од.	К-сть будинків, підключ. до централізованого каналізування, од.	К-сть будинків, підключених до централізованого опалення, од.	К-сть будинків, забезпечених централізованим вивозом ТПВ, од.
м. Миколаїв	3149	55	294100	1784	3149	1636	-	2071
с. Гірське	1013	48	93954	-	1013	-	-	-
с. Липиці	84	19	5707	-	84	-	-	-
с. Раделичі	387	60	26,8	-	387	-	-	-
с. Вербіж	275	15	28920	-	275	-	-	203
с. Гонятичі	102	10	6300	-	102	-	-	56
с. Кагуїв	123	12	7620	-	123	-	-	83
с. Ричагів	192	17	12840	-	192	-	-	160
с. Павуки	-	0	-	-	-	-	-	-
с. Колодруби	280	1	18947,2	-	280	-	-	-
с. Повергів	81	-	7790,0	-	81	-	-	-
с. Велика Горожанна	473	-	33286,0	-	473	-	-	-
с. Підлісся	55	-	4064	-	55	-	-	-
с. Трудове	21	-	1780	-	21	-	-	-
с. Криниця	343	33	26542	-	343	-	-	-
с. Більче	479	39	31371	-	479	-	-	-
с. Болоня	87	13	10427	-	87	-	-	-
с. Новосілки Опарські	293	2	24033	-	293	-	-	-
с. Листв'яний	44	5	2980	-	44	-	-	-
с. Мала Горожанна	275	5	18425	-	275	-	-	-
с. Сайків	49	6	3071	-	49	-	-	-
с. Рудники	1000	61	97192	-	1000	-	-	-
с. Дроговиж	736	2377	83950	-	736	-	-	498
с. Устя	432	1149	30854	-	432	-	-	288
ВСЬОГО:	9973	3927	844180	1784	9973	1636	-	3359

Отже, лише 17,9% індивідуального житлового фонду забезпечено централізованим водопостачанням, 16,4% - централізованим водовідведенням.

Поводження з відходами. Миколаївське комунальне підприємство «Житлово-комунальне управління» надає послуг з поводження з побутовими відходами, благоустрою на території Миколаївської громади та інші послуги (здавання приміщень в оренду, авто послуги, ритуальні послуги).

На підприємстві працює 60 працівників, в т.ч. адмінперсонал. Налічується 10 одиниць техніки для надання різного виду послуг.

Зібрані підприємством тверді побутові відходи захоронюються на Миколаївському міському сміттєзвалищі в урочищі «Гроби», на яке у підприємства є Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою площею 4 га. Для надання послуг поводження з ТПВ підприємством задіяно 2 сміттєвози та вантажний автомобіль ГАЗ- 3309.

Всього в громаді укладено 6 203 договори щодо поводження з відходами, з них:

- ▶ населення – 4668 абонентів, де: приватний сектор м.Миколаєва – 2 071 абонентів, багатоквартирні будинки м.Миколаєва – 2597 абонентів, с. Дроговиж – 498 абонентів, с. Устя – 288 абонентів, с. Вербіж – 203 абоненти, с. Ричагів – 160 абонентів, с. Кагуїв – 83 абоненти, с. Гонятичі – 56 абонентів;
- ▶ інші споживачі – 247 абонентів.

Відповідно до проведеного конкурсу підприємство надає послуги у 7 населених пунктах, решту 17 населених пунктів потребують забезпечення вивозом твердих побутових відходів.

Дорожнє господарство

В умовах військових дій з боку російської федерації Львівська область крім того, що залишається хабом консолідації міжнародної гуманітарної допомоги, набуває стратегічного значення як логістично-транспортний вузол, який забезпечує як транспортування товарів з Європейського Союзу в Україну, так і експорт з України на Захід.

Враховуючи блокування морських портів та закриття неба для цивільної авіації саме забезпечення транзиту експортних вантажів через Львівську область стає критично необхідним для безперебійної роботи економіки не лише України а й всього цивілізованого світу в умовах війни.

Через територію громади проходить міжнародна автомобільна дорога загального користування державного значення М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачево і Ужгород та державний кордон з Угорщиною). З нею збігається автошлях Е471 – європейський автошлях у межах України, що бере початок в місті Мукачево та закінчується у Львові.

Також територією громади проходять територіальні автомобільні дороги загального користування державного значення: Т-14-16 Львів - Пустомити - Меденичі, Т-14-02 Східниця – Пісочна, а також колишня Т-14-25, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 року №1242 була об'єднана з територіальними автошляхами Т-14-19 і Т-09-10 у регіональну Р-84 Бібрка - Кам'янка-Бузька - Жовква - Городок - Миколаїв - Жидачів - Калуш - Буштин. Така транспортна доступність та близькість до обласного центру дає можливості для створення індустріальних парків, логістичних центрів, істотно впливає на активізацію господарської та комерційної діяльності в громаді.

Дороги загального користування місцевого значення, проходять територією громади:

- ▶ С 140 902 «Випучки – Рудники», протяжність дороги – 12,2 км;
- ▶ С 140 904 «Криниця – Більче – Волиця», протяжність дороги – 11,3 км;
- ▶ С 140 905 «Гонятичі – Київ-Чоп», протяжність дороги на території громади – 3 км (загальна протяжність – 11,3 км);
- ▶ С 140 910 «Колодруби – Мала Горожанна», протяжність дороги – 4,8 км;
- ▶ С 140 912 «Ричагів – Мала Горожанна – Вербіж», протяжність дороги – 9,3 км;
- ▶ С 141 213 «Щирець – Вербіж», протяжність дороги – 3,9 км;
- ▶ С 140 917 «Липиці – Колодруби», протяжність дороги – 1,7 км;
- ▶ С 140 918 «Підзвіринець – Колодруби», протяжність дороги – 4 км;
- ▶ С 140 920 «Коросниця – Більче», протяжність дороги – 1 км;
- ▶ С 140 921 «Рівне – Більче», протяжність дороги – 1 км;
- ▶ С 140 939 «Більче – Сухе», протяжність дороги – 5,4 км;
- ▶ С 140 931 «Велика Горожанна – Новосілки-Опарські», протяжність дороги – 6,7 км;
- ▶ С 140 932 «Трудове – Підлісся», протяжність дороги – 5,4 км.;

- ▶ С 140 923 «Устя – Розвадів», протяжність дороги - 3,5 км;
- ▶ С 140 935 «Львів – Меденичі – Гірське – Криниця», протяжність дороги – 8,1 км;
- ▶ С 140 901 «Миколаїв - Прийма», протяжність дороги – 1,4 км;
- ▶ С 140 903 «Миколаїв – Хоросно», протяжність дороги – 13,1 км;
- ▶ С 140 905 «Гонятичі – Київ-Чоп», протяжність дороги – 9,1 км;
- ▶ С 140 911 «Пісочна - Миколаїв – Жидачів», протяжність дороги – 9,0 км;
- ▶ С 140 907 «Устя-Розвадів - станція Миколаїв», протяжність дороги – 1,5 км;
- ▶ С 140 916 «Київець-Більче-Волиця», протяжність дороги – 8,5 км;
- ▶ С 140 922 «Листвяний – Ричагів-Мала Горожанка-Вербіж», протяжність дороги – 2,2 км;
- ▶ С 140 924 «Станція Миколаїв – Київ-Чоп», протяжність дороги – 2,6 км;
- ▶ С 140 937 «Рудники – Київ-Чоп», протяжність дороги – 3,6 км.

Комунальні дороги. Дороги та вулиці населених пунктів Миколаївської міської територіальної громади - міста Миколаєва та сільських населених пунктів належать до доріг комунальної власності, перебувають у розпорядженні Миколаївської міської ради та знаходяться на балансі Миколаївського комунального підприємства «Житлово-комунальне управління».

Проїзна частина доріг, що знаходяться в комунальній власності Миколаївської міської територіальної громади, становить близько 168,07 км.

За типом покриття дороги Миколаївської громади можна розділити на такі типи: з чорнощобеним покриттям, з білим гравійним покриттям, ґрунтові дороги.

Значна частина доріг знаходиться у незадовільному стані, потребує проведення ремонту, інвентаризації та паспортизації.

Транспортне сполучення між населеними пунктами громади та з районним/обласним центром є добрим, протяжність доріг наведена у таблиці 1.6.6.

Таблиця 1.6.6 Комунальні дороги Миколаївської міської територіальної громади

Населений пункт	Протяжність доріг (вулиць), км	Площа доріг (вулиць), м ²	Чорне шосе Асфальт, км	Біле шосе (Гравій), км	Ґрунт, км
м.Миколаїв	43,784	289 816	25,604	16,168	2,012
с.Більче	6,400	31 200		4,800	1,600
с.Болоня	4,570	20 780		2,820	1,750
с.Велика Горожанна	8,870	46 150	4,770	3,000	1,100
с.Трудове	1,100	6 600		1,100	
с.Гірське	17,468	118 428	3,910	11,070	2,488
с.Гонятичі	4,250	20 925		1,445	2,805
с.Вербіж	4,650	27 075	0,040	4,310	0,300
с.Кагуїв	1,840	10 160		1,840	
с.Ричагів	4,820	25 150	1,750	2,670	0,400
с.Дроговиж	15,960	92 242	4,405	3,455	8,100
с.Устя	10,442	47 245	2,364	3,758	4,320
с.Колодруби	5,892	33 561		4,782	1,110
с.Повергів	2,448	11 916		0,708	1,740
с.Криниця	3,680	23 708		3,680	
с.Новосілка-Опарська	2,625	14 625	0,250	1,735	0,640
с.Мала Горожанна	2,340	11 525		2,340	
с.Сайків	1,330	6 650		0,830	0,500
с.Листв'яний	2,565	12 310		2,050	0,515
с.Раделичі	5,530	18 355		4,415	1,115
с.Рудники	17,505	85 843	2,050	15,455	
Всього	168,069	954 264	45,143	92,431	30,495

З комунальних доріг Миколаївської громади більше 73,1 % – це старі ґрунтови та гравійні дороги, які потребують періодичного вирівнювання спеціальною технікою. І лише 26,9% дороги з асфальтобетонним покриттям.

Транспортне сполучення та зв'язок

Транспортні зв'язки громади здійснюються залізничним та автомобільним транспортом.

По території громади проходить електрофікована залізнична магістраль Львів-Стрий.

На території Миколаївської громади курсують 15 автобусних маршрутів загального користування, які обслуговуються 26 транспортними засобами. Послуги надають 3 перевізники (ТОВ «Миколаївське АТП-14627», ТзОВ «Гал-Всесвіт» та ПП «Галич-Авто»). Організатором перевезень є управління транспорту та зв'язку Львівської обласної державної адміністрації.

Таблиця 1.6.7 Мережа автобусних маршрутів загального користування Миколаївської громади

№ маршруту	Назва маршруту	Вид маршруту	Термін дії договору перевізника до	К-сть автобусів	Перевізник	Формуючий район	Територіальна громада (формуєча)
252	Львів АС-1 - Миколаїв АС – Устя	приміський	13.03.2022	2	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
325	Миколаїв (вул. Шептицького, 26) - Бориничі	приміський	03.01.2025	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Стрийський	Миколаївська Ходорівська
326	Миколаїв (вул. Шептицького, 26) - Рудківці	приміський	30.11.2025	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Стрийський	Миколаївська Ходорівська
332	Миколаїв (вул. Шептицького, 26) - Новий Розділ АС	приміський	23.09.2027	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Стрийський	Миколаївська Новороздільська
337	Дуброва - Миколаїв (вул. Шептицького, 26) - Демня	приміський	23.09.2027	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Стрийський	Тростянецька Миколаївська
342	Львів АС-1 - Миколаїв (вул. Шептицького, 26) ч/з Демню	приміський	26.09.2026	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
351	Дрогобич АС – Гірське	приміський	14.04.2027	1	ПП «Галич-Авто»	Дрогобицький Миколаївський	Дрогобицька Миколаївська
480	Миколаїв (вул. Шептицького, 26) – Стрий АС-3 ч/з Держів	приміський	26.09.2026	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Стрийський	Миколаївська Стрийська
522	Львів АС-3 - Миколаїв (вул. Шептицького, 26) ч/з Малу Горожанку	міжміський	26.09.2026	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
522	Львів АС-3 - Миколаїв (вул. Шептицького, 26) ч/з Малу Горожанку	міжміський	03.01.2025	1	ТзОВ «Гал-Всесвіт»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
570	Львів АС-3 – Миколаїв АС – Гірське	міжміський	13.03.2022	3	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
570	Львів АС-3 – Миколаїв АС – Гірське	міжміський	13.03.2022	3	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
603	Львів АС-3 - Повергів - Липиці ч/з Пустомити	міжміський	02.11.2022	3	ТзОВ «Гал-Всесвіт»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
604	Львів АС-3 – Миколаїв (вул. Щирецька, 26) ч/з Пустомити, Щирець	міжміський	30.11.2025	5	ТзОВ «Гал-Всесвіт»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська
838	Львів АС-5 – Ходорів ч/з Дев'ятники	міжміський	26.09.2026	1	ТОВ «Миколаївське АТП-14627»	Львівський Стрийський	Львівська Миколаївська

Також в Миколаївській територіальній громаді діють 4 приміські автобусні маршрути, організатором на яких є Миколаївська міська рада, а саме:

- ▶ Миколаїв – Мала Горожанка – Велика Горожанка (1 автобус), термін дії до 11.07.2026;
- ▶ Миколаїв – Радів – Устя (1 автобус), термін дії до 11.07.2026;

- ▶ Болоня – Більче – Миколаїв (1 автобус), термін дії до 11.07.2026;
  - ▶ Миколаїв – Повергів (1 автобус), термін дії до 11.07.2026.
- Маршрути обслуговує перевізник ТОВ «Миколаївське АТП-14627».

Розвиток автостанційного обслуговування. За даними управління транспорту та зв'язку Львівської обласної державної адміністрації автостанція в м. Миколаїв на вул. Шептицького, 26 не відповідає сучасним вимогам, не виконує в належному стані функції та вимоги, передбачені законодавством, і не надає належних послуг пасажиром і перевізникам. Усунення автостанцій з процесу організації пасажирських перевезень приводить до випадків створення стихійних, не узаконених зупинок з вулиць міст, погіршення якості обслуговування пасажирів, збільшення нелегальних автоперевізників, тінізації економіки у сфері транспорту і, як наслідок, неповноти сплати податків державі.

Тому Миколаївській громаді варто впорядкувати роботу АС із залученням інвесторів для будівництва-реконструкції автостанції.

Впровадження сучасних систем надання послуг пасажирського автомобільного транспорту (GPS; Е-квиток). З метою підвищення якості послуг, що надаються громадянам в сфері автомобільних пасажирських перевезень на основі КП Львівської обласної ради «Центральна диспетчерська служба пасажирських перевезень» впроваджено автоматизовану інформаційну систему диспетчерського управління пасажирським транспортом, котра відображає рух внутрішньообласних маршрутів організатором на яких, є управління транспорту та зв'язку облдержадміністрації в режимі реального часу.

Рух вищевказаних автобусних маршрутів можна відслідковувати за допомогою додатку EasyWay котрий доступний на мобільних платформах Android та IOS.

В разі необхідності та за згодою сторін до диспетчеризації можна залучити транспортні засоби, які обслуговують маршрути замовником на яких виступає Миколаївська громада.

Також управлінням транспорту Львівської облдержадміністрації у 2022-2023 роках запроваджується електронний квиток, який створить передумови для формування ринково обґрунтованих тарифів на перевезення, зменшить обсяги тінізації галузі пасажирських перевезень та її інвестиційну привабливість, збільшить надходження до місцевих бюджетів за рахунок детінізації галузі пасажирських перевезень, та економічного розвитку територій, поштовхом для якого стане якісне транспортне сполучення в межах області.

Поштові відправлення. Жителям Миколаївської громади надаються поштові, логістичні та фінансові послуги 12 відділеннями поштового зв'язку (1 міським ВПЗ та 11 сільськими відділеннями) розміщеними в м. Миколаїв та селах Більче, Велика Горожанна, Гірське, Гонятичі, Дроговиж, Колодруби, Криниця, Новосілки-Опарські, Раделичі, Рудники, Устя.

Залізничні перевезення. Миколаїв-Дністровський – проміжна залізнична станція Львівської дирекції Львівської залізниці на електрифікованій лінії Львів-Стрий між станціями Щирець II (19 км) та Пісочна (7 км). Розташована станція у селі Розвадів Стрийського району Львівської області.

Станція відкрита 16 листопада 1873 року в складі залізниці Львів-Стрий під первинною назвою Миколаїв-Дроговиже. Сучасна назва з 1964 року.

У 1962 році станція електрифікована постійним струмом (=3 кВ) в складі дільниці Львів-Стрий.

Залізнична колія у напрямку зупинного пункту Задорожна простягається вздовж Миколаївського цементного заводу. За 2 км на південь від станції межує із селом Дроговиж, а за 2,3 км розташовується залізничний переїзд автошляху Городок-Комарно-Миколаїв. Станція прилягає до берега Розвадівського озера.

На станції зупиняються приміські та регіональні електропоїзди: Львів-Стрий, Львів-Лавочне, Львів-Моршин, Львів-Трускавець, Львів-Мукачево, Львів-Чоп. З 2022 року регіональний поїзд «Прикарпатський експрес» № 807/808 сполученням Львів-Коломия має додаткову зупинку в Миколаєві-Дністровському.

На станції розташовано 5 колій, 3 платформи (1 бокова та 2 острівні), наявна квиткова каса та послуга оформлення багажу, прийом та відправка вантажів повагонними та дрібними відправленнями.

Протягом 2022 року територією Миколаївської громади перевезено 11555 пасажирів на суму 330,6 тис. грн.

Зв'язок. Мобільним покриттям охоплена майже вся громада. Найпопулярніший мобільний оператор – Київстар. Широкосмуговий інтернет охоплює територію майже всієї громади, проте частково відсутній (слабкий сигнал) у таких населених пунктах громади: с. Болоня, с. Повергів.

Щодо мереж сповіщення населення, використовується офіційний веб-сайт Миколаївської міської ради <https://mykolaivmr.gov.ua> та Facebook-сторінка «Миколаївська міська територіальна громада».

Комунальна установа «Миколаївська міська радіоредакція» висвітлює діяльність органу місцевого самоврядування, усіх аспектів політичного, соціально-економічного та культурного життя громади через проводове мовлення, інтернет ресурси та розширює свою діяльність у регіоні. Задля ефективного інформування населення діє проєкт радіоредакції «Миколаїв на Дністрі», в рамках якого інформування здійснюється, крім проводового мовлення, і у youtube (https://www.youtube.com/channel/UCTSMqOh_Xn9negTI32IZL2Q) і у соціальних мережах:

- ▶ facebook (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100076052903064>),
- ▶ telegram(https://t.me/Mykolaiv_na_Dnistri),
- ▶ instagram (https://www.instagram.com/mykolaiv_na_dnistri/).

З жовтня 2021 року на youtube каналі «Миколаїв на Дністрі» випускаються щотижневі новини та оперативні новини, що стосуються насамперед життєдіяльності територіальної громади та суспільно важливих тем.

В час війни запроваджено спецпроєкт «Азбука війни» (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLRjwQTvpUqH7oFLWlzGBXCJEQM6NIG7a9>) про військовослужбовців, волонтерів; навчальні уроки з надання першої домедичної допомоги, безпечного поводження зі зброєю, психологічна підтримка. Створюються мистецько-музичні програми, щоб розповідати та показувати талановитих людей громади. Крім, проводового мовлення та youtube каналу, діють серії подкастів «Відверто про...», які відтворюються у аудіоформаті на платформах Spotify та Google подкасти.

Висновки:

Соціальна інфраструктура

1. Освітня мережа в громаді налічує 15 закладів загальної середньої освіти, серед них: один ліцей, один опорний навчальний заклад - Більченський ЗЗСО I-III ст. з двома філіями (філія Більченського ЗЗСО I-III ст. у с. Криниця та філія Більченського ЗЗСО I-III ст. у с. Болоня), 9 закладів загальної середньої освіти I-III ст., із них 7 ЗЗСО з дошкільними підрозділами, 3 заклади ЗЗСО I-II ст. та один заклад освіти I ст. У цих закладах здобувають освіту 4296 учнів.

Мережа закладів дошкільної освіти - це 4 дитячі дошкільні установи: «Теремок», «Журавлик», «Ходачок» і «Сонечко». Усього дошкільною освітою охоплено 802 дитини: у ЗДО виховується 531 дитина у 21 групі, а в дошкільних підрозділах - 271 дитина у 13 групах. Дошкільною освітою охоплено 35,3% від загальної кількості дітей громади дошкільного віку.

Видатки на освіту склали 60,64% місцевого бюджету в 2022 р., 58,9% - в 2021р., наявні низька наповненість шкіл - 66,9% та висока вартість навчання 1 дитини (в середньому 34,7 тис. грн. Критично недостатньо місць в ЗДО (на 100 місяцях виховується 111 дітей, з 2271 дітей дошкільного віку дошкільну освіту отримують лише 802 дитини (35,3%).

2. Функціонує Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр», яка забезпечує проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, корекційно-розвиткових занять з дітьми з особливими освітніми потребами.

3. Комунальними закладами, що діють в сфері позашкільної освіти, є Миколаївський міський будинок дитячої та юнацької творчості та Комунальний заклад «Миколаївська комплексна дитячо-юнацька спортивна школа».

4. Функціонує професійно-технічний навчальний заклад - ДПТНЗ «Миколаївський професійний ліцей», де діти здобувають освіту за профілями: реставратор декоративно-художніх фарбувань; реставратор декоративних штукатурок і ліпних виробів, електрогазозварник; слюсар з ремонту колісних транспортних засобів; кравець; тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва; слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування; водій автотранспортних засобів; тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва. Проте наявна низька наповненість закладу – проектна потужність закладу 720 місць, а навчаються лише 290 студентів.

5. Медичну допомогу населенню Миколаївської громади надає КНП «Миколаївська міська лікарня», в структуру якого входять: стаціонарні відділення на 188 ліжок, поліклінічне відділення та допоміжні діагностичні служби, 6 амбулаторій загальної практики сімейної медицини та 8 медичних пунктів тимчасового базування.

На первинній ланці медичну допомогу надають 26 лікарів, з них: 1 лікар терапевт, 17 лікарів загальної практики-сімейної медицини та 8 лікарів педіатрів, з якими укладено 33491 декларацію про вільний вибір сімейного лікаря (100% від чисельності населення громади).

6. Управління надання адміністративних послуг та державної реєстрації Миколаївської міської ради (ЦНАП) надає 148 адмінпослуг.

7. Соціальний захист населення громади забезпечують наступні структурні одиниці: відділ соціального захисту населення Миколаївської міської ради, Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Миколаївської міської ради, Служба у справах дітей міської ради.

8. Мережу закладів культури Миколаївської громади складають: централізована бібліотечна система, міський Палац культури, 18 Народних домів, де наявні 13 Народних колективів, Миколаївська дитяча школа мистецтв, Історико-краєзнавчий музей, Народний літературно-мистецький музей ім. У. Кравченко і М.Устияновича. В приміщенні міського Палацу культури працює творча арт-студія «MIRO», видатного ювеліра, майстра по каменю, кавалера всіх орденів Фаберже Олександра Мірошнікова, яку протягом року відвідує понад 1000 відвідувачів.

9. Мережа спортивних об'єктів є достатньою для розвитку населення. Функціонує Спортивно-оздоровчий комплекс «Ювілейний» як філія Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України (СОК «Ювілейний»), де наявний басейн.

10. Особливу увагу щодо покращення рівня життя населення шляхом благоустрою територій громади слід приділити створенню центральних площ, скверів і парків, а також влаштуванню тротуарів в сільських населених пунктах.

Житлово-комунальна інфраструктура

1. Міське комунальне підприємство «Миколаївводоканал» надає послуги з водопостачання, водовідведення, із виробництва, транспортування та постачання теплової енергії.

2. Водопостачання споживачів м. Миколаєва здійснюється покупною водою, яка подається водоводом із водогону «Стрий-Львів» від насосної станції другого підйому «Миколаїв» МКП «Лвівводоканал».

3. Водовідведення господарсько-побутових стоків від споживачів м. Миколаєва проводиться каналізаційними мережами, зокрема за допомогою 3 каналізаційно-насосних станцій стоки відводяться на очисні споруди потужністю 4 тис. м³ на добу та після очистки скидаються в р. Дністер, а мул зневоднюється на мулових майданчиках.

4. Багатоквартирний житловий фонд Миколаївської громади складає 98 будинків загальною площею 106,995 тис. м², що знаходяться у місті Миколаїв. У 2022 році управителем 93 будинків у м.Миколаєві призначено ПП «Яро-буд».

5. Лише 17,9% індивідуального житлового фонду забезпечено централізованим водопостачанням, 16,4% - централізованим водовідведенням.

6. Миколаївське комунальне підприємство «Житлово-комунальне управління» надає послуги з поводження з побутовими відходами, з благоустрою, авто послуги, ритуальні послуги. Зібрані підприємством ТПВ захоронюються на Миколаївському міському сміттєзвалищі.

Відповідно до проведеного конкурсу підприємство надає послуги у 7 населених пунктах, решту 17 населених пунктів потребують забезпечення вивозом ТПВ.

Транспортна, поштова інфраструктура та зв'язок

1. У Миколаївській громаді наявний значний логістичний та транзитний потенціал за рахунок розміщення 38 км від Львова, наявності автошляху М-06 Київ-Чоп, з яким збігається європейський автошлях Е471, міжнародний транспортний коридор «Середземноморський» (№5), наявності електрифікованої залізничної магістралі Львів-Стрий-Чоп та залізничної станції Миколаїв-Дністровський у 3 км від центру м. Миколаїв, наявності та активного відновлення «Великого транзитного кільця», яке з'єднує між собою основні магістралі Львівщини.

2. Проїзна частина доріг, що знаходяться в комунальній власності Миколаївської міської територіальної громади становить близько 168,07 км. Транспортне сполучення між населеними пунктами громади та з районним/обласним центром є добрим.

3 комунальних доріг Миколаївської громади більше 73,1 % – це старі ґрунтові та гравійні дороги, які потребують періодичного вирівнювання спеціальною технікою. І лише 26,9% дороги з асфальтобетонним покриттям.

3. На території Миколаївської громади курсують 15 автобусних маршрутів загального користування, які обслуговуються 26 транспортними засобами. Послуги надають 3 перевізники. Організатором перевезень є управління транспорту та зв'язку Львівської обласної державної адміністрації. Також в громаді діють 4 приміські автобусні маршрути, організатором на яких є Миколаївська міська рада.

4. 12 відділеннями поштового зв'язку АТ «Укрпошта» надаються поштові, логістичні та фінансові послуги усім жителям Миколаївської громади, в складі: 1 міського ВПЗ та 11 сільських відділень.

5. Для сповіщення населення використовується офіційний веб-сайт Миколаївської міської ради та Facebook-сторінка.

Комунальна установа «Миколаївська міська радіоредакція» висвітлює діяльність органу місцевого самоврядування та усіх аспектів політичного, соціально-економічного та культурного життя громади. Задля ефективного інформування населення діє проєкт радіоредакції «Миколаїв на Дністрі».

1.7 Архітектура та містобудування

Історико-культурна спадщина

Історико-культурна спадщина Миколаївської громади є достатньо багатю, вона включає: 25 пам'яток історії (зокрема, Комплекс фортифікаційних та інженерних споруд «Фортеця м. Миколаїв», групу печерних сховищ «Горжові печери», «Середні печери»); 19 пам'яток архітектури; 9 пам'яток археології - поселення, що сягають від часів мезоліту (VII-VI тис. до н. е.) до Давньоруського часу (X-XIII ст.); 25 пам'яток монументального мистецтва; споруди (зокрема, Каплиця «Писанка» на горі «Високий камінь»); 2 музеї (Історико-краєзнавчий музей, Народний літературно-мистецький музей ім. У. Кравченко і М. Устияновича); унікальну нематеріальну спадщину: історичний розвиток гончарства, каменярства, історичну назву корінних жителів - «копачі».

На околиці Миколаєва знаходиться пам'ятка військової фортифікації Першої світової війни – Комплекс фортифікаційних та інженерних споруд м. Миколаєва «Фортеця м. Миколаїв», споруджена австро-угорською владою як комплекс оборонних укріплень з метою захисту переправи через р. Дністер. Фортеця складалася з чотирьох груп укріплень (або фортів).

Сьогодні форт № 1 та форт № 2 Миколаївської фортеці збереглися майже повністю вцілілими. Вони внесені в реєстр Міністерства культури України як історична пам'ятка місцевого значення.

«Лиса гора» – великий пагорб на півночі від Миколаєва, де була побудована в 1913-1914 роках група укріплень під назвою «Gruppe Lysagoga».

Тоді було побудовано три великі опорні пункти під назвами «Норд», «Ост» (з печерними шпорами під ним) та «Захід» (з печерними шпорами та артилерійською батареєю на 6 гармат).

Також була збудована окрема артилерійська батарея під назвою «Grosse batterie», та дві групи печер під назвою «Kavernenkehle» (Горжеві тильні печі).

На горі збереглися майже всі вищеперераховані укріплення, крім артилерійських батарей на вершині пагорба, які засипали та розорали ще за часів СРСР.

Рисунок 1.7.1 Опорний пункт «Схід» «група «Лиса гора», с. Дроговиж

Рисунок 1.7.2 Опорний пункт «Захід» «група «Лиса гора», с. Дроговиж

Від давніх часів і до сьогодні центром духовного життя українського народу були церкви і пов'язані з ними братства та школи. Тарли і Мнішеки, які прийшли їм на зміну, були фанатичними католиками, тож таким хотіли бачити і своє місто. Саме тому у межах валів Миколаєва не було жодної церкви: усі вони побудовані на передмістях.

Найстаріша церква покровителя міста святого Миколая збудована ще в 1570 році на Стрийському передмісті. Вона пережила кілька реставрацій і була розібрана у 1848 році.

Тоді ж на її місці заклали фундамент нової церкви з каменю, яку у 1874 році освятив митрополит Йосиф Сембратович. Церква Св. Миколая витримала дві світові війни, зберігаючи для миколаївчан унікальні розписи найкращого митця Галичини другої половини XIX століття Корнила Устияновича та скульптури видатного уродженця миколаївської землі Володимира Сколоздри.

Десь у 1616 році на Підліссі над Глибоким Потоком побудовано ще одну дерев'яну церкву св. Архангела Михаїла, яку в 1633 (або 1648) році знищили татари.

У 1860 (ця дата збереглася на церковній стіні і до сьогодні) на її місці побудовано нову кам'яну церкву, яка залишалася дочірньою парохії Св. Миколая до 1959 року, коли була зачинена більшовиками. З літа 1992 року зусиллями греко-католицької громади, церква відновила свою діяльність.

Окрім цих двох церков, які збереглися до сьогодні, в середині 17 ст. у Миколаєві діяли також зруйновані церкви Спаса, Св. Юрія та Монастир Василіянок, закритий австрійською владою в кінці 18 століття.

Сьогодні в місті теж діє 4 церкви. Поряд із греко-католицькими храмами Св. Миколая та Михайла, в Миколаєві є Православна церква Різдва Пресвятої Богородиці, освячена у 1997 році, та Святоуспенська церква, збудована у 1992 році віруючими Української Автокефальної Православної громади.

Рисунок 1.7.3 Каплиця «Писанка», м. Миколаїв, гора «Високий камінь»

Однак справжньою родзинкою та, безумовно, оберегом міста є, споруджена над містом у 2002 році капличка у вигляді писанки.

Унікальну церковцю спроектував відомий миколаївський скульптор Андрій Величко, а натхненником її побудови став місцевий житель Омелян Іванів. Капличка-писанка чи не перший храм в Україні з такою оригінальною архітектурною формою. Її видно з усіх боків Миколаєва, бо збудована вона у найвищій точці міста - Адамовій горі (інша назва - гора «Високий камінь»), де щороку місцева молодь збирається на Великодні гаївки. Тож «Писанка», яйцеподібний купол якої оздоблений вітражним склом, і справді нагадує неодмінний атрибут Паски і прекрасно доповнює це святкове

дійство.

Кожен житель Миколаєва, незалежно від конфесії, з гордістю називає її своєю, оскільки при відкритті, «Писанку» освячували представники усіх релігійних конфесій міста. Саме тому, крихітна церковця служить символом єдності і порозуміння.

Ще одним оберегом і символом заступництва перед Богом є споруджена в місцевому парку фігура Матінки Божої.

Містобудівна документація

Генеральний план, як основний вид містобудівної документації на місцевому рівні, призначений для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту. На сьогодні із 24 населених пунктів Миколаївської міської громади 12 мають генеральні плани (50 %), у тому числі м. Миколаїв, Рудники, Раделичі, Більче-Болоня, Криниця, Велика Горожанна, Гірське, Дроговиж, Устя, Колодруби-Повергів. Генеральний план адміністративного центру м.Миколаїв затверджений у 2016 році та потребує актуалізації.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель» передбачає виготовлення громадами Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, який є одночасно містобудівною документацією на місцевому рівні та документацією із землеустрою.

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади визначає планувальну організацію, функціональне призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення, дорожньої мережі, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території.

Тому розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Миколаївської міської територіальної громади є одним із ключових завдань для розвитку території.

Висновки:

1. У громаді наявна унікальна історико-культурна спадщина: 25 пам'яток історії, 19 пам'яток архітектури, 9 пам'яток археології, 25 пам'яток монументального мистецтва, споруди, музеї, унікальна нематеріальна спадщина: історичний розвиток гончарства, каменярства, історична назва корінних жителів - «копачі».

2. Застаріла або відсутня містобудівна та землевпорядна документація населених пунктів громади (у 50% (12 н.п.) населених пунктів немає генеральних планів, старі ГП у 9 населених

пунктів - 2016 року та раніше, потребує актуалізації генеральний план м. Миколаїв, немає Комплексного плану просторового розвитку.

1.8 Економічний розвиток

Галузевий розподіл економіки

Для аналізу галузевого розподілу економіки Миколаївської громади доцільно здійснити структурування суб'єктів господарської діяльності (СГД) за видами економічної діяльності в розрізі надходжень до бюджету в 2021 році (таблиця 1.8.1). У таблиці подані показники, які характеризують фактичний вклад кожної із галузей в економіку громади, зокрема: кількість робочих місць, середня заробітна плата працівників, обсяги надходжень до бюджету, з яких значна частина наповнює місцевий бюджет.

Таблиця 1.8.1 Показники діяльності суб'єктів господарювання, розміщених на території Миколаївської громади

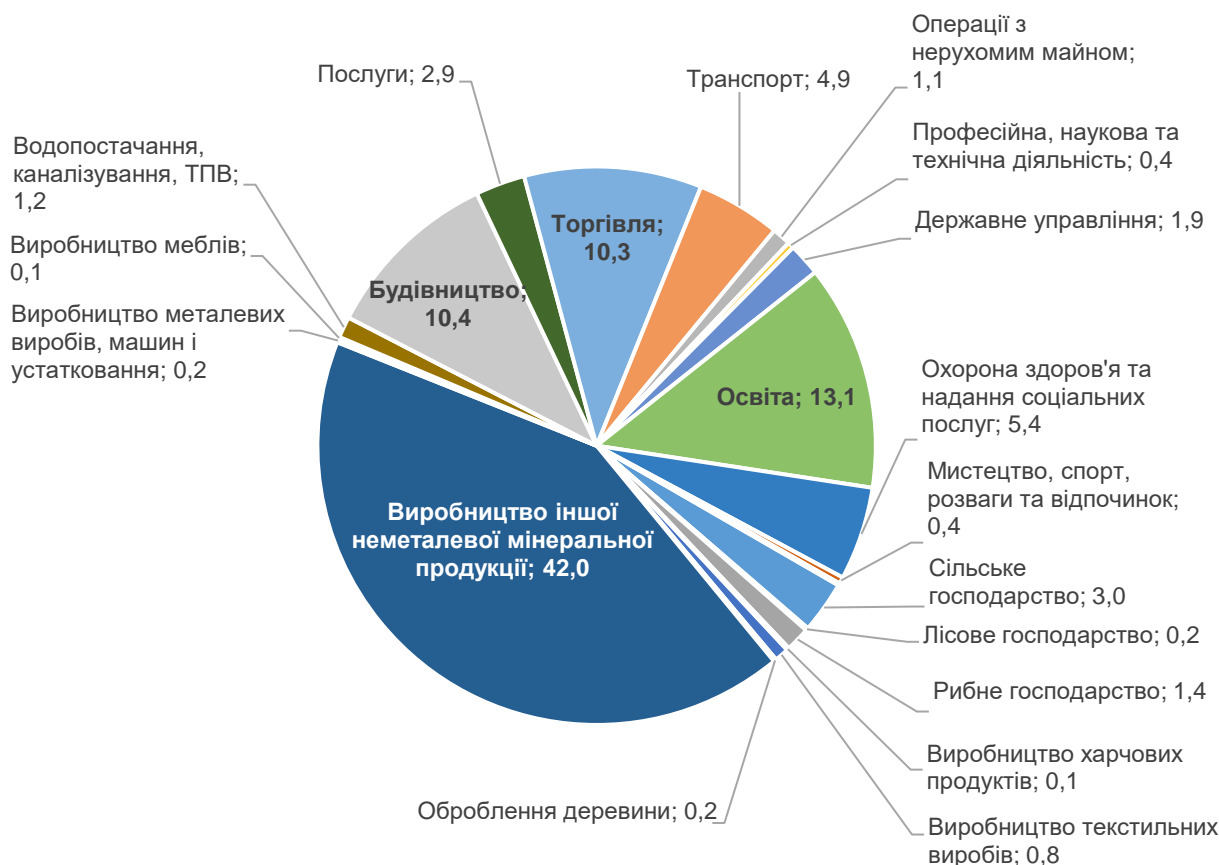
Вид діяльності	Штатна чисельність працівників у грудні 2021 року, осіб	Середня заробітна плата у грудні 2021 року, грн	Надходження до бюджету в 2021 році, тис. грн	В тому числі:						
				ПДФО	ПДВ	ПНП	Єдиний податок	Земля та оренда	Нерухомість	Акциз
Сільське господарство	128	10119	13938,2	4312,5	872,2	140,0	42,8	19,4	12,0	0
Лісове господарство	6	20810	701,1	139,0	16,5	0	0	0	0	0
Рибне господарство	69	7173	6576,4	1024,7	1339,0	0	0	34,5	7,5	0
ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ, у тому числі:	402	16760	201270,8	116828,1	406,0	100,0	320,9	115,2	11,6	0
Виробництво харчових продуктів	17	6383	676,9	236,0	1,7	0	5,2	1,0	3,5	0
Виробництво текстильних виробів	134	16268	3817,1	4095,8	0	100,0	85,1	0	2,3	0
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини	11	7195	733,5	169,7	59,3	0	0	0,3	0	0
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	191	19945	194547,5	110672,5	314,2	0	229,3	113,7	5,8	0
Виробництво металевих виробів, машин і устаткування	36	13172	955,8	1464,4	30,9	0	0	0	0	0
Виробництво меблів	13	6631	540,0	189,7	0	0	1,3	0,3	0	0
Водопостачання, каналізування, ТПВ	62	13126	5665,4	1861,5	156,3	0	14,5	0	0	0
Будівництво	455	10110	47974,2	10774,9	2976,4	33,8	416,9	43,9	22,3	0
ПОСЛУГИ	178	8565	13299,2	3139,8	420,8	30,0	96,6	8,6	3,3	2,3
Технічне обслуговування та ремонт машин	43	9269	3098,9	872,1	46,3	0	46,1	0,2	0	0
Тимчасове розміщування й організація харчування	42	6358	1824,6	531,7	0	0	12,8	6,2	1,4	2,3
Інформація та телекомунікації	36	9474	3113,6	711,6	39,8	0	4,7	0	0	0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	45	9722	4680,5	848,1	334,7	30,0	29,7	0	0	0
Інші послуги	12	6706	581,5	176,2	0	0	3,3	2,2	2,0	0
Торгівля	554	9311	47655,5	12849,6	582,8	25,0	207,2	22,4	37,6	139,5

Вид діяльності	Штатна чисельність працівників у грудні 2021 року, осіб	Середня заробітна плата у грудні 2021 року, грн	Надходження до бюджету в 2021 році, тис. грн	В тому числі:						
				ПДФО	ПДВ	ПНП	Єдиний податок	Земля та оренда	Нерухомість	Акциз
Транспорт	312	7972	22651,5	6439,6	769,0	0	145,5	19,8	91,0	1,1
Операції з нерухомим майном	65	13526	4984,2	1986,6	0	0	20,5	7,8	37,5	0
Професійна, наукова та технічна діяльність	25	7210	1702,3	484,3	11,6	56,9	3,2	0,6	0	1,8
Державне управління	98	33113	8760,7	4262,6	0,9	0	0	0	0	0
Освіта	1084	12744	60616,0	28523,0	0	0	6,1	0	0	0
Охорона здоров'я та надання соціальних послуг	512	12327	25071,1	11891,7	13,9	0	15,5	0	0	0
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	42	7889	1781,1	793,8	0	0	0	3,9	0	0
Релігійні та громадські організації	9	11943	574,2	265,9	0	0	0	7,9	0	0
Всього:	4001	12023	463221,9	205577,4	7565,4	385,7	1289,9	284,1	222,8	144,7

Як видно з таблиці економіка громади досить монофункціональна, основна спеціалізація – виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції. На території Миколаївської громади діє підприємство ПРАТ «Миколаївцемент», яке є основним бюджетотворюючим підприємством та забезпечує 42% надходжень до бюджету громади. (рис. 1.8.1).

Найбільша середня заробітна плата за даними грудня 2021 року виплачувалася в державному управлінні (33113 грн), в галузі виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції (19945 грн), найменша – у сфері тимчасового розміщування й організації харчування (6358 грн), виробництва харчових продуктів (6383 грн).

Досить вагомий вклад в економіку громади дають торгівля, де зайняті 554 працівники з середньою заробітною платою 9311 грн, будівництво, де зайняті 455 працівників з середньою заробітною платою 10110 грн, виробництво текстильних виробів – 134 працівники з зарплатою 16268 грн, сільське господарство – 128 працівників з зарплатою 10119 грн та транспорт – 312 працівників з зарплатою 7972 грн.

Рисунок 1.8.1 Структура економіки громади за надходженнями до бюджету в 2021 році

Одним з найважливіших факторів, який визначає спеціалізацію Миколаєва, є наявність величезних запасів літотамнієвих вапняків і кварцових та глауконітових пісків, а також мергелевих глин, що сприяє розвитку в місті промисловості, а саме виробництва будівельних матеріалів.

Отже, якщо аналізувати фактичний вклад кожної із галузей в економіку громади, то лідером у наповненні місцевого бюджету виступає переробна промисловість, а саме за видом діяльності виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції (42% надходжень до бюджету в 2021 році), далі – освіта (13,1%), будівництво (10,4%), торгівля (10,3%).

Така ситуація негативно впливає на розвиток громади в цілому, оскільки становить значний ризик щодо наповнення бюджету та зумовлює залежність жителів усієї громади від діяльності одного підприємства.

Відтак, громаді вже зараз слід подбати про залучення інвестицій та підтримку розвитку малого та середнього підприємництва.

На даному етапі в процесі управління значних зусиль варто приділити залученню інвестицій в переробну промисловість, сільське господарство а також розвивати торгівлю, сферу послуг.

Крім того, миколаївський напрямок може стати туристичним магнітом з правильним менеджментом. Адже наявні різноманітні можливості рекреації та відпочинку на р. Дністер відповідають усім критеріям, щоб стати конкурентоспроможним туристичним продуктом.

Промисловий потенціал

Кількість активних підприємств у Миколаївській громаді становить 128 одиниць, зокрема великих немає (до 2021 року було ПрАТ «Миколаївцемент»), середніх – 10 підприємств та малих – 118.

Виробничий сектор економіки Миколаївської міської територіальної громади представлений підприємствами, які здійснюють економічну діяльність за такими видами діяльності, як

виробництво цементу, сухих будівельних сумішей, добування піску, гравію, глин і каоліну, будівництво житлових і нежитлових будівель, виробництво канатів, мотузок, шпагату та сіток, прісноводне рибництво (аквакультура) та інші.

Промислова група громади налічує 10 найбільших підприємств, їх перелік подано у таблиці 1.8.2.

Таблиця 1.8.2 Підприємства Миколаївської громади з найбільшою чисельністю працівників

Назва підприємства	Вид діяльності	Штатна чисельність працівників у грудні 2021 року, осіб	Середня заробітна плата у грудні 2021 року, грн
ПрАТ «Миколаївцемент»	Виробництво цементу	145	22251,1
Філія в м. Миколаїв ТзОВ з іноземними інвестиціями «Хенкель Баутехнік Україна»	Виробництво сухих будівельних сумішей	75	-
Львівський обласний виробничий рибний комбінат	Прісноводне рибництво (аквакультура)	64	6741
ТОВ «Миколаївцемремонт»	Будівництво житлових і нежитлових будівель	82	13271
ПАФ «Дністер»	Добування піску, гравію, глин і каоліну	39	14853
ТОВ «Миколаївське АТП 14627»	Пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення	89	7447
Дочірнє підприємство німецької компанії «Юліус Кох Україна»	Виробництво канатів, мотузок, шпагату та сіток	51	31581
ТОВ Георозвідка	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах	293	20501
ТОВ «Арктика Захід»	Електромонтажні роботи	45	7204
ТОВ «Меркор Україна»	Проектування та виробництво складових систем пасивної протипожежної безпеки, їх монтаж та сервісне обслуговування	82	23280
ТзОВ «Цикада Плюс»	Будівельно-монтажні роботи	91	9847

Найбільші промислові виробники на території міста ПрАТ «Миколаївцемент», ТзОВ «Хенкель Баутехнік Україна», ТДВ «Миколаївцемремонт».

Найбільшим роботодавцем на території громади є підприємство ПрАТ «Миколаївцемент», де було зайнято у грудні 2021 року 145 працівників, середня заробітна плата – 22251,1 грн. Приватне акціонерне товариство «Миколаївцемент» – цементний завод розташований у південно-західній частині міста, поряд із залізничною магістраллю Львів-Чоп. Діє з 1950 року. Проектна потужність 900 тис. т цементу. Нині компанія зосередила інвестиції на покращенні екологічних показників, але пріоритетом і досі залишається якість, аби споживачі були повністю задоволені продукцією.

Рисунок 1.8.2 Продукція ТОВ «МЕРКОР Україна»

82 працівники зайнято на ТОВ «МЕРКОР Україна», основним видом діяльності якого є проектування та виробництво складових систем пасивної протипожежної безпеки, їх монтаж та сервісне обслуговування. Середня заробітна плата у грудні 2021 року становила 23280 грн.

Компанія МЕРКОР – це міжнародна команда, що налічує понад 600 працівників і займає лідируючі позиції по виробництву протипожежних систем. Її представництва знаходяться у Польщі, Чехії, Словаччині, Румунії, Україні та Угорщині.

Підприємство забезпечує повний цикл реалізації – від проектування до монтажу. Продукція - широкий спектр товарів, що включає в себе системи протипожежної вентиляції, системи димо та тепловидалення,

протипожежні перешкоди та вогнезахист конструкцій тощо. Вся продукція є сертифікованою, і відповідає всім вимогам та стандартам.

Продукція: протипожежні перешкоди (двері, ворота, перегородки), гравітаційне димовидалення (ліхтарі, смуги, фрамуги), протипожежна вентиляція (протипожежні та протидимні клапани, вентилятори), вогнезахист конструкцій (фарби, штукатурки, плити, манжети).

Підприємство експортує продукцію у Центральну та Східну Європу.

Свою безпеку підприємству довірили такі провідні об'єкти, як міжнародні аеропорти ім. Ігоря Сікорського (Жуляни), Львівський та Запорізький аеропорти, провідні бізнес-центри, міжнародні заводи та декілька найбільших логістичних центрів України.

На ТзОВ «Цикада Плюс», що здійснює будівельно-монтажні роботи, працевлаштовано 91 працівника з середньою заробітною платою у грудні 2021 року 9847,4 грн. Основним видом діяльності підприємства є будівництво багатоквартирних житлових будинків. Здебільшого будівельні роботи проводяться в м. Львів та Львівській області.

Одним з великих роботодавців у громаді є ТОВ «Миколаївцемремонт», де у грудні 2021 року було зайнято 82 працівників з середньою заробітною платою 13271 грн.

За основним напрямом діяльності підприємство займається ливарним виробництвом по виплавці із чавунного та сталевих литва готових металевих виробів - цильпесів, що використовуються в будівельній промисловості для млинів барабанного типу. Основна стратегія – збільшення тоннажу деталей з литва для потреб клієнтів за доступними цінами при зниженні собівартості продукції.

Продукція: цильпес (циліндричні молотні тіла для шарових млинів); чавунне та сталеве литво; виготовлення металоконструкцій; вироби з бетону (блоки, кільця тощо).

Рисунок 1.8.3 Продукція ТОВ «Миколаївцемремонт»

Експорт здійснюється у такі країни: Молдова, Польща, Литва, Куба, Ізраїль.

Філія в м. Миколаїв ТзОВ з іноземними інвестиціями «Хенкель Баутехнік Україна» з виробництва сухих будівельних сумішей (Німеччина) - завод по виготовленню цементу із застосуванням сучасних світових технологій компанії «Семак» потужністю 150 тис.т в рік, побудований в 2010 році, де було створено 70 нових робочих місць. У липні 2011 р. введено

в дію нову технологічну лінію з виробництва будівельних сумішей мокрим способом та створено 30 нових робочих місць, обсяг виробництва при повному завантаженні потужності 210 тис. т на рік.

На ПРАТ «Львівський облрибкомбінат» працюють 64 особи, середня заробітна плата – 6741 грн. Види економічної діяльності підприємства – прісноводне рибництво (аквакультура), надання послуг у рибництві.

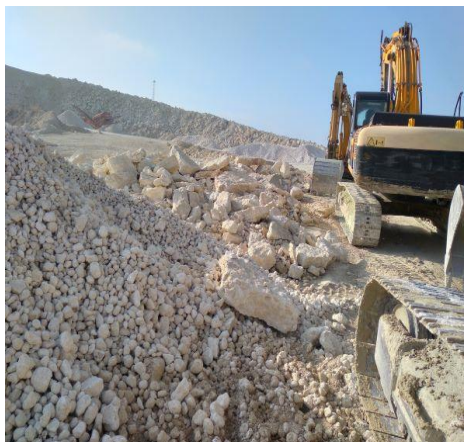
Дочірнє підприємство німецької компанії «Юліус Кох Україна» – завод із виробництва технічних шнурів та текстильних виробів – забезпечує роботою 51 працівника з середньою заробітною платою 31581 грн.

Підприємство спеціалізується на виготовленні фурнітури для жалюзі (шнурок, драбинка). Потужність – 75 млн м шнурка, 13 млн м драбинки. У лютому 2016 року ДП «Юліус Кох Україна»

Рисунок 1.8.4 Продукція ДП «Юліус Кох Україна»

здано в експлуатацію новозбудоване приміщення виробничого цеху площею 980 м², що збільшило виробничу потужність майже на 50%. Сума інвестицій в підприємство – 26831,1 тис. грн, з них вкладено в новозбудоване приміщення виробничого цеху – 8 431,1 тис. грн.

Підприємство експортує продукцію в Німеччину.

Приватна аграрна фірма «Дністер», створена у 1998 році, пропонує екологічно чистий (класифікований для всіх видів будівництва без обмежень) пісок з власного кар'єру, що знаходиться біля м. Миколаїв Львівської області.

Видобуток з власного кар'єру дозволяє безперервно забезпечувати піском будівельні майданчики. Це гарантує безперервний процес будівництва об'єктів та зменшує ризик втрати коштів внаслідок простоїв. Зручний доїзд та високо продуктивне завантажувальне обладнання дозволяє здійснювати швидке обслуговування клієнтів.

Всі роботи виконує високо кваліфікований персонал з великим практичним досвідом. Усі види робіт ліцензовано та сертифіковано.

Рисунок 1.8.5 ПАФ «Дністер»

ТОВ «Георозвідка» засноване в 2010 році як інжинірингова компанія, проте з 2019 займається сейсмічними дослідженнями. На сьогоднішній день чисельність працівників компанії – 293 особи.

Для 2д досліджень у компанії є 2000 активних каналів. Виконує сейсмологічну розвідку вібраційним та вибуховим способами. Також проводить 3д сейсмічні дослідження, для цього закуплено додаткове обладнання, ще 5000 каналів.

Компанія здійснює проведення широкого спектру геофізичних робіт, що застосовуються при пошуках родовищ нафти і газу. Дані, отримані в результаті геофізичних робіт, обробляються фахівцями за допомогою новітніх технологій та сучасних комп'ютерних програм. За результатами виконаних робіт компанія надає всю необхідну документацію і докладний технічний звіт про виконані роботи.

Послуги підприємства: виконання польових сейсмічних досліджень, геофізичний супровід при пошуках і розвідці родовищ, пошуки та розвідка родовищ нафти і газу, топографо-геодезичні роботи, обробка та інтерпретація геофізичної інформації.

У 2022 році в результаті релокації підприємств із зони бойових дій на територію м. Миколаєва переміщено виробничі потужності та переведено працівників ТзОВ «Формокомплекти і запчастини» м.Київ, ГО «Імідж-центр Клеопатра» м.Покровськ, Донецька область, ТОВ «Агро Мастер Плюс» м.Мелітополь.

Сільське господарство

В аграрному секторі громади використовується 16442 га сільськогосподарських угідь, в тому числі 8954 га ріллі, 3495 га сінокосів, 3993 га пасовищ.

Основу сільськогосподарського виробництва складають 39 агропідприємств, з них 5 новостворених: ТОВ «НовоСфарм» та ФГ «КультусАгро» с.Новосілки Опарські; ФГ «Ходачок-Агро» с.Рудники; ФГ «Наш Двір» с.Липиці; ПП «Агро-Групп» с.Устя.

Найбільш потужні сільськогосподарські виробники, які займаються вирощуванням зернових, олійних та зернобобових: Агрохолдинг «Контінентал Фармерз Груп» (840 га), ТзОВ «Західні аграрні традиції» (1623 га), ТзОВ «Галичина-Захід» (590 га), ФГ «Максимович» (587 га), ТОВ «Гірське Агро» (542 га), ФГ «Зелений Лужок» (340 га), ФГ «Агросвіт Гірське» (284 га), СГ ТОВ «Горуцьке» (257 га), ТОВ «Данута» (235 га), ФГ «Культус Агро»(329 га) і інші.

Однією з ефективних галузей тваринництва є свинарство та птахівництво та вирощування великої рогатої худоби, які успішно розвиваються та забезпечують населення цінними продуктами харчування. Підприємства, які займаються тваринництвом у громаді: ФГ «Агросвіт-Гірське», ФГ «Стамік», ФГ «ЖУК» - вирощування свиней; ТзОВ «Західна

аграрна компанія», ФГ «Джерельна Криниця» та ФГ «Кришталева Криниця» - вирощування птиці, розведення ВРХ молочних порід – це ФГ «Фламінг» (42 ВРХ, з них 17 корів) та СФГ Лопушинська (10 ВРХ, з них 5 корів) в с.Липиці.

ТОВ «Західна Аграрна Компанія» є експортером продукції фермерського господарства УЛАР. ФГ «Улар» є найбільшим виробником м'яса птиці у Західній Україні. Виробничі потужності підприємства сертифіковані сертифікатом «Галяль», що дає можливість експортувати продукцію в країни Сходу. ТзОВ «Західна Аграрна Компанія» – класичне поєднання європейських стандартів якості, широкого асортименту та доступних цін.

Продукція підприємства: тушки курчат – бройлера охолоджені та заморожені; напівфабрикати курчат - бройлера охолоджені та заморожені; субпродукти курчат – бройлера охолоджені та заморожені.

Підприємство експортує продукцію в такі країни: Молдова, Грузія, Узбекистан, Азербайджан, Ірак, Іран, Гана, Бенін, Єгипет, Малайзія, В'єтнам.

Рисунок 1.8.6 ФГ «Максимович»

Фермерське господарство «Максимович» – аграрне підприємство, що розпочало діяльність у 2015 році, основним напрямком діяльності якого є виробництво зернових (ячмінь, пшениця, кукурудза) та олійних (ріпак, соя), їх зберігання та реалізація. Місце знаходження – с.Рудники.

Продукція, товари та послуги підприємства:

- ▶ насіння (соя, гречка, ячмінь, пшениця);
- ▶ сільськогосподарська продукція (кукурудза, пшениця, соя, ячмінь, гречиха);
- ▶ продукти переробки сільгоспсировини (макуха льону, макуха соєва, ллянна олія, соняшникова олія, комбікорм);
- ▶ продаж сільськогосподарської техніки;
- ▶ послуги з сушіння та очистки зерна;
- ▶ послуги обробки землі та збирання врожаю.

Це сучасне підприємство з передовими технологіями, сучасною технікою, високо-кваліфікованим персоналом, що дає можливість бути серед лідерів агропромислового бізнесу області.

Підприємство експортує продукцію (пшеницю) у Республіку Польща.

Підприємництво

У Миколаївській громаді чисельність зареєстрованих суб'єктів – юридичних осіб (підприємств, установ, організацій) та фізичних осіб підприємців становить 1521 одиниць, в тому числі зареєстрованих юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності – 441 од. (з них малих підприємств – 290 од.), фізичних осіб – підприємців – 1080 одиниць.

Проте чисельність активних суб'єктів значно менша і становить 1372 одиниці, в тому числі юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності – 128 одиниць (з них малих підприємств – 118 одиниць), фізичних осіб – підприємців – 1080 одиниць.

Важливо відзначити, що серед 1080 ФОПів наявні 311 ФОП, які використовують найманих працівників. При цьому кількість застрахованих осіб (які працювали повний місяць та мають трудову книжку) у фізичних осіб - підприємців у грудні 2021 року склала 741 особу. Таким чином, загальна кількість осіб, зайнятих в категорії фізичних осіб-підприємців у Миколаївській громаді становить 1821 особа.

Сектор підприємництва Миколаївської міської територіальної громади представлений практично у всіх сферах економічної діяльності. Найпопулярнішими видами діяльності серед підприємців громади стали роздрібна торгівля, вантажні та пасажирські автомобільні перевезення, тимчасове розміщування й організація харчування, будівництво.

Інформація щодо ФОП Миколаївської громади, що мають найманих працівників, в розрізі видів економічної діяльності наведена у таблиці 1.8.3.

Таблиця 1.8.3 Характеристика ФОП Миколаївської громади, що мають найманих працівників

Вид діяльності	Кількість ФОП	Питома вага, %	Чисельність працівників у грудні 2021 року, осіб	Середня заробітна плата у грудні 2021 року, грн
Сільське господарство	0	0,0	-	-
Лісове господарство	0	0,0	-	-
Виробництво харчових продуктів	4	1,3	11	6583
Виробництво одягу	6	1,9	53	6664
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини	1	0,3	2	7000
Виробництво хімічних речовин	0	0,0	-	-
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	7	2,3	15	6983
Виробництво металевих виробів, машин і устаткування	1	0,3	19	8195
Виробництво меблів	1	0,3	3	6500
Будівництво	11	3,5	35	8001
Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів	7	2,3	25	6999
Тимчасове розміщування й організація харчування	17	5,5	41	6354
Інформація та телекомунікації	5	1,6	7	6643
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	5	1,6	13	6705
Інші послуги	4	1,3	12	6706
Торгівля	165	53,1	342	6615
Транспорт	54	17,4	117	7127
Операції з нерухомим майном	3	1,0	1	6500
Професійна, наукова та технічна діяльність	9	2,9	14	6550
Освіта	3	1,0	6	6500
Охорона здоров'я та надання соціальних послуг	8	2,6	25	8845
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0	0,0	-	-
Всього:	311	100,0	741	6888

Рівень оплати праці в підприємницькому секторі економіки громади низький і всередньому становить 6888 грн, зокрема в торгівлі у грудні 2021 року середня заробітна плата складала 6615 грн на місяць, у секторі послуг – 6000-7000 грн, в секторі перевезень – 7127 грн, будівництва – 8001 грн.

Чисельність суб'єктів господарювання з початку повномасштабних воєнних дій практично не змінилася. Лише представники окремих видів економічної діяльності (торгівля, ресторанний бізнес, сфера споживчих послуг тощо) у перші 4 місяці мали труднощі, пов'язані з можливістю повноцінного функціонування (обмежені режими роботи та часові обмеження в частині продажу окремих видів продукції).

Торгівля. Мережа торгівлі у Миколаївській громаді достань розгалужена та включає 90 торгових об'єктів, зокрема: 1 торговий центр, 5 супермаркетів, 72 магазини, 3 ринки, 6 аптек, 3 ветаптеки.

Послуги. Мережа побутового обслуговування населення у громаді представлена 66 об'єктами, зокрема: 2 заклади тимчасового розміщення, 26 закладів громадського харчування, 10 перукарень та салонів краси, 12 відділень поштового зв'язку АТ «Укрпошта», 8 відділень Нової Пошти, 3 надавачів послуг зв'язку та інтернету, 2 відділення банківських установ, 1 автозаправна станція, 2 станції технічного обслуговування автомобілів.

Основними проблемними питаннями в сфері торгівлі і послуг громади є:

1. Не в повному обсязі забезпечено встановлення суб'єктами господарювання, особливо фізичними особами, платіжних терміналів для проведення безготівкових розрахунків за реалізовані товари (надані послуги).
2. Має місце «тінізація» сфери торгівлі та побутових послуг.
3. Наявність стихійної торгівлі.
4. Використання незареєстрованої найманої праці.

Туризм

Миколаївська громада багата унікальною історико-культурною спадщиною: 25 пам'яток історії, 19 пам'яток архітектури, 9 пам'яток археології, 25 пам'яток монументального мистецтва; споруди, музеї, унікальна нематеріальна спадщина: історичний розвиток гончарства, каменярства, історична назва корінних жителів - «копачі».

Місто називають Миколаєвом над Дністром. Тут досі живуть «копачі». Копачами здавна називали мешканців Миколаєва жителі сусідніх сіл та містечок. Коріння цього прізвиська заплуталося у численних переказах та легендах, найвірогіднішими з яких є дві.

За першою версією «копачами» миколаївчан охрестили тому, що місто оточене численними кар'єрами, де городяни до сьогодні добувають глину і пісок. Зараз виробництво механізоване, але в давнину необхідний матеріал викопували вручну. Люди, які займалися копанням були доволі заможними і часто зверхньо ставилися до своїх бідніших сусідів, тож слово «копач» у миколаївському варіанті окрім іншого несе негативне навантаження. Його і зараз вживають до надмірно гордих і пихатих жителів Миколаєва.

Інша версія походження назви «копачі» за переказами сягає часів міського повстання 26.05.1599. У легенді йдеться про те, що перед його початком, міщани зібралися за містом на раду (на цьому місті виник присілок, названий Радівом у пам'ять про ці події). Шляхтичу і міським старшинам, які підтримували пана, відтяли голови і закопали за містом. З тих-то часів і назвали миколаївчан «копачами».

Опис наявних туристичних шляхів подано у таблиці 1.8.4.

Таблиця 1.8.4 Туристичні шляхи у Миколаївській територіальній громаді

№	Номер шляху та назва	Маршрут (нитка) шляху	Вид шляху	Протяжність шляху	Ознакування шляху
1	Дністер: береги та притоки	Вдвозь річки Дністер с. Устя-с. Гірське-с. Раделичі-с. Колодуби	Піший та велосипедний	13 км	На маршруті встановлено вісім інформаційних стендів, які розповідають про історію та пам'ятки сіл Устя, Колодуби, Раделичі та Гірське, птахів, риб, рослин та стариці Дністра
2	Каплиця «Писанка»	м. Миколаїв поблизу перехрестя вулиць Шевченка і 400-річчя на горі «Високий камінь»	Піший та велосипедний	300 м	Каплиця знаходиться на горі «Високий камінь», видніється на відстані декількох кілометрів, а неймовірний краєвид на все місто. Виконана у вигляді велетенського розписного пасхального яйця, писанки, прикрашена ликами святих і сакральними орнаментами. Купол храму поділений на сектори довгими рядами вітражного віконного скла, красива споруда, увінчана великим християнським хрестом.
3	Тризуб на «Лісій горі»	м. Миколаїв «Ліса гора»	Піший		За ідеєю місцевого активіста Зіновія Блискуна цьогогоріч на околиці Миколаєва – «Лісій горі» додано національно-патріотичну локацію – велетенський тризуб. Тризуб виготовили з металу. Також там красується велика щогла із державним прапором України. До 30-ої річниці Незалежності України тут встановлено стенд із текстом Державного Гімну України та Конституції України.
4	Миколаївська фортеця	Околиця м. Миколаєва		22 км (протяжність фортифікаційних споруд)	На околиці Миколаєва знаходиться пам'ятка військової фортифікації Першої світової війни, споруджена австро-угорською як комплекс оборонних укріплень з метою захисту переправи через р. Дністер. Фортеця складалася з чотирьох груп укріплень (або фортів). Сьогодні форт № 1 та форт № 2 Миколаївської фортеці збереглися

№	Номер шляху та назва	Маршрут (нитка) шляху	Вид шляху	Протяжність шляху	Ознакування шляху
					майже повністю вцілілими. Вони внесені в реєстр Міністерства культури України як історична пам'ятка місцевого значення.
5	Будинок графа Скарбека	м. Миколаїв, вул. Митрополита Андрея Шептицького, 9			У самому центрі Миколаєва красується оповита серпанком таємничості кам'яниця графа Скарбека, побудованого подруги Анни Марковської. Граф Станіслав Скарбек – відомий український меценат, засновник Національного театру ім. Марії Заньковецької, фундатор угіддя в селищі Заклад, католицької церкви у с. Демня. Із 1870 по 1875 роки в цьому будинку проживала письменниця Уляна Кравченко, що засвідчує меморіальна дошка на фасаді будівлі.
6	Грот Прийма печера неандертальця	Околиця м. Миколаєва	Піший маршрут		Печерний комплекс Прийма, розташований за 2 км від Миколаєва, вважають одним із найдавніших поселень людини-неандертальця на території України. Початки його заснування сягають близько 45 тис. років до нашої ери. Кажуть, що грот стоїть на кістках велетнів, один з яких пильнує вхід у печеру й тепер.
7	Річка Дністер			1362 км (протяжність річки)	Мальовнича долина Дністра ділить Миколаївщину на 2 частини – лівобережне горбисте Опілля та рівнинне Передкарпаття. Буків та смерекові ліси, озера, невисокі горби, дрібні річки, цілющі джерела створюють неповторний ландшафт і надихають на творчість та лірику.

У громаді наявні лише 3 заклади тимчасового розміщення загальною кількістю 62 ліжко-місць, зокрема готелі «Максим» (с.Дроговиж, вул.Шевченка, 29) та «Млин» (м.Миколаїв, вул.Чорновола, 3), вілла «Спекотний Рай» (с. Гонятичі, вул. Набережна).

Також у громаді поблизу озера Задорожнє («Байкал») є 2 бази відпочинку: Пляж Ваукал Resort, та Пляж КП «Гові».

Мала кількість місць для тимчасового розміщення та відпочинку свідчить про те, що громада не достатньо використовує свій рекреаційний потенціал.

Потенційні точки економічного зростання

В арсеналі громади 14 наявних на даний час вільних для інвестування земельних ділянок загальною площею 92,6507 га.

Перелік наявного комунального майна Миколаївської громади, що пропонується для інвестування, включає 12 об'єктів загальною площею 3482,2 м².

Висновки:

1. Малий інвестиційний портфель громади, відсутність ефективної промоції інвестиційних об'єктів (29 інвестиційних об'єктів, зокрема 14 земельних ділянок, 12 об'єктів комунального майна, 0,1 на 1 км² площі громади, на Аналітичному порталі Львівщини лише 7 об'єктів).

1.9 Фінансовий стан та бюджет територіальної громади

Миколаївська громада за чисельністю населення (32 934 особи) має високий рівень спроможності, за чисельністю учнів, що здобувають освіту в закладах загальної середньої освіти (4296 учнів) – високий, за площею (304,6 км²) – середній, за індексом податкоспроможності 2021 року (0,8) – середній, 2022 року (0,5873) – середній, за часткою

власних надходжень у надходженнях загального фонду міського бюджету (56,5 %) – високий⁵.

Рейтинг територіальних громад Львівщини в розрізі бюджетних показників за результатами роботи у 2022 році показує, що Миколаївська громада займає 40 місце серед громад області.

Серед бюджетних показників, які оцінюються є: динаміка доходів загального фонду (без трансфертів) 2022 р. до 2021 р. (120,7 %, 34 місце), індекс податкоспроможності за доходами загального фонду без трансфертів (0,59, 34 місце), рівень дотаційності бюджетів (13,0 %, 38 місце), видатки на 1-го мешканця (9753,7 грн, 30 місце), власні надходження на 1-го мешканця (93,1 грн, 61 місце), видатки розвитку на 1-го мешканця (392,8 грн, 51 місце), частка видатків на утримання апарату управління до надходжень податків і зборів (17,5 %, 21 місце), частка видатків заробітної плати у загальному обсязі видатків ТГ (67,9 %, 34 місце).

Бюджет Миколаївської територіальної громади 2022 року затверджено рішенням від 22.12.2021 № 1366 в розмірі:

- ▶ доходи міського бюджету в сумі 313 515 350 грн, у тому числі доходи загального фонду бюджету – 308 248 850 грн, доходи спеціального фонду бюджету – 5 266 500 грн;
- ▶ видатки міського бюджету в сумі 313 515 350 грн, у тому числі видатки загального фонду бюджету – 290 287 350 грн, видатки спеціального фонду бюджету – 23 228 000 грн, в тому числі видатки бюджету розвитку в сумі 18 461 500 грн.

Бюджет Миколаївської територіальної громади 2023 року затверджено рішенням від 07.12.2022 № 1775 в розмірі:

- ▶ доходи міського бюджету в сумі 231 399 100 грн, у тому числі доходи загального фонду бюджету – 225 671 200 грн, доходи спеціального фонду бюджету – 5 727 900 грн;
- ▶ видатки міського бюджету в сумі 231 399 100 грн, у тому числі видатки загального фонду бюджету – 222 005 500 грн, видатки спеціального фонду бюджету – 9 393 600 грн, в тому числі видатки бюджету розвитку в сумі 4 165 700 грн.

З внесеними змінами до показників міського бюджету у 2023 році станом на 15.09.2023 доходи міського бюджету складають 354 228 469 грн, в тому числі доходи загального фонду – 339 596 329 грн, доходи спеціального фонду – 14 632 140 грн, видатки міського бюджету становлять 391 491 579 грн, в тому числі видатки загального фонду – 325 922 062 грн, видатки спеціального фонду – 61 569 517 грн, з них видатки бюджету розвитку – 55 066 617 грн.

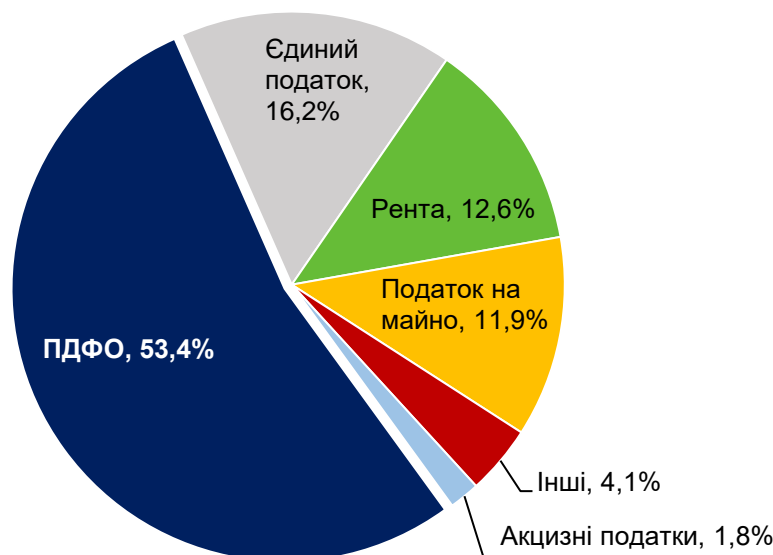
Доходи бюджету

За уточненим планом на 31.12.2022 року доходи бюджету становлять 336 973,8 тис. грн, видатки 347 929,8 тис. грн.

У 2021 році уточнений план доходів виконано на 101,5 %, у 2022 році – на 104,6 %.

Структура бюджету за доходами станом на 31.12.2022 року зображена на рис. 1.9.1.

⁵ За Методикою формування спроможних громад (Постанова КМУ від 08.04.2015 № 214) пропонується вважати громади з чисельністю населення до 3 тисяч – малоспроможними, 3-7 тисяч – із середнім рівнем спроможності, та від 7 тисяч – високим. Чисельність учнів, що здобувають освіту в закладах загальної середньої освіти, розташованих на території спроможної територіальної громади до 300 осіб – мала, 300-500 – середня, від 500 – висока. Площа до 200 км² - мала, 200-400 км² - середня, від 400 км² - висока. Це пов'язано, зокрема із надходженням земельного податку. Індекс податкоспроможності – співвідношення середньоукраїнського ПДФО на людину до обсягу ПДФО на людину в громаді: 0,3 – низький, 0,3-0,9 – середній, від 0,9 – високий. Аналогічно – з надходженнями до місцевого бюджету: частка власних надходжень у місцевому бюджеті до 20% – низька, 20-40% – середня, від 40% – висока. Для великих громад ці коефіцієнти можуть бути понижені, натомість для малих – підвищені.

Рисунок 1.9.1 Структура бюджету Миколаївської громади за доходами на 31.12.2022 року

За даними Миколаївської міської ради, дохідна частина бюджету громади у 2021-2023 роках складає:

Таблиця 1.9.1 Основні доходи бюджету Миколаївської громади у 2021-2023 роках, тис. грн

Показники	2021 (факт)	2022 (факт)	2023 (план)
Податкові надходження	156 905,1	190 345,0	191 321,5
Неподаткові надходження	10 421,6	7 611,0	10 054,8
Міжбюджетні трансферти	156 591,4	138 485,9	147 194,2
у тому числі базова дотація з Державного бюджету	25 849,0	29 008,1	42 674,1
Всього доходів	325 229,3	336 973,8	354 228,5
Частка власних доходів, %	51,4	58,7	57,1

Структуру доходів Миколаївської громади подано у таблиці 1.9.2.

Таблиця 1.9.2 Структура доходів Миколаївської громади, тис. грн

Статті доходів	2021		2022		2023	
	тис. грн.	Частка у структурі доходів	тис. грн.	Частка у структурі доходів	тис. грн.	Частка у структурі доходів
Акцизний збір	4 421,8	2,6	3 501,6	1,8	4 080,0	2,0
ПДФО	81 825,3	48,5	106 047,8	53,4	103 864,5	50,2
Рентна плата	19 628,9	11,6	24 974,1	12,6	24 950,8	12,0
Єдиний податок	30 079,0	17,8	32 116,1	16,2	34 027,6	16,4
Податок на майно (в т.ч. на нерухоме майно, земельний податок, орендна плата)	20 883,6	12,4	23 629,1	11,9	24 278,5	11,7
Екологічний податок	61,2	0,1	71,6	0,04	115,0	0,1
Інші	11 738,0	7,0	8 147,6	4,1	15 717,8	7,6
Разом	168 637,9	100,0	198 487,9	100,0	207 034,2	100,0

Ставки встановлені для таких місцевих податків та зборів: податку на майно; туристичного збору; збору за місця для паркування транспортних засобів; єдиного податку.

В свою чергу, податок на майно складається з: податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортного податку; плати за землю.

А саме:

1. Транспортний податок – у розмірі 25 000 грн за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.
2. Єдиний податок – для фізичних осіб – підприємців I групи радою - 10 % розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року, II групи – 20 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. Інші платники єдиного податку обчислюють суму податку у відсотках від доходу (3-5 %), порядок визначення якого регулюється ст. 292 Податкового кодексу України.
3. Туристичний збір – за кожен добу тимчасового розміщення особи у місцях проживання (ночівлі) у розмірі 0,5 % мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення.
4. Збір за місця для паркування транспортних засобів – за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 м² площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі 0,075 % мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.
5. Земельний податок – ставки земельного податку встановлені окремо для п'яти груп населених пунктів громади:

I група – м.Миколаїв;

II група – Більченський, Криницький, Раделицький та Рудниківський старостинські округи;

III група – Гонятичівський та Великагорожанський старостинські округи;

IV група – Колодрубівський, Новосілки-Опарський та Гірський старостинські округи;

V група – Дроговизький старостинський округ.

Ставки податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлено у розмірі не більше 3 % від їх нормативної грошової оцінки, в тому числі:

- ▶ для земель загального користування – не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки;
- ▶ для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3 % та не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки;
- ▶ для лісових земель – не більше 0,1 % від їх нормативної грошової оцінки.

6. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – для об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, у розмірі, що не перевищує 1,5 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 м² бази оподаткування, відповідно до ст.266 Податкового кодексу України.

Видатки бюджету

За уточненим планом обсяг видатків бюджету громади станом на 31.12.2022 року становив 347 929,8 тис. грн, капітальних видатків – 15 628,1 тис. грн.

Структура видатків бюджету в 2022 році зображена на рис. 1.9.2.

Рисунок 1.9.2 Структура видатків бюджету громади

Перелік основних видатків бюджету у 2021-2023 роках відповідно за даними Миколаївської міської ради подано у таблиці 1.9.3.

Таблиця 1.9.3 Структура видатків бюджету Миколаївської громади у 2021-2023 роках, тис. грн

Категорії видатків	2021 рік		2022 рік		2023 рік (план)	
	Поточні	Інвестиційні (капітальні)	Поточні	Інвестиційні (капітальні)	Поточні	Інвестиційні (капітальні)
Освіта	179210,3	1996,3	196179,3	822,3	207 287,2	4 895,3
Духовний та фізичний розвиток	16559,6	279,8	17298,3	248,2	23 520,7	431,7
Охорона здоров'я	8925,0	991,5	12982,5	4011,6	14 750,4	2 655,6
Соціальний захист і соціальне забезпечення	12999,5	34,0	19606,6	38,0	19 430,6	2 280,3
Економічна діяльність	2863,7	25292,3	4775,0	49,9	5 606,9	39 344,2
Утримання ради і виконавчих органів громади	27595,4	213,4	33290,2		37 747,9	1 209,6
Житлово-комунальне господарство	16863,7	6907,7	18022,5		21 300,0	2 290,8
Громадський порядок і безпека	1453,5		2733,3	1080,8	2 542,5	147,0
Всього видатків:	270540,5	37030,8	314438,9	10426,8	336 141,5	54 598,6

Перелік найбільших платників податків до бюджету Миколаївської громади у 2022 році подано у таблиці 1.9.4.

Таблиця 1.9.4 Найбільші платники податків у громаді за 2022 рік, тис. грн

№	Назва	Сплачено ПДФО	Єдиний податок	Плата за землю		Рента	Податок на нерухомість
				земельний податок	оренда землі		
1	ПАТ «Миколаївцемент»	7069,1	-	105,0	8 498,1	-	461,1
2	Відділ освіти, молоді і спорту Миколаївської міської ради	13601,9	-	29,5	-	-	-
3	ТзОВ «Георозвідка»	9405,7	-	-	-	-	-
4	ПП «Проект – Буд»	-	-	0,1	266,2	8850,4	-
5	КНП «Миколаївська міська	8110,5	-	1,6	-	-	-

№	Назва	Сплачено ПДФО	Єдиний податок	Плата за землю		Рента	Податок на нерухомість
				земельний податок	оренда землі		
	лікарня»						
6	АТ «Укртрансгаз»	-	-	98,9	-	6660,9	-
7	Головне управління Національної поліції у Львівській області	4295,7	-	-	-	-	-
8	ПАФ «Дністер»	869,2	-	-	169,9	2254,4	-
9	ТзОВ «Гео – Надра – Інвест»	-	-	-	-	3272,0	-
10	ТзОВ з іноземними інвестиціями «ХенкельБаутехнік (Україна)»	2979,0	-	-	-	0,2	70,9
11	ПАТ «Львівгаз»	2902,4	-	140,3	-	-	63,6
12	ДП «Юліус Кох Україна німецької компанії «Юліус Кох ГмбХ»	2382,5	-	33,0	-	-	11,4
13	ТзОВ «Агробудсервіс»	-	-	-	556,6	1694,5	-
14	Миколаївська міська рента	2203,2	-	3,7	-	-	-
15	ТзОВ «Меркор Україна»	1962,4	-	-	165,3	-	7,3
16	ТзОВ «Західні аграрні традиції»	864,0	716,2	-	162,3	-	-
17	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради	1611,7	-	1,1	-	-	-
18	ПрАТ «Львівобленерго»	1437,9	-	43,2	-	-	88,1
19	Львівський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки	1543,3	-	-	-	-	-
20	ПП «Техпостач»	1232,2	-	-	-	-	-
21	ТзДВ «Миколаївцем ремонт»	785,7	-	-	417,1	0,6	26,2
22	АТ «Українська залізниця»	536,7	-	510,9	-	-	-
23	ФГ «Культус Агро»	-	-	-	975,3	-	-
24	ТзОВ «Гірничовидобувна компанія «СДК»	953,1	-	5,9	40,2	-	28,2
25	ТзОВ «Мрія Фармінг Львів»	622,6	163,2	-	122,2	-	-
26	ТзОВ «Миколаївське АТП»	278,9	-	165,3	-	-	414,3
27	ПрАТ «Львівський облрибкомбінат»	136,4	422,3	1,6	315,1	-	-
28	ТзОВ «Кеттенверк»	819,3	-	-	-	-	-
29	ТзОВ «Стахема Львів – сервіс»	576,4	-	-	109,3	-	-
30	ТзОВ «Цикада Плюс»	651,7	-	-	-	-	-

Висновки:

1. Рейтинг територіальних громад Львівщини в розрізі бюджетних показників за результатами роботи у 2022 році показує, що Миколаївська громада займає 40 місце серед громад області.

2. За уточненим планом обсяг доходів бюджету Миколаївської громади на 2022 рік становив 336 973,8 тис. грн. У 2022 році уточнений план доходів виконано на 104,6 %.

В структурі доходів місцевого бюджету Миколаївської громади у 2022 році основну частку склав ПДФО (53,4 %), частка єдиного податку – 16,2%, рента – 12,6 %, податок на майно – 11,9 %, не значною є частка акцизу (1,8%).

3. За уточненим планом обсяг видатків бюджету громади на 2022 рік становив 347 929,8 тис. грн, капітальних видатків – 15 628,1 тис. грн. За рік план видатків виконано на 93,4% (324 865,7 тис. грн).

4. Найбільшими статтями видатків бюджету громади є видатки на освіту (59 %) та на виконання загальнодержавних функцій (10%). Порівняно з 2021 роком в 2022 році обсяг поточних видатків на освіту зріс та склав 109,5%, а на загальнодержавні функції – 120,6 %.

1.10 Результати проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації попередньої стратегії розвитку, огляд діючих стратегічних та програмних документів

У 2004 році районною радою Миколаївського району виконано ряд заходів з впровадження «Стратегії просторового розвитку Миколаївського району Львівської області». Оцінка отриманих даних з напрацювання Стратегії дозволила визначити вузькі місця в розвитку району і оцінити потенціал району. Заходи Стратегії передбачали: впровадження системи організованого збору відходів; сприяння українсько-польського співробітництва у галузі регіонального соціально-економічного розвитку; створення веб-сторінок районних рад у Львівській області; організацію екологічного освітньо-виховного процесу на базі Стільського городища у Миколаївському районі Львівської області; створення сприятливих умов соціально-економічного розвитку та опрацювання дієвих механізмів співпраці: Бізнес-Влада-Громада.

В основному задекларовані заходи були успішно виконані, а саме:

- ▶ закуплено та встановлено у населених пунктах району контейнери для збору відходів;
- ▶ затверджено та впроваджено ряд програм з міжнародного співробітництва, зокрема, по проекту «Сьогодні разом – спільна популяризація культури та історії Лемківського повіту і Миколаївського району» в рамках програми транскордонного співробітництва «Україна-Польща-Білорусь» на 2014-2020 роки;
- ▶ запрацював веб-сайт районної ради, велась робота з опрацювання інтернет-сторінок;
- ▶ на базі Стільського НВК у літній канікулярний період функціонував табір для дітей з вивчення історії, екології та інших пізнавальних процесів розвитку району;
- ▶ тривала співпраця з інвесторами по залученню інвестицій в економіку району. У місцевій пресі публікувались проекти програм із залучення інвестицій з метою публічного обговорення та залучення громади до вирішення питань соціально-економічного розвитку району.

У 2012 році в рамках співпраці з Федерацією канадських муніципалітетів за Проектом «Місцевий економічний розвиток міст України» було розроблено Стратегічний план економічного розвитку субрегіону «Розділля» у адміністративних межах міст Жидачів, Миколаїв, Новий Розділ, Жидачівського та Миколаївського районів, що був головним планувальним документом цього субрегіону.

Місія субрегіону «Розділля»:

- ▶ Гостинний і багатий традиціями та пам'ятками архітектури Прикарпатський край, що має вдале географічне місцезнаходження з древньою історією і цінними історичними, архітектурними та культурними пам'ятками.
- ▶ Об'єднана територіально й історично громада фахівців цементного, сірчаного та паперового напрямків промисловості.
- ▶ Субрегіон з чітко означеними європейськими рисами, перспективний для інвестицій та розвитку туризму.

Стратегічним баченням розвитку субрегіону «Розділля» було:

- ▶ Економічно стабільний, екологічно чистий, інвестиційно та туристично привабливий субрегіон з розвинутою промисловістю, сільським господарством, малим та середнім бізнесом, сучасними енергозберігаючими технологіями.
- ▶ Економічні сектори знаходяться у рівновазі з екологією та забезпечують мешканців високооплачуваною роботою та соціальною турботою.
- ▶ Регіон в оточенні красивих природних ландшафтів та історичних пам'яток, в якому є всі умови для праці, відпочинку та розвитку, тут хочеться жити і народжувати дітей.

Стратегічними напрямками розвитку субрегіону «Розділля» було обрано:

1. Залучення інвестицій (стратегічні цілі: А1. Забезпечення інвестиційної промоції, А2. Покращення інвестиційної політики та підготовка продуктів для інвестування).

2. Підвищення якості життя (стратегічні цілі: В1. Покращення стану інфраструктури субрегіону, В2. Підвищення якості освіти та надання соціальних послуг, В3. Покращення охорони довкілля).

3. Розвиток пріоритетних галузей (стратегічні цілі: С1. Розвиток туризму, С2. Розвиток АПК).

З 2021 до 2023 року основним інструментом планування як на рівні Стрийського району, так і Миколаївської міської ради залишаються середньострокові (2-3) роки місцеві цільові програми, на основі яких формуються щорічні Програми соціально-економічного розвитку.

У 2022 році було прийнято «Програму соціально-економічного розвитку Миколаївської міської територіальної громади на 2022 рік», яка затверджена рішенням від 22.09.2022 року №1657. Рішенням від 12.04.2023 року №1896 затверджено аналогічну програму на 2023 рік.

Стратегія розвитку Миколаївської міської ради до сьогодні не розроблялася.

У 2022 році у Миколаївській громаді діяли 50 місцевих цільових програм, у 2023 – 45.

Таблиця 1.10.1 Діючі місцеві цільові програми Миколаївської громади в 2022-2023 роках

№ з/п	Назва місцевої цільової програми	Обсяг видатків у 2022 році, тис. грн		Відсоток виконання, %	Обсяг видатків у 2023 році, тис. грн
		Заплановані видатки	Фактичні видатки		Заплановані видатки
1	Програма розвитку місцевого самоврядування Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	349,9	148,1	42,3	200,0
2	Програма розвитку професіоналізму і компетентності депутатів місцевих рад та посадових осіб місцевого самоврядування 2022-2025 роки	46,0	23,0	50,0	50,0
3	Програма забезпечення медикаментами, засобами медичного призначення, засобами реабілітації, зубного протезування та пільговими пенсіями окремих (пільгових) категорій населення Миколаївської міської ради - на 2022 рік; - на 2023 рік.	1324,7	1078,7	81,4	1032,7
4	Програма фінансової підтримки комунального некомерційного підприємства «Миколаївська міська лікарня» Миколаївської міської ради Львівської області - на 2022 рік; - на 2023 рік.	17175,5	15915,4	92,7	13967,3
5	Програма соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились в складних життєвих обставинах, Миколаївської міської ради на 2022-2025 роки	100,0	83,5	83,5	125,0
6	Програма забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа у Миколаївській територіальній громаді Стрийського району Львівської області на 2022-2025 роки	600,0	-	0	650,0
7	Програма організації та проведення громадських робіт на території Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	80,0	49,6	62,0	34,9
8	Програма «Ефективності ведення галузей сільського господарства агропромислового комплексу Миколаївської міської територіальної громади на 2022-2023 роки»	300,0	-	0	300,0
9	Програма раціонального використання земель на території Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	768,0	48,4	6,3	1261,4
10	Програма «Охорона та збереження об'єктів культурної спадщини Миколаївської громади на 2021-2023 роки»	150,	-	0	50,0
11	Програма з розробки схем та проектних рішень масового застосування Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	300,0	91,3	30,4	550,0
12	Програма збереження історичної правди про примусове переселення українців із території повоєнної Польщі на 2022-2024 роки	30,0	-		50,0
13	Програма висвітлення інформації та діяльності Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	150,0	81,0	54,0	50,0
14	Програма інформування населення через проводове мовлення на 2021-2023 роки	456,0	456,0	100,0	700,0
15	Програма технічного і фінансового забезпечення, удосконалення та розвитку системи централізованого оповіщення і зв'язку Миколаївської міської територіальної громади	386,3	334,9	86,7	50,0

№ з/п	Назва місцевої цільової програми	Обсяг видатків у 2022 році, тис. грн		Відсоток виконання, %	Обсяг видатків у 2023 році, тис. грн
		Заплановані видатки	Фактичні видатки		
	- на 2021-2022 роки (оповіщення + набат); - на 2023-2024 роки.				
16	Безпека Миколаївської громади на 2022-2023 роки	816,8	815,3	99,8	50,0
17	Програма фінансування окремого батальйону територіальної оборони №3/6 на 2022-2023 роки	464,0	464,0	100,0	64,6
18	Програма забезпечення радіаційного та хімічного захисту Миколаївської міської територіальної громади на 2022-2025 роки	80,0	-	0	170,0
19	Програма фінансової підтримки військової частини А 2802 на 2022-2023 роки (36-та окрема бригада морської піхоти імені контрадмірала Михайла Білинського (скорочено - 36 ОБрМП, в/ч А2802)	500,0	500,0	100,0	-
20	Програма проведення заходів та інших видатків соціально-економічного розвитку території Миколаївської міської територіальної громади на 2022-2023 роки	97,6	20,1	20,6	100,0
21	Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення річок Миколаївської міської територіальної громади на період 2022-2026 роки	286,1	277,3	96,9	277,3
22	Екологічна програма Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	77,4	-	0	190,0
23	Програма розвитку молодіжної політики Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	300,0	-	0	300,0
24	Програма розвитку освіти Миколаївщини на 2021-2025 роки	98939,7	93948,0	95,0	93952,0
25	Програма національно-патріотичного виховання на 2021-2023 роки	9,0	8,7	96,7	100,0
26	Програма оздоровлення та відпочинку дітей Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	135,5	119,8	88,4	150,0
27	Комплексна програма розвитку фізичної культури та спорту Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	1300,0	1299,3	99,9	1600,0
28	Програма встановлення та обслуговування дитячих ігрових майданчиків на території Миколаївської міської територіальної громади на 2022-2024 роки	1000,0	-	0	1500,0
29	Комплексна програма соціальної підтримки окремих категорій громадян на 2021-2023 роки	1040,9	1015,1	97,5	1330,0
30	Програма виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі Миколаївської міської ради на 2022-2023 роки	80,0	79,9	99,9	150,3
31	Програма підтримки, соціальної адаптації та захисту внутрішньо переміщених осіб Миколаївської міської ради на 2022-2023 роки	865,0	854,6	98,8	150,0
32	Програма соціального захисту населення Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	6219,8	6218,9	100,0	3842,2
33	Програма центру надання соціальних послуг «Турбота» на 2021-2023 роки	56,0	11,9	21,3	57,0
34	Програма «Активне довголіття» КУ «Центр надання соціальних послуг» Миколаївської міської ради на 2022-2024 роки	48,0	-	0	30,0
35	Програма розвитку культури Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	580,0	10,3	1,8	500,0
36	Програма розвитку водопровідно-каналізаційного господарства Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	407,3	309,3	75,9	82,0
37	Програма благоустрою території Миколаївської міської територіальної громади на 2022-2024 роки	17885,3	16713,2	93,4	20258,0
38	Програма фінансування об'єктів та майна комунальної власності на 2022-2024 роки	150,0	-	0	157,5
39	Програма підтримки співвласників багатоквартирних будинків та ОСББ - на 2022 рік; - на 2023 рік.	500,0	-	0	1000,0
40	Програма капітального будівництва Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	3573,7	161,3	4,5	5517,9
41	Програма покращення технічного стану проїжджої частини вулиць та доріг на території Миколаївської міської ради на 2021-2023 роки	5970,2 6443,2 - обл.бюдж.	4524,2 6443,2- обл.бюдж.	75,8	27576,3 200,0- обл.бюдж.
42	Програма розвитку надання адміністративних послуг у сфері громадянства, іміграції та реєстрації фізичних осіб Миколаївським районним відділом Головного управління Державної міграційної служби України у Львівській області - на 2022 рік; - на 2023 рік.	107,7	-	0	50,0
43	Програма покращення громадських пасовищ на 2021-2025 роки Миколаївської міської територіальної громади	-	-	0	-

№ з/п	Назва місцевої цільової програми	Обсяг видатків у 2022 році, тис. грн		Відсоток виконання, %	Обсяг видатків у 2023 році, тис. грн
		Заплановані видатки	Фактичні видатки		
44	Програма створення та використання місцевого резерву матеріально-технічних ресурсів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру та їх наслідків Миколаївської міської ради на 2021-2025 роки	817,2	641,7	78,5	36,6
45	Програма забезпечення заходів у сфері державної безпеки України та ефективної діяльності Управління служби безпеки України у Львівській області на 2021-2022 роки	1800,0	1800,0	100,0	-
46	Комплексна програма забезпечення пожежної безпеки та захисту населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області на 2022 рік	500,0	500,0	100,0	-
47	Програма сприяння матеріально-технічному забезпеченню другого відділу (м.Миколаїв) Стрийського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки Львівської області на 2022 рік	301,0	299,8	99,6	-
48	Програма здійснення ефективних заходів щодо попередження та профілактики скоєння повторних злочинів серед осіб звільнених з місць позбавлення волі та осіб засуджених до покарання не пов'язаного з позбавленням волі на 2022 рік	30,0	28,3	94,3	-
49	Програма «Безпечна Миколаївська громада 2022» відділення поліції №2 Стрийського РУП ГУНП України у Львівській області	250,0	249,7	99,9	-
50	Програма розвитку надання соціальних послуг у сфері охорони психічного здоров'я населення Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області на період 2021-2022 роки	30,0	-	0	-
51	Програма приватизації на 2023-2024 роки та переліку об'єктів малої приватизації комунальної власності Миколаївської міської територіальної громади, що підлягають приватизації у 2023-2024 роках	-	-	-	-

Загальний обсяг залучених коштів у 2021-2022 роках склав 11240,2 тис. грн, в тому числі з державного бюджету 3607,3 тис. грн, з обласного бюджету – 6777,9 тис. грн.

Найбільш вагомим внеском з обласного бюджету в розвиток Миколаївської громади можна назвати обласний конкурс місцевих ініціатив, який уже проводився в рамках Комплексної програми регіонального розвитку Львівщини.

Перелік та вартість реалізованих в межах території громади проектів подано в таблиці 1.10.2.

Таблиця 1.10.2 Перелік реалізованих проєктів у Миколаївській громаді у 2021-2022 роках

№	Назва	Рік	Джерело фінансування	Сума, тис. грн	Результат
1	Капітальний ремонт території КУ «Центру надання соціальних послуг» Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	240,0	Благоустрій території шляхом встановлення бруківки
2	Капітальний ремонт приміщення Народного дому по вул.Лесі Українки, 11 в с.Більче Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	177,4	проведено капітальний ремонт приміщення
3	Капітальний ремонт огорожі території ЗДО «Теремок» в м.Миколаїв Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	494,5	Встановлено частину огорожі
4	Капітальний ремонт даху Гірського НВК в с. Гірське Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	300,0	Заміна даху
5	Капітальний ремонт (благоустрій) території відділу соціального захисту населення Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	433,7	Облаштування внутрішнього двору та реконструкція фасаду
6	Капітальний ремонт частини покриття тротуарної доріжки по вулиці Шевченка (центр села) в с. Дроговиж Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	499,7	Встановлено бруківку
7	Капітальний ремонт покрівлі Раделицького НВК (ЗНЗ I-III ст.-ДНЗ) с.Раделичі Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	конкурс місцевих ініціатив	294,7	Замінено дах
8	Капітальний ремонт вуличного освітлення сіл	2021	обласний	3666,7	Заміна зовнішньої

№	Назва	Рік	Джерело фінансування	Сума, тис. грн	Результат
	Вербіж, Кагуїв, Ричагів, Гонятичі, Велика Горожанна, Новосілки-Опарські, Мала Горожанна, Трудове, Сайків, Листв'яний, Липиці, Колодрубів, Павуки, Повергів, Підлісся, Криниця, Раделичі Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області		бюджет		мережі
9	Будівництво спортивного майданчика з синтетичним покриттям Рудниківського НВК по вул. Шкільна, 1 с. Рудники Стрийського району Львівської області	2021	обласний, міський та кошти Стрийської районної ради	1266,7	Встановлено майданчик
10	Будівництво ливневої каналізації по вул. О. Кобилянської в с. Устя Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	199,0	проведено ливневу каналізацію
11	Капітальний ремонт. Встановлення вентиляційної системи з рекуперацією тепла у спортивному залі Миколаївської дитячо-юнацької спортивної школи Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	175,0	Встановлено систему рекуперації
12	Капітальний ремонт. Заміна підлоги в спортивному залі Миколаївської дитячо-юнацької спортивної школи Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	437,7	Замінено підлогу спортзалу
13	Капітальний ремонт внутрішніх приміщень історико-краєзнавчого музею по вул. А. Шептицького, 26 міста Миколаїв Стрийського району Львівської області	2021	державний	191,9	Проведено ремонт однієї кімнати музею
14	Капітальний ремонт внутрішніх приміщень, заміна дверей міського Палацу культури по вул. Майдан Незалежності, 4 міста Миколаїв Стрийського району Львівської області	2021	державний	118,4	Замінено двері, зроблено ремонт частини приміщень
15	Капітальний ремонт огорожі та благоустрій території Народного дому в с. Гірське Стрийського району Львівської області	2021	державний	200,0	проведено капітальний ремонт огорожі
16	Капітальний ремонт системи відведення дощової води Колодрубівської ЗОШ І—ІІІ ступенів Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	95,6	Проведено ремонт системи
17	Капітальний ремонт теплотраси МКП «Миколаївводоканал» (на території ДПТНЗ «Миколаївського професійного ліцею») по вул. Устияновича, 39 міста Миколаїв Стрийського району Львівської області	2021	державний	271,2	Замінено теплотрасу на території технічного ліцею
18	Капітальний ремонт з відновленням елементів благоустрою на території с. Липиці Стрийського району Львівської області	2021	державний	90,0	Встановлено бруківку перед церквою
19	Капітальний ремонт благоустрою вул. Шкільна с. Рудники Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	-	-
20	Придбання дитячого майданчика для закладу дошкільної освіти "Теремок" Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	120,0	Придбано обладнання для дитячого майданчика
21	Впорядкування благоустрою внутрішнього майданчика Миколаївської гімназії Стрийського району Львівської області (капітальний ремонт)	2021	державний	298,6	Встановлення бруківки на внутрішньому майданчику
22	Капітальний ремонт плоскої покрівлі наплавляючим руберойдом Новосілки-Опарської ЗОШ І—ІІІ ст. Стрийського району Львівської області	2021	державний	282,8	Здійснено ремонт покрівлі
23	Капітальний ремонт: Впорядкування благоустрою внутрішнього майданчика Миколаївської загальноосвітньої школи І—ІІІ ступенів № 1 Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	9,4	Встановлення бруківки на внутрішньому майданчику
24	Впорядкування благоустрою по вул. Шевченка 5 в м. Миколаїв Стрийського району Львівської області. (капітальний ремонт).	2021	державний	4,2	-
25	Закупівля елементів дитячого ігрового майданчика для встановлення по вул. Садова та вул. Зелена в с. Рудники Стрийського району Львівської області	2021	державний	119,8	Придбано дитячий майданчик
26	Капітальний ремонт внутрішніх приміщень Народного дому с. Криниця Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	148,0	Відремонтовано частину приміщень
27	Капітальний ремонт вуличного освітлення вулиць Вільна, Паркова села Гірське Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	198,2	Ремонт і заміна зовнішніх мереж
28	Капітальний ремонт вуличного освітлення по	2021	державний		Ремонт і заміна

№	Назва	Рік	Джерело фінансування	Сума, тис. грн	Результат
	проспекті Грушевського в м. Миколаїв Львівської області			199,6	зовнішніх мереж
29	Придбання гімнастичного комплексу та дитячого ігрового обладнання для Миколаївської гімназії Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	148,8	Придбано комплекс
30	Придбання гімнастичного комплексу та обладнання воркаут для Миколаївської загальноосвітньої школи I—III ступенів № 1 Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	199,7	Придбано комплекс
31	Придбання обладнання для харчоблоку Закладу дошкільної освіти «Журавлик» Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	державний	99,5	Придбано обладнання
32	Придбання автогрейдеру для Миколаївської територіальної громади Миколаївської міської ради Стрийського району Львівської області	2021	обласний, міський	2596,0	Придбано автогрейдер

В міському бюджеті у 2023 році передбачено реалізувати проекти:

- ▶ нове будівництво модульної котельні ЗДО «Журавлик» по проспекту Грушевського 4-А міста Миколаєва (виготовлення ПКД+роботи);
- ▶ будівництво котельні в міському палаці культури м.Миколаїв (виготовлення ПКД+роботи);
- ▶ капітальний ремонт приміщень адмінбудинку Миколаївської міської ради для розміщення ЦНАПу (з позначенням «Центр Дія»);
- ▶ капітальний ремонт плоскої покрівлі комунального закладу «Миколаївська комплексна дитячо-юнацька спортивна школа» Миколаївської міської ради.

Висновки:

1. Як видно із вищенаведеного переліку, програми Миколаївської міської територіальної громади стосуються всіх сфер суспільного життя громади. Однак, варто зауважити, що основне навантаження програм – соціальне.
2. У зв'язку з запровадженням військового стану по всій території України, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 9.06.2021 № 590 «Про внесення змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» (зі змінами), видатки на виконання багатьох програм не є першочерговими видатками.

1.11 Система органів влади

Міське самоврядування Миколаївської громади здійснюється Миколаївською міською радою в складі Голови ради та 26 депутатів міської ради, з яких 6 депутатів від політичної партії «Європейська солідарність» (19,84%), 6 депутатів від політичної партії «Народний Рух України» (17,65%), 5 депутати від політичної партії «Українська Галицька Партія» (15,54%), 3 депутатів від політичної партії Політична партія "За Майбутнє" (8,85%), 3 депутати від політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» (7,13%), 3 депутати від політичної партії «Сила і Честь» (5,36%).

Діють 6 постійних депутатських комісій:

- ▶ Комісія з питань регламенту, депутатської етики, законності, попередження корупційних проявів у складі 3 депутатів.
- ▶ Комісія з питань економіки, бюджету та податків у складі 5 депутатів.
- ▶ Комісія з питань соціального захисту та охорони здоров'я, у складі 3 депутатів.
- ▶ Комісія з питань молоді, спорту, культури, освіти та духовного відродження у складі 6 депутатів.
- ▶ Комісія з питань землеустрою, містобудування та охорони навколишнього середовища у складі 5 депутатів.
- ▶ Комісія з питань житлово-комунального господарства, розвитку сільської місцевості, енергозбереження та інфраструктури у складі 3 депутатів.

За кожним депутатом закріплено територію обслуговування. Розподіл висвітлено на вебсайті міської ради (<https://mykolaivmr.gov.ua/mmr/deputatskyj-sklad/>).

До складу виконавчого комітету входить 36 осіб (ріш. від 24/11/2020 № 12), у тому числі міський голова, один секретар, 2 заступники міського голови, один керуючий справами та 10 старост.

Детальна інформація щодо структури та діяльності міського голови, депутатського корпусу, виконавчого комітету, апарату, структурних підрозділів розміщена на офіційному сайті міської ради <https://mykolaivmr.gov.ua/>.

Усі засідання сесій проводяться відкрито та транслюються у прямому ефірі на офіційній сторінці Миколаївської міської територіальної громади у соціальній мережі «Facebook».

Висновки:

1. Виконавчі органи місцевого самоврядування громади сформовані належним чином для забезпечення управління громадою, розвитку економіки та надання соціальних послуг населенню.

1.12 Органи самоорганізації населення та громадські об'єднання

На території Миколаївської територіальної громади ведуть діяльність 69 громадських організацій, найактивніші з них: ГО «Наша спільна громада», ГО «Ініціативна Миколаївщина», ГО «Жіночий клуб», ГО «Центр підтримки осіб з психічними розладами «Дестигма», ГО «Театр Хліб», ГО «Патріот України «ЮА», ГО «Графа Скарбека», Миколаївська районна організація українського товариства та рибалок, ГО «Книжкова толока», ГО «Спілка художників України», ГО «Суспільно-культурне товариство «Устріки».

Громадська організація «Еко Платформа» заснована у 2019 році та займається підвищенням екосвідомості мешканців Миколаївської міської територіальної громади. ГО створила умови для сортування відходів у територіальній громаді – перший і єдиний в регіоні громадський сортувальний центр відходів. У сортувальному центрі можна розсортувати відходи на більше ніж 10 фракцій. Розсортовані відходи з Миколаєва передаються на подальшу переробку. Усі виручені кошти організація спрямовує на діяльність сортувального центру та просвітницьку діяльність.

У територіальній громаді «Еко Платформа» налагодила роздільний збір відходів з мешканцями с. Устя. Де громада села сортує скло та пластик у облаштовані контейнери, а команда ГО на волонтерських засадах передає відсортовані відходи на подальшу переробку.

Крім того, організація підписала Меморандум про співпрацю з Миколаївською міською радою задля мінімізації та раціонального поводження з відходами, розвитку екологічної освіти та культури сортування побутових відходів серед населення громади. Завдяки співпраці налагоджено сортування відходів у навчальних закладах територіальної громади та адмінбудівлі міської ради.

Офіційна сторінка ГО «Еко Платформа»:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100081657848790>, адреса розташування офісу: м. Миколаїв, вул. Мазепи, 11а.

ГО «Центр підтримки осіб з психічними розладами «Дестигма» займається:

- ▶ психосоціальною реабілітацією осіб, що мають психічні розлади (для цього має Центр психосоціальної реабілітації у м. Миколаїв, Львівської обл.) та працює з цілою родиною;
- ▶ індивідуальним консультуванням (онлайн та офлайн) усіх, хто хоче дбати про своє психічне здоров'я, чи має запит до психолога, психотерапевта, психіатра, коуча;
- ▶ проводить тренінги, лекції, навчальні програми для організацій, комунальних установ, корпорацій (онлайн та офлайн).

З метою всебічного, патріотичного виховання та самовиховання молоді у Миколаївській громаді діє скаутська організація «ПЛАСТ», яка виховує молодь як свідомих, відповідальних і повновартісних громадян національної та світової спільноти, провідників суспільства. Станом

на 1 січня 2023 року в громаді є 108 пластунів та пластунок. Пластова домівка знаходиться за адресою м. Миколаїв, вул. І.Мазепи, 11а.

При Миколаївській міській раді діє **Миколаївська молодіжна рада**, яка здійснює активну молодіжну політику, розвиває учнівське самоврядування і бере участь у громадському та політичному житті громади. Зокрема, щоб молодь відчула себе частиною містоврядування, молодіжна рада започаткувала та реалізує програму стажувань у міській раді в рамках проєкту «Молодь керує».

У 2022 році проведено більше 40 заходів для молоді: до Дня Незалежності масштабний благодійний захід «Лірика війни» та марафон «Я біжу за Азов»; до Дня пам'яті жертв Голодомору зустрічі з очевидцями та істориками; реалізовано проєкт з неформальної освіти; 5 навчань з першої домедичної допомоги та навичок основ самозахисту, а також основ правил поведінки зі зброєю (ГО «Сокіл»). Також серед запропонованих молодіжною радою майбутніх проєктів є створення молодіжного центру, поточний ремонт Рудниківського ЗЗСО I-III ступенів у тирі й уритті та створення простору для позаурочного навчання молоді, ряд гуманітарних та волонтерських проєктів тощо.

Офіційна сторінка <https://www.facebook.com/profile.php?id=100072483334611>.

Громадський учнівський парламент Миколаївської громади, що діє при Будинку дитячої та юнацької творчості, також веде проактивну молодіжну політику в усіх аспектах суспільного життя громади.

Офіційна сторінка <https://www.facebook.com/profile.php?id=100069641091603>.

У 2022 році, за підтримки ГО «Патріот-М», запрацював молодіжний хаб - простір, де молодь може цікаво та корисно проводити вільний час. Наразі там розгорнула свою діяльність «Майстерня тепла» - проєкт допомоги Захисникам. Команда «Майстерні» пошила понад 400 комплектів шапок і бафів, близько 80 плащів-накидок, 80 білих флісових комплектів. Також разом з школами громади виготовили понад 500 окопних свічок. Окрім цього, в хабі ведеться творча діяльність з дітьми ВПО та їхніми родинами, різноманітні майстер-класи та заходи у співпраці з Міжнародним Медичним корпусом.

Висновки:

1. В Миколаївській громаді достатньо розгалужена мережа організацій громадянського суспільства, що сприяє всебічному розвитку жителів громади.

1.13 Міжнародне співробітництво

У зв'язку з надзвичайно вигідним географічним та геополітичним розташуванням громади, одним з пріоритетних завдань органу місцевого самоврядування є розвиток транскордонного співробітництва, залучення додаткових іноземних інвестицій в реальний сектор економіки та участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах проєктів донорських програм міжнародної технічної допомоги.

Серед ключових напрямів роботи можна виділити:

- ▶ Проведення міжнародних заходів в рамках реалізації транскордонного співробітництва.
- ▶ Інституційне зміцнення транскордонного співробітництва.
- ▶ Презентаційна, виставково-ярмаркова діяльність.
- ▶ Реалізація пріоритетних грантових проєктів громади.
- ▶ Залучення іноземних інвестицій.
- ▶ Сприяння розвитку туристичної діяльності.

Миколаївщина гордиться добросусідськими, дійсно братерськими стосунками, які започаткували ще у мирні дні з польськими містами-побратимами Ґоґолін, Щебрешин та Устрики Дольні. Та особливо цінує безкорисливу допомогу, надану у час важких випробувань. Міста-партнери неодноразово передавали захисникам України, внутрішньо переміщеним особам та жителям громади гуманітарну допомогу.

Міській раді вдалось налагодити співпрацю й з іншим польським містом Ілавою, яке щиро перейнялося нашими проблемами. Влада та громада Ілави передали для дітей Миколаївської громади два автобуси, а також багато іншої корисної допомоги.

Також громада налагоджує співробітництво з іншими іноземними волонтерськими платформами з Фінляндії, Литви, Німеччини.

Висновки:

1. Миколаївська міська територіальна громада недостатньо використовує потенціал міжнародного співробітництва.

1.14 Результати опитування заінтересованих сторін

Соціологічне опитування в рамках розроблення Стратегії розвитку Миколаївської громади на період до 2027 року було проведено в період з 11.10.2022 до 11.02.2023. Воно складалося із двох блоків:

- ▶ Опитування жителів населених пунктів громади щодо поточної якості життя.
- ▶ Опитування місцевого бізнесу з метою оцінки підприємницького клімату в громаді, основних проблем, та перспектив її розвитку.

Опитування проводилось анонімно, у формі заповнення 2 електронних анкетних форм, посилання на які було опубліковано на офіційному веб-сайті Миколаївської міської ради <https://mykolaivmr.gov.ua/catp/strategiya-rozvytku-gromady/> в розділі «Стратегія розвитку громади» та соціальній мережі Facebook. Крім того, листи щодо анкетування направлено зацікавленим особам електронною поштою.

Опитування мешканців громади

Перелік питань для опитування населення можна умовно поділити на наступні групи:

- ▶ основна інформація про респондента - вік, стать, сфера діяльності;
- ▶ власне ставлення респондента щодо проживання та роботи в громаді – вподобання проживання на території громади, плани щодо можливого переїзду з території громади, найгостріші проблеми, на рішення яких необхідно зосередити зусилля в першу чергу, пріоритетні напрями розвитку громади;
- ▶ визначення респондентом якості життєдіяльності в громаді та його місця в ній – оцінка надання комунальних, освітніх, медичних, культурних й інших послуг, загального відчуття безпеки, стану доріг та тротуарів, екологічного стану, інфраструктури дозвілля та відпочинку, умов для започаткування та ведення власного бізнесу, можливостей працевлаштування.

В опитуванні взяли участь 287 осіб – жителів громади – представники різних верств населення, у тому числі управлінці міської ради та її структурних підрозділів, жителі населених пунктів громади, працівники закладів соціальної, культурно-виховної, освітньої сфери, підприємств охорони здоров'я й інших напрямів діяльності громади, а також представники бізнесу (у тому числі фізичні особи-підприємці), ЗМІ та громадських організацій, пенсіонери та студенти. Опитування проводилось з дотриманням принципу пропорційності заповнення анкет жителями міста Миколаїв та усіх старостинських округів – для об'єктивного збору та аналізу даних та наближення результатів до максимальної їх репрезентативності.

Частка респондентів, що пройшли опитування в громаді, склала 0,9% від загальної чисельності населення, 1,1% без врахування дітей дошкільного та шкільного віку (частка дітей, що проживають на території громади складає близько 19,9% від загальної чисельності населення).

Найбільшу активність в опитуванні проявили жителі громади економічно активного працездатного населення у віці від 35 до 50 років, їх загальна частка становила 50%, та від 21 до 35 років (36%). Залученість до дослідження більш молодого населення у віці до 21 року, яке може розглядатись як потенціал формування майбутнього людського капіталу

громади, становила лише 2%. Нижча частка активності спостерігається серед жителів у віці 50-65 років (10%) і понад 65 років (2%).

Відповідно до гендерного розподілу жителів, частка чоловіків, що взяла участь в опитуванні, склала п'яту частину від загальної кількості – 20%; частка жінок – 80%. Згідно із статевим розподілом жителів громади частка чоловіків у загальній чисельності становить 47,5%. Спостерігається очевидний істотний прояв більшої активності жінок у порівнянні з чоловіками.

В опитуванні взяли участь всі соціальні верстви населення, більшість яких становили представники робочих спеціальностей (43,9%) та службовці (30%). В межах 3-8% становила частка опитаних підприємців, керівників, студентів. Частка безробітних склала 5,9%, пенсіонерів – 2,1%.

Рисунок 1.14.1 Ставлення жителів до громади

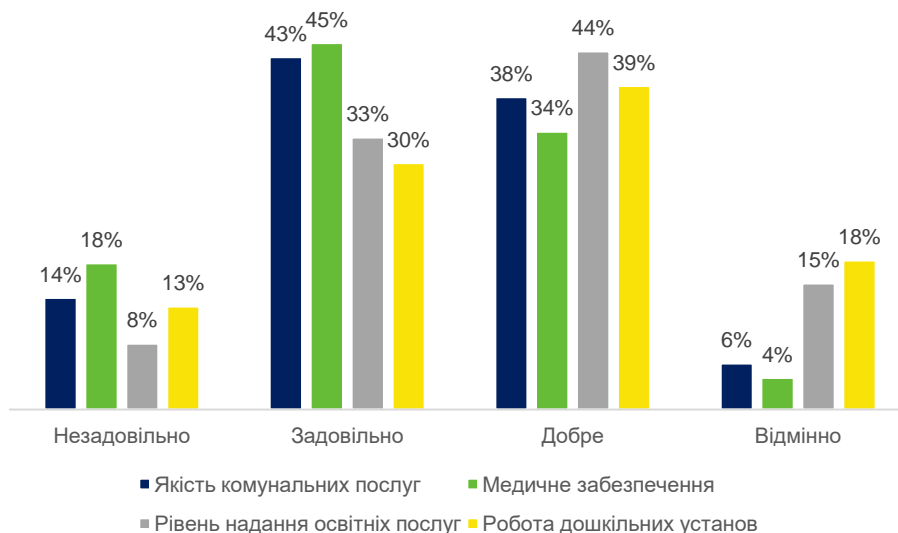
На питання «охарактеризуйте вашу громаду» 29,3% опитаних жителів відповіла позитивно, що бажають, щоб тут жили їхні діти. Такий результат є достатньо високим та має бути використаний як один із чинників планування розвитку окремих галузей та напрямів господарської діяльності в громаді з урахуванням наявності значного людського капіталу. Проте значна частина респондентів (32,8%) відповіла «це громада, в якій я просто живу», що вказує на неготовність приймати активну участь в житті громади, може в разі продовження громадою поточної політики розвитку спричинити відтік трудових ресурсів. Негативними також є відповіді «громада, в якій немає перспектив» (3,8%), «мені важко себе тут реалізувати» (5,9%) та «громада на узбіччі прогресу» (8,7%), на які сукупно припадає 53 голоси (18,5%).

На питання «Чи плануєте залишитись тут жити?» суттєва частка жителів відповіли позитивно (76%), тобто жителі не планують переїзду з території громади та зміни місця проживання. Проте є достатньо значна частина респондентів, які невпевнені (19%) чи планують переїзд в інше місце або за кордон (5%), що також створює певні ризики втрати населення.

На думку 25% опитаних жителів громади основним ресурсом для подальшого розвитку є її мешканці, 19% опитаних вважають основним ресурсом громади місцеві підприємства і підприємців, відповідно важливим вектором роботи органу місцевого самоврядування в напрямку розвитку економіки має стати підтримка місцевого бізнесу та розвиток кадрового потенціалу.

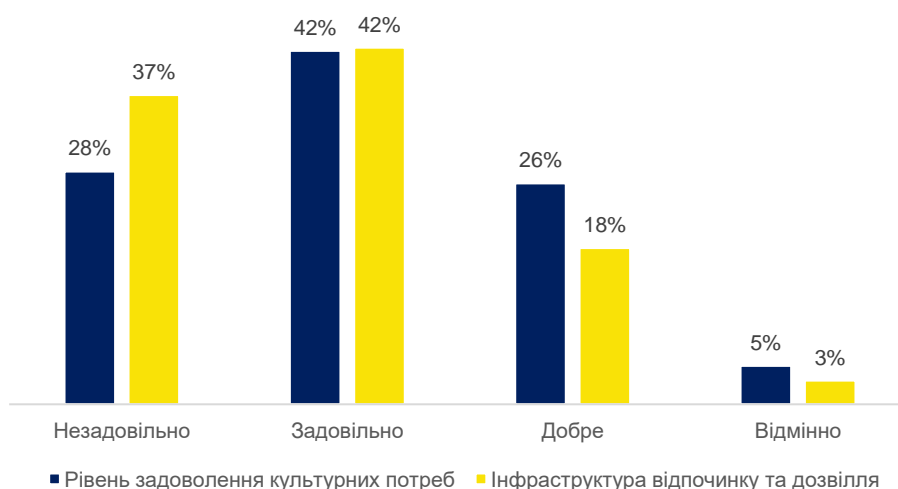
На думку 13% опитаних жителів громади основним ресурсом для подальшого розвитку є допомога від держави, 12% - географічне положення, 11% - вільні земельні ділянки для інвестування.

Проте, низький відсоток респондентів вбачає ресурсом корисні копалини (8%) та природне середовище (2%), що ймовірно пов'язано з низькою поінформованістю населення щодо природно-ресурсного потенціалу громади та наявних можливостей розвитку.

Рисунок 1.14.2 Оцінка якості надання послуг

Загалом якість надання комунальних, медичних та освітніх послуг оцінена «добре» (коливання відбуваються в діапазоні близько 34-44%) та «задовільно» (30-45%), хоча вагома частка жителів визначили надання зазначених послуг на рівні «незадовільно» (коливання відбуваються у діапазоні близько 8-18%). Негативною особливістю результатів можна визначити дуже низький рівень якості усіх послуг з оцінкою «відмінно» (їх частка незначна, близько 4-18%).

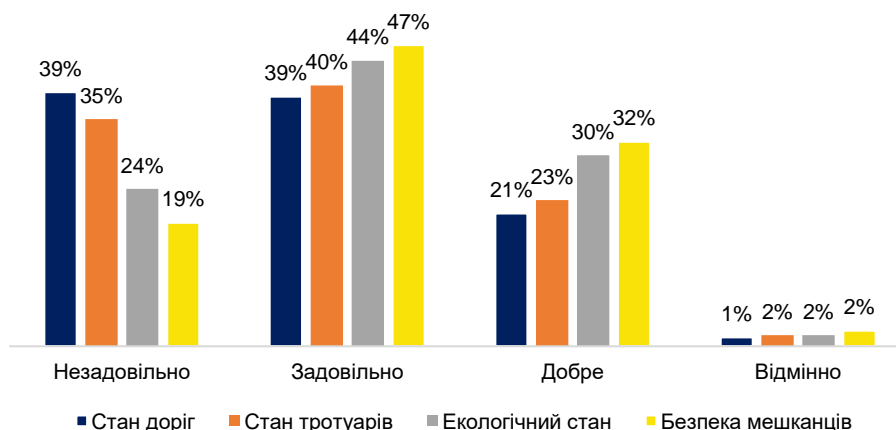

Рисунок 1.14.3 Оцінка якості надання культурних послуг

Культурний арсенал громади складають централізована бібліотечна система, міський Палац культури, 18 Народних домів, де наявні 13 Народних колективів, Миколаївська дитяча школа мистецтв, Історико-краєзнавчий музей, Народний літературно-мистецький музей ім. У. Кравченко і М.Устияновича.

Разом з тим переважними оцінками якості надання послуг у сфері культури стали оцінки «незадовільно» (28%) та задовільно (42%). 37% респондентів вважають незадовільною інфраструктуру відпочинку та дозвілля.

Ці показники свідчать про те, що мережа закладів культури потребує оновлення. Майже усі заклади потребують капітального та поточного ремонтів, що негативно впливає на якість надання культурних послуг населенню.

Рисунок 1.14.4 Екологія та безпекова ситуація

19% населення не відчуває повну безпеку життєдіяльності, що може говорити про необхідність провадження заходів запобігання виникнення небезпек, наслідків їх впливу на життєдіяльність, розробку та реалізацію підтримки здорових та безпечних умов життя.

Значною мірою на почуття безпеки впливають незадовільний стан доріг (на думку 39% опитаних) та тротуарів (на думку 35% опитаних). У громаді гірший стан, ніж в середньому по області, дорожньої інфраструктури, а саме: 73,1% комунальних доріг громади - старі ґрунтові та гравійні дороги, також незадовільний стан благоустрою сільських населених пунктів (79,2% населених пунктів не мають центральних площ, 87,5% - скверів і парків, а також 62,5% - тротуарів).

33% респондентів зазначили незадовільними умови для започаткування та ведення власного бізнесу, що свідчить про недостатню поінформованість населення щодо наявних можливостей. Високий відсоток опитаних (48%) вважають незадовільними можливості працевлаштування.

Таблиця 1.14.1 Найгостріші проблеми, які заважають розвитку громади

Проблема	Кількість опитаних, осіб	Частка опитаних, %
Відсутність зовнішніх інвестицій	139	48,4%
Недостатня громадська ініціативність та активність мешканців	120	41,8%
Відсутність можливостей для самореалізації	107	37,3%
Безробіття	104	36,2%
Несприятливі умови для розвитку підприємництва	56	19,5%
Недостатня інформованість про громаду за межами області	44	15,3%
Недостатність вищих та професійних навчальних закладів	36	12,5%
Зношеність інженерних мереж	35	12,2%
Недостатня підприємливість мешканців	34	11,8%
Поширення злочинності, алкоголізму, наркоманії	32	11,1%
Засміченість довкілля	31	10,8%
Старіння населення	21	7,3%
Екологічні проблеми	16	5,6%
Неефективне управління, відсутність комунікації місцевої влади з мешканцями	14	4,9%
Війна	2	0,7%

У таблиці представлені найгостріші на думку мешканців проблеми, які заважають розвитку громади. Найбільший відсоток голосів відведено відсутності зовнішніх інвестицій, низькій активності мешканців, відсутності можливостей для самореалізації, безробіттю, несприятливим умовам для розвитку підприємництва. Вагомим проблемним питанням для жителів є також недостатня інформованість про громаду за межами області, недостатність вищих та професійних навчальних закладів та зношеність інженерних мереж. Інші проблеми мають нижчі показники значущості та поступово ранжовані в таблиці за пріоритетністю.

Респондентам запропоновано обрати три основні завдання, які необхідно здійснити для розвитку громади. Результати представлено в таблиці 1.14.2.

Таблиця 1.14.2 Пріоритетні напрями розвитку громади

Пріоритетні напрями розвитку	Кількість опитаних, осіб	Частка опитаних, %
Вирішення проблеми безробіття	142	49%
Ремонт доріг	136	47%
Благоустрій громади	122	43%
Розвиток малого і середнього бізнесу	118	41%
Сприяння розвитку промислових підприємств	109	38%
Розвиток сфери дозвілля (відпочинку, спорту)	99	34%
Використання місцевих природних ресурсів	44	15%
Розвиток туризму	30	10%
Підвищення якості водопостачання та водовідведення	28	10%
Покращення освітлення громади	14	5%

Пріоритетними напрямками розвитку громади на думку жителів є: вирішення проблеми безробіття, ремонт доріг, благоустрій громади, розвиток малого і середнього бізнесу, сприяння розвитку промислових підприємств, розвиток сфери дозвілля (відпочинку, спорту).

Опитування представників бізнесу громади

В опитуванні бізнесу взяли участь 12 суб'єктів господарювання. З них: 8 фізичних осіб-підприємців, 3 підприємства та 1 установа. За часом початку підприємницької діяльності 4 респонденти створені до 2005 року (33%), 3 (25%) після 2014 року, 2 (17%) – з 2010 до 2014 року, 2 (17%) – з 2005 до 2010 року, 1 (8%) до 1990 року.

За характером бізнесу та сферами економічної діяльності розріз опитаних наступний: роздрібна торгівля – 25%, виробництво – харчова промисловість – 25%, виробництво промислової продукції – 9%, виробництво – переробка сільсько-господарської продукції – 8%, перевезення – 8%, постачання інтернет послуг та телефонії – 8 %, інші послуги – 17%.

Більшість опитаних вказали основним ринком збуту продукції територію громади та області. Лише 4 суб'єкти мають ринок збуту на територію інших областей і лише 2 – за межі країни.

Щодо очікувань бізнесу щодо збуту продукції 50% респондентів очікують спад, 25% - відзначили зростання, 25% - не очікують змін.

З питань планування інвестицій у збільшення виробництва чи розширення більшість (67%) обрали «можливо у майбутньому», 25% - у 2023 році, 8% не планують нових інвестицій. 34% опитаних не планують розширення виробництва зі створенням додаткових потужностей в інших адміністративно-територіальних одиницях (населених пунктах), проте 50% зазначили, що можливо у майбутньому. Населеними пунктами привабливими для інвестування на думку опитаних є: м. Миколаїв, с. Більче, в рекреаційній зоні біля р. Дністер.

Нестачу спеціалістів певних специфічних професій, навичок персоналу, які є важливими для майбутнього розвитку, 66,7% опитаного бізнесу не відчуває. Проте 16,7% опитаних відчуває та 16,7% очікує в найближчому майбутньому. Серед потрібних бізнесу спеціалістів респонденти зазначили наступні професії: працівники сфери телекомунікацій, механіки, трактористи, економісти, дизайнери.

На думку опитаних розвитку громади заважають наступні фактори (рис. 1.14.5).

Рисунок 1.14.5 Негативний вплив на розвиток громади

Серед завдань, які необхідно здійснити для розвитку громади, бізнес вважає пріоритетними зменшення рівня безробіття, ремонт комунальних доріг та благоустрій населених пунктів, сприяння розвитку промисловості, підтримка малого і середнього бізнесу, фермерства та кооперативного руху, розвиток сфери дозвілля.

Пріоритетними видами економічної діяльності для майбутнього розвитку громади респонденти вважають наступні (рис. 1.14.6).

Рисунок 1.14.6 Пріоритетні види економічної діяльності

Задовільним рівень співпраці більшість опитаних вважають з керівництвом громади, радою громади, постійними комісіями ради, депутатами ради, структурними підрозділами ради. Ще кращим визначено рівень співпраці з: центром зайнятості, податковим органом, органом реєстрації бізнесу, санітарно-епідеміологічною станцією та пожежною охороною.

Загалом, думка про громаду як місце для ведення бізнесу є позитивною у 41% респондентів, задовільною – у 25%. Величина тіньового бізнесу за даними опитування 50% респондентів становить 30-50%, 25% вважає, що до 10% «в тіні», 17% опитаних – 10-30%, 8% вважає, що невідомо.

2 SWOT-АНАЛІЗ

На основі проведеного аналізу основних тенденцій та проблем соціально-економічного розвитку громади, оцінки природно-ресурсного, виробничого, інноваційного, фінансового і людського потенціалу визначено сильні і слабкі сторони (внутрішні чинники) та можливості і загрози (можливі зовнішні впливи).

Таблиця факторів SWOT була напрацьована на засіданні Робочої групи 15 березня 2023 року.

Таблиця 2.1 SWOT-аналіз Миколаївської міської територіальної громади

СИЛЬНІ СТОРОНИ (ВНУТРІШНІ)	СЛАБКІ СТОРОНИ (ВНУТРІШНІ)
<p>1. Значний логістичний та транзитний потенціал за рахунок розміщення 38 км від Львова, наявності автомобільної дороги загального користування державного значення М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачево і Ужгород та державний кордон з Угорщиною), з яким збігається європейський автошлях Е471, міжнародний транспортний коридор «Середземноморський» (№5), наявності електрифікованої залізничної магістралі Львів-Стрий-Чоп та залізничної станції Миколаїв-Дністровський у 3 км від центру м. Миколаїв, наявності та активного відновлення «Великого транзитного кільця» дороги загального користування державного значення Р-84 Бібрка - Кам'янка-Бузька - Жовква - Городок - Миколаїв - Жидачів - Калуш - Бурштин, яке з'єднує між собою основні магістралі Львівщини</p> <p>2. Наявність значних водних ресурсів для розвитку рибного господарства та рекреації (1,7 тис. га, 6% площі громади), зокрема р. Дністер та її притоки: Щирок, Зубра, Верещиця, Летнянка, Нежурівка, Бредниця, Колодниця, Ілловець, 1,0 тис. га ставків, озер (штучне карстове озеро Задорожнє) та підземні води</p> <p>3. Наявність унікальної історико-культурної спадщини: 25 пам'яток історії (зокрема, Комплекс фортифікаційних та інженерних споруд «Фортеця м. Миколаїв», група печерних сховищ «Горжові печери», «Середні печери»); 19 пам'яток архітектури; 9 пам'яток археології - поселення, що сягають від часів мезоліту (VII-VI тис. до н. е.) до Давньоруського часу (X-XIII ст.); 25 пам'яток монументального мистецтва; споруд (Каплиця «Писанка» на горі «Високий камінь»); 2 музеї: Історико-краєзнавчий музей, Народний літературно-мистецький музей ім. У. Кравченко і М. Устияновича; унікальна нематеріальна спадщина: історичний розвиток гончарства, каменярства, історична назва «копачі».</p> <p>4. Корисні копалини: запаси літотамнієвих вапняків (понад 6 тис. м³) і кварцових та глауконітових пісків (27665 тис. м³), пісковиків (951 тис. м³), а також мергелевих глин (що є основою для виробництва будівельних матеріалів), гравійних відкладів і покладів торфу у заплавах річок</p> <p>5. Розвинута галузь будівництва: виробництво будівельних матеріалів (цементу: ПРАТ «Миколаївцемент» поряд із залізничною магістраллю Львів-Чоп, потужністю 900 тис. т, Філія в м. Миколаїв ТзОВ «Хенкель Баутехнік Україна»; піску, гравію, глин і каоліну: кар'єр ПАФ «ДНІСТЕР»), будівельні роботи</p>	<p>1. Негативна демографічна тенденція: скорочення населення на 3,9% за 2020-2021 роки, що значно вище загальнообласного показника (1,35%), при чому наявне різке зменшення сільського населення</p> <p>2. 7 з 24 н.п. - малі населені пункти (30%), зокрема населені пункти з чисельністю жителів до 100 осіб: с. Листв'яний (81 особа), с. Трудове (40 осіб), с. Павуки (0 жителів), до 200 осіб: с. Гонятичі (200 осіб), с. Підлісся (139 осіб), с. Повергів (228 осіб), с. Сайків (113 осіб).</p> <p>3. Високий рівень залежності бюджету громади від податкових надходжень від ПРАТ «Миколаївцемент», яке у 2021 році забезпечило 42% надходжень.</p> <p>4. Малий інвестиційний портфель громади, відсутність ефективної промоції інвестиційних об'єктів (29 інвестиційних об'єктів, зокрема 14 земельних ділянок, 15 об'єктів комунального майна, 0,1 на 1 км² площі громади, на Аналітичному порталі Львівщини лише 7)</p> <p>5. Безробіття та низький відсоток зайнятості населення (28,5% від населення працездатного віку), велика частина працює за межами громади, займається особистим селянським господарством, не працює або працює неофіційно (понад 13 тис. осіб). За даними міськради у громаді проживає 5427 безробітних.</p> <p>6. Низька продуктивність ведення сільського господарства (хоча 65% площі громади є с/г угіддями), часто відсутній у аграріїв громади досвід роботи в нових ринкових умовах</p> <p>7. Гірший стан, ніж в середньому по області дорожньої інфраструктури, а саме: 73,1% комунальних доріг громади - старі ґрунтові та гравійні дороги</p> <p>8. Незадовільний стан благоустрою населених пунктів громади: 79,2% населених пунктів не мають центральних площ, 87,5% - скверів і парків, а також 62,5% - тротуарів (сільські населені пункти)</p> <p>9. Застаріла або відсутня містобудівна та землепорядна документація населених пунктів громади (у 50% (12 н.п.) населених пунктів немає генеральних планів, старі ГП у 9 населених пунктів - 2016 року та раніше, потребує</p>

(27 юридичних осіб та 11 ФОП, зокрема ТОВ «Миколаївцемремонт», ТзОВ «Цикада Плюс»)

6. Наявні передумови розвитку різних галузей.

Попри залежність місцевого бюджету від ПРАТ «Миколаївцемент», яке забезпечує 42% надходжень, в економіці громади, розвиваються інші види економічної діяльності: будівництво, виробництво текстильних виробів, сільське господарство, рибництво, транспорт, торгівля

7. Наявність відносно розгалуженої мережі соціальної інфраструктури колишнього районного центру: **профтех освіта** (ДПТНЗ «Миколаївський професійний ліцей»), **соціальний захист** (відділ с/з, центр надання с/п, СуСД), **пожежно-рятувальний підрозділ** (19 ДПРЧ 6 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Львівській області), **фізкультура та спорт** (Спортивно-оздоровчий комплекс «Ювілейний» в м. Миколаїв Львівської області (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України з басейном, що сприяє розвитку водних видів спорту), **локальні медіа** (Комунальна установа «Миколаївська міська радіоредакція», ПП Телерадіокомпанія «НПК-САТ», ТОВ «Редакція газети «Громада»)

8. Діють **69 громадських організацій**, зокрема ГО «Еко Платформа», ГО «Наша спільна громада», ГО «Ініціативна Миколаївщина», ГО «Жіночий клуб», ГО «Театр Хліб», ГО «патріот України «ЮА», ГО «Книжкова толока», ГО «Спілка художників України»

9. Наявність приватної організації з управління багатоквартирним житловим фондом громади. Управляюча компанія ПП «Яро-Буд» керує 93 з 98 багатоквартирних будинків. Відсоток охоплення багатоквартирних будинків ОСББ становить – 21,4%.

актуалізації генеральний план м. Миколаїв, немає Комплексного плану просторового розвитку)

10. **Низька енергоефективність бюджетної сфери** (за 2019-2021 роки реалізовано лише 4 проекти)

11. **Неоптимальна освітня мережа:** видатки на освіту складають 60,64% місцевого бюджету в 2022 р., 58,9% - в 2021р., середня наповненість шкіл 66,9%, висока вартість навчання 1 дитини (в середньому 34,7 тис. грн, критична недостатність місць в ЗДО (на 100 місцях виховується 111 дітей, з 2271 дітей дошкільного віку дошкільну освіту отримують лише 802 дитини (35,3%).

12. **Слабка мережа охорони здоров'я**, немає концепції спеціалізації вторинної ланки, слабка база КНП «Миколаївська міська лікарня», 33 км до Стрийської ЦРЛ та 41 км до Львівської обл. клінічної лікарні (у перспективі опорних (кластерних)

13. **Недостатня інфраструктура для змістовного дозвілля, насамперед молоді**, необхідність трансформації культурної мережі: за результатами опитування переважними оцінками якості надання послуг у сфері культури стали оцінки «незадовільно» (28%) та «задовільно» (42%). 37% респондентів вважають незадовільною інфраструктуру відпочинку та дозвілля (всього 41 установ, в т.ч. централізована бібліотечна система – 19 бібліотек, міський Палац культури, 18 Народних домів)

14. Забезпеченість централізованим водопостачанням лише 17,9% індивідуального житлового фонду, 16,4% - централізованим водовідведенням, очисні споруди потребують реконструкції, що спричиняє погіршення якості води в р. Дністер через потрапляння в неї стічних вод

15. Недостатній перелік адмінпослуг (порівняно з іншими громадами), що надаються Управлінням надання адміністративних послуг та державної реєстрації Миколаївської міської ради (148 послуг) 4,5 послуги на 1 тисячу мешканців

16. **Неефективна система поводження з ТПВ в громаді.** Зокрема, лише у 35,3% домогосподарств є укладені договори на вивіз ТПВ, наявні стихійні сміттєзвалища, недостатньо розвинені сортувальні практики в громаді, 17 з 24 населених пунктів потребують забезпечення вивозом ТПВ

МОЖЛИВОСТІ (ЗОВНІШНІ)

1. Транскордонне співробітництво з Європейським союзом в статусі кандидата в ЄС, реалізація «твердих» проектів завдяки структурним фондам ЄС доступним як країні-кандидату
2. Продовження євроінтеграційних процесів
3. Інтеграція українських логістичних шляхів (через Львів) до 4 з 9 коридорів

ЗАГРОЗИ (ЗОВНІШНІ)

1. Продовження війни російської федерації проти України, суспільно-політична, економічна нестабільність у державі.
2. Погіршення демографічної ситуації у регіоні та громаді, суттєве скорочення населення працездатного віку та дітей (через смертність, вимушену міграцію в зв'язку з війною, трудову

Транс'європейської транспортної мережі TEN-T, що дозволить модернізувати транспортну інфраструктуру, з залученням інвестицій та інструментів ЄС, розвинути логістику бізнесу

4. Збільшення державної підтримки малого та середнього бізнесу

5. Збільшення економічного потенціалу через релокований бізнес і ВПО

6. Зростання світового попиту на продукцію сільського господарства (зокрема екологічно чистої), харчової промисловості

7. Зростання популярності екологічного, сільського, зеленого, культурного, світоглядного туризму серед населення України та Європи

8. Завершення реформи децентралізації: наявні префектури, ліквідація райрад, дієві громади та старостинські округи, конституційні зміни

9. Збільшення державної підтримки розвитку громад: продовження діяльності ДФРР, політика, спрямована на підвищення рівня життя населення (діджиталізація, енергозбереження, соціальний захист, розвиток інфраструктури тощо)

міграцію).

3. Подальша «тінізація» економіки, посилення регуляторного та фіскального тиску на бізнес, відсутність інвестицій

4. Скорочення логістичних зв'язків бізнесу, ускладнення експорту продукції та імпорту сировини

5. Згортання або припинення реформ (зокрема земельної, податкової, медичної, освітньої)

6. Згортання деяких державних програм та кредитних проектів, унеможливлення використання запланованих коштів у запланованих розмірах

7. Стрімке зростання вартості енергоносіїв

8. Руйнування інфраструктури внаслідок воєнних дій

9. Зростання рівня забруднення водних об'єктів внаслідок відсутності системи каналізування в сільських населених пунктах та недостатнього очищення стічних вод

10. Формування ареалу депресивності території у разі припинення діяльності ПРАТ «Миколаївцемент»

3 СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1 SWOT-матриця

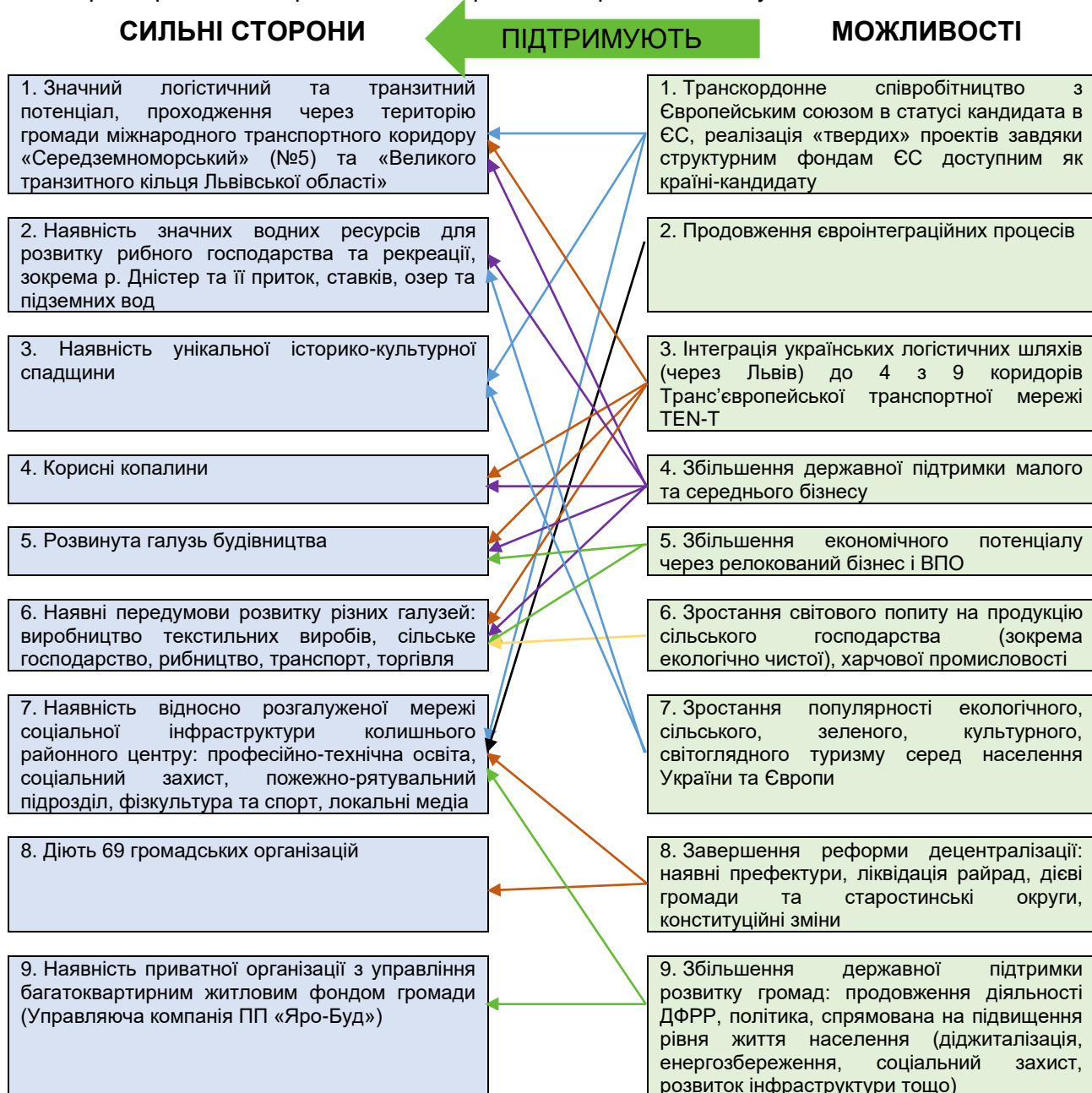
SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Миколаївської громади. Визначені взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для формулювання сценаріїв, стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади.

Порівняльні переваги. За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками, а саме сильними сторонами та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найбільш перспективні сторони, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів і дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку (рис. 3.1.1).

Виклики. У цьому випадку матриця зв'язків будується між слабкими сторонами та зовнішніми позитивними можливостями, які дозволяють зменшити вразливість та подолати слабкі сторони (внутрішні фактори) через використання можливостей (зовнішні фактори) (рис. 3.1.2).

Ризики. Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш слабкі місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найбільш імовірні ризики при подальшій реалізації планів розвитку громади (рис. 3.1.3).

Сектор «Порівняльні переваги». Тип стратегії – агресивна, наступальна.

Рисунок 3.1.1 Порівняльні переваги

Аналіз в секторі «Порівняльні переваги»

Найбільш вагомими перевагами Миколаївської громади є її ресурси та транзитні можливості.

Транскордонне співробітництво з Європейським союзом у статусі кандидата в ЄС, інтеграція українських логістичних шляхів (через Львів) до 4 з 9 коридорів Транс'європейської транспортної мережі TEN-T, збільшення державної підтримки малого та середнього бізнесу - ці можливості здатні підсилити значний логістичний та транзитний потенціал громади, що має розміщення 38 км від Львова, підсилений наявністю автомобільної дороги загального користування державного значення М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачево і Ужгород та державний кордон з Угорщиною), з якою збігається європейський автошлях E471, міжнародний транспортний коридор «Середземноморський» (№5), електрифікованої залізничної магістралі Львів-Стрий-Чоп та залізничної станції Миколаїв-Дністровський у 3 км від центру м. Миколаїв, розміщенням на «Великому транзитному кільці», що активно відновлюється, - дорога загального користування державного значення Р-84 Бібрка - Кам'янка-Бузька - Жовква - Городок - Миколаїв - Жидачів - Калуш - Бурштин,

яка з'єднає між собою основні магістралі Львівщини. Це ті можливості громади, які здатні стимулювати розвиток бізнесу, зумовити створення нових підприємств у переробній промисловості та сільському господарстві, сферах будівництва та логістики.

Ефективне управління земельними ресурсами та корисними копалинами, що є основою для виробництва будівельних матеріалів (запаси літотамнієвих вапняків, кварцових та глауконітових пісків, пісковиків, мергелевих глин, гравійних відкладів і покладів торфу у заплавах річок) та використання можливостей державної підтримки малого та середнього бізнесу, залучення економічного потенціалу релокованого бізнесу та ВПО, а також зростання світового попиту на продукцію сільського господарства дозволять Миколаївській громаді підтримати та розвинути пріоритетні види діяльності: переробну промисловість, зокрема виробництво будівельних матеріалів, виробництво текстильних виробів, виробництво харчових продуктів; галузі будівництва, сільського господарства, рибництва, транспорту і логістики, торгівлю та надання послуг, що в свою чергу призведе до зростання рівня зайнятості та рівня доходів населення.

Євроінтеграційні процеси сприятимуть збільшенню довіри інвесторів до України загалом і до місцевих громад зокрема. Тому інвестиційні пропозиції громади необхідно активно промувати.

Наявність значних водних ресурсів для розвитку рибного господарства та рекреації, зокрема р. Дністер та її приток, ставків, озер (зокрема, штучне карстове озеро Задорожнє) та підземних вод, поєднаних з 38 км розміщенням від обласного центру, є не тільки додатковою перевагою в конкурентній боротьбі за інвестора, а й за державних та місцевих стимулів може зайняти нішу малого підприємництва в громаді.

На території громади є унікальні пам'яті історії (зокрема, Комплекс фортифікаційних та інженерних споруд «Фортеця м. Миколаїв», група печерних сховищ «Горжові печери», «Середні печери»), пам'ятки археології - поселення, що сягають від часів мезоліту (VII-VI тис. до н. е.) до Давньоруського часу (X-XIII ст.), пам'ятки архітектури та монументального мистецтва, споруди (Каплиця «Писанка» на горі «Високий камінь»), а також музеї та унікальна нематеріальна спадщина: історичний розвиток гончарства, каменярства, історична назва «копачі». Зростання популярності екологічного, сільського, зеленого, культурного, світоглядного туризму серед населення України та Європи дозволить суттєво збільшити потік туристів, а транскордонне співробітництво з Європейським союзом в статусі кандидата в ЄС дасть можливість облаштувати необхідну туристичну інфраструктуру. Для використання цього потенціалу необхідно розвинути кластер сільського туризму з можливістю отримувати домогосподарствами додаткового доходу. Сфера супутніх туристичних послуг буде динамічно розвиватись зі зростанням кількості туристів. До цього часу туристичний потенціал громади не розкритий та потребує цілеспрямованих зусиль з промоції та включення громади на першому етапі до екскурсійних потоків.

Використання потенціалу транскордонного співробітництва, державна та місцева політика, спрямована на підвищення рівня життя населення зумовить розвиток інфраструктури громади. Розміщення громади на території Львівської області, яка потрапляє під дію багатьох програм міжнародної технічної допомоги, дозволить брати участь в набагато більшій кількості конкурсів в порівнянні з громадами центральної України.

Отже, для використання зовнішніх можливостей розвитку громади необхідно провести фахову підготовку персоналу в підрозділи супроводу інвесторів, підтримки бізнесу і проектний відділ, та забезпечити розвиток даних інституцій, що сприятиме розвитку малого та середнього підприємництва, залученню більшого обсягу міжнародної технічної допомоги.

Сектор «Виклики». Тип стратегії – динамічна, конкурентна.

СЛАБКІ СТОРОНИ

ЗМЕНШУЮТЬ

МОЖЛИВОСТІ

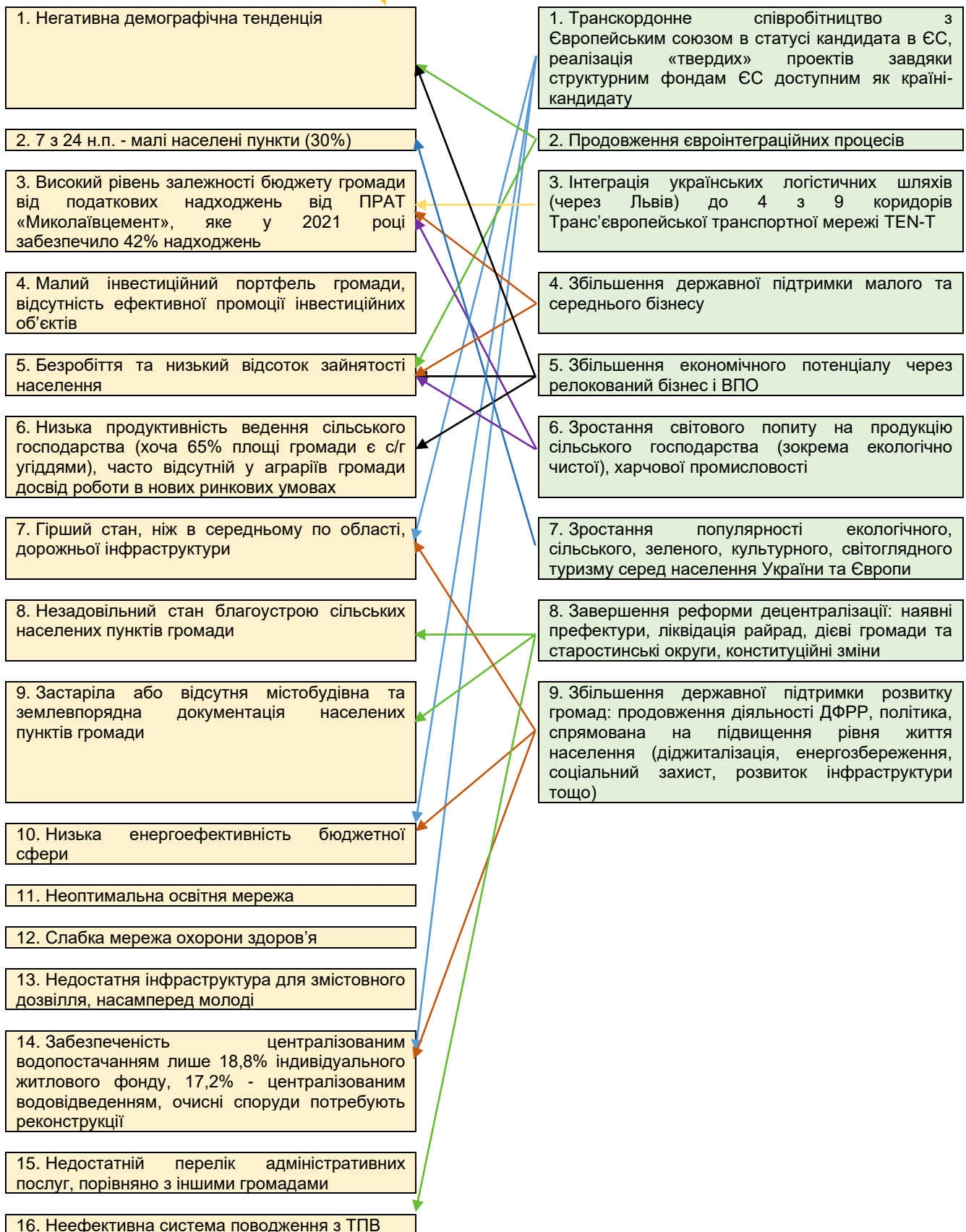

Рисунок 3.1.2 Виклики

Аналіз взаємозв'язків у секторі «Виклики»

Однією зі слабких сторін громади є високий рівень залежності бюджету від податкових надходжень від ПРАТ «Миколаївцемент», яке у 2021 році забезпечило 42% надходжень. Стратегічно важливою для громади є диверсифікація та розвиток економіки. Можливостями, які дозволять досягти цієї цілі є збільшення логістичних транспортних потоків, державна підтримка малого та середнього бізнесу. Громаді слід створити для цього всі умови: пришвидшити процеси актуалізації та розробки містобудівної документації з врахуванням потреб бізнесу під промисловість, логістику та послуги, впорядкування природних ресурсів та об'єктів нерухомого комунального майна для надання в орендне користування.

Підведення комунікацій водопостачання та водовідведення шляхом використання структурних фондів ЄС, діючих донорських програм, державної та місцевої підтримки реалізації інфраструктурних проєктів дозволить не лише підвищити привабливість інвестиційних пропозицій громади для бізнесу, а й суттєво покращить рівень життя населення.

Проблема неоптимальної освітньої мережі та слабкої мережі охорони здоров'я, а також низької енергоефективності комунальної інфраструктури є достатньо актуальною та потребує суттєвих капітальних інвестицій для її вирішення. Чіткий план дій та вдале використання доступних на сьогодні податкових надходжень дасть можливість громаді не тільки оптимізувати свої видатки, а й значно покращити якість освітніх та медичних послуг, що в свою чергу зумовить покращення демографічної ситуації.

Від активності громади у залученні ресурсів міжнародної технічної допомоги у рамках проєктів, які діють у сфері підтримки територіальних громад в Україні, та коштів бюджетів усіх рівнів, залежить не тільки якість життя людей, а й стан навколишнього середовища. Адже, забезпеченість централізованим водовідведенням на 17,2% та потреба в реконструкції очисних споруд спричиняє погіршення якості води в р. Дністер через потрапляння в неї стічних вод. Крім того, неефективна система поводження з ТПВ в громаді спричиняє ще більше забруднення довкілля. Зокрема, лише у 35,3% домогосподарств є укладені договори на вивіз ТПВ, наявні стихійні сміттєзвалища, недостатньо розвинені сортувальні практики в громаді, 17 з 24 населених пунктів потребують забезпечення вивозом ТПВ. Тому Миколаївській громаді варто спрямувати свою середньострокову політику на подолання цих викликів.

Сектор «Ризики». Тип стратегії – оборонна

СЛАБКІ СТОРОНИ

ПОСИЛЮЮТЬ

ЗАГРОЗИ

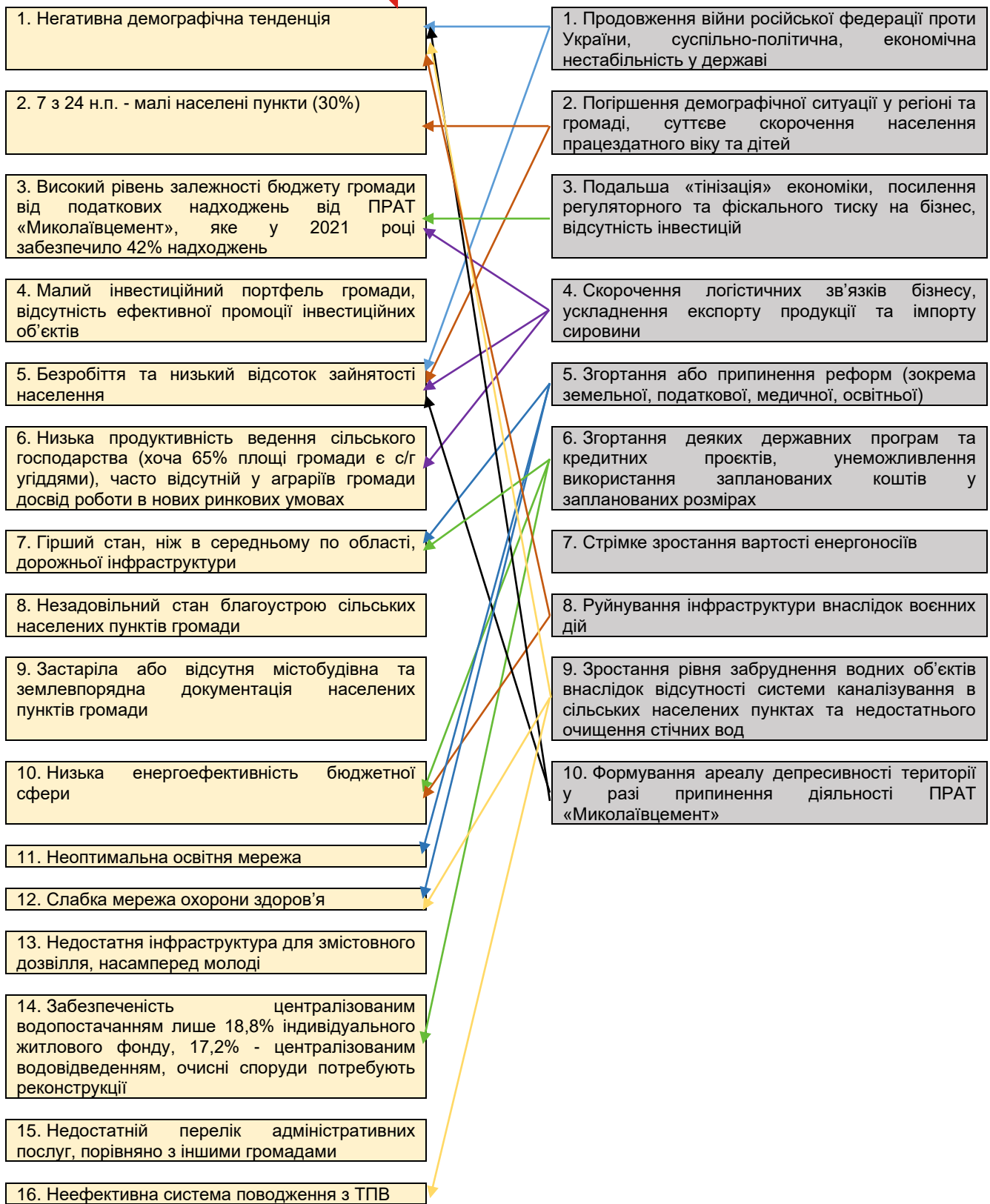

Рисунок 3.1.3 Ризики

Аналіз в секторі «Ризики»

Як найбільші загрози розвитку Миколаївської громади можна відзначити погіршення інвестиційного клімату в Україні посилене війною, що заблокує прихід інвесторів у громаду,

перетік кваліфікованих кадрів до сусідніх громад конкурентів та країн, що надають підтримку біженцям з України, подальша «тінізація» економіки, посилення регуляторного та фіскального тиску на бізнес, згортання або припинення державних реформ та програм, перекладання повноважень від держави на громади без фінансової компенсації, що катастрофічно скоротить бюджет розвитку і відповідно не дозволить реалізувати проекти розвитку інфраструктури і благоустрою.

Продовження війни російської федерації проти України, суспільно-політична, економічна нестабільність у державі, смертність населення, вимушена міграція у зв'язку з війною, трудова міграція, посилені слабким рівнем охорони здоров'я та зростанням забруднення довкілля, в тому числі зумовленим діяльністю промислових підприємств, забрудненням водних об'єктів внаслідок відсутності системи каналізування в сільських населених пунктах та недостатнього очищення стічних вод, можуть посилювати негативну демографічну тенденцію у громаді та збільшити темп скорочення населення (кількість якого вже зменшилась на 3,9% за 2020-2021 роки, що значно вище загальнообласного показника (1,35%), при чому наявне різке зменшення сільського населення).

Відплив за межі громади кваліфікованих кадрів обмежуватиме розвиток існуючих підприємств та залучення іноземних інвесторів, а також матиме негативні наслідки для зростання демографічного навантаження особами старшого віку, чим спричинятиме додаткові витрати місцевого бюджету.

Подальша «тінізація» економіки України, посилення регуляторного та фіскального тиску на бізнес, відсутність інвестицій, скорочення логістичних зв'язків бізнесу, ускладнення експорту продукції та імпорту сировини через війну можуть спричинити суттєве скорочення надходжень до бюджету, а відтак і посилити такі слабкі сторони громади, як високий рівень залежності бюджету громади від податкових надходжень від ПРАТ «Миколаївцемент», неналежна якість дорожнього покриття, недостатньо сформована система соціальної інфраструктури та інженерних мереж. В сукупності ці чинники можуть спричинити формування ареалу депресивності території у разі припинення діяльності ПРАТ «Миколаївцемент».

З огляду на це потрібно посилювати компетенції працівників органу місцевого самоврядування до залучення додаткових джерел фінансування проектів на території громади.

Активна інтеграція внутрішньо переміщених осіб зменшить негативний вплив від міграції місцевого населення за межі громади.

Загрозою, що посилить слабкі сторони громади є згортання державних програм та кредитних проектів, унеможливлення використання запланованих коштів у запланованих розмірах, в тому числі для реалізації інвестиційних проектів капітального будівництва дорожньої, житлово-комунальної та соціальної інфраструктури.

Крім того, через війну російської федерації проти України, існують значні ризики відсутності газу, підвищення тарифів на енергоносії чи загроза руйнування інфраструктури. Ці фактори можуть негативно впливати на житлово-комунальне господарство громади, привести до зростання заборгованості за комунальні послуги, погіршення стану електромереж та іншої інфраструктури.

3.2 Сценарії

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що основним фактором впливу, який обумовлює траєкторію, темпи, можливості та ризики розвитку громад в Україні на сьогоднішній день, є повномасштабна війна, яку розгорнула росія на території нашої держави, в основі сценаріїв розвитку громад лежить фактор війни.

Основними сценаріями розвитку є: **песимістичний та стримано оптимістичний.**

Песимістичний сценарій розвитку

Песимістичний сценарій розвитку територій формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним або може погіршуватися, з огляду на продовження війни (до 2025 року) / її перехід у заморожений стан, що не дозволяє сформувавши стимули для розвитку країни, області, громади.

Базові припущення песимістичного сценарію – національний та обласний рівень:

1. Війна з росією триває, здійснюються перманентні бомбардування українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі залишається напруженою.
2. Демографічні втрати, спричинені війною, подальше зменшення населення через падіння народжуваності і активні еміграційні процеси, різкі зміни в системі розселення – посилення концентрації населення в містах – у східних регіонах через концентроване відновлення інфраструктури у великих містах, у центральних і західних – через концентрацію ВПО в обласних центрах та містах обласного значення.
3. Виключення частини території України з господарської діяльності через окупацію, мінування територій, забруднення земель (зокрема с/г) через хімічні та вибухові ураження тощо.
4. Втрата економічного потенціалу східних регіонів, їх деіндустріалізація, різкі зміни в системі розміщення господарської діяльності.
5. Зниження економічної спроможності більшості територіальних громад та регіонів України (через вилучення територій з господарської діяльності, релокацію бізнесу та переміщення трудового ресурсу, розірвання логістичних ланцюгів, втрату експортних можливостей тощо) та розширення територій, які потребують державної підтримки.
6. Масові руйнування інфраструктури, невідповідність та вразливість інфраструктури для потреб військового часу (в т.ч. недостатність в окремих регіонах).
7. Втрата транзитного потенціалу більшості регіонів.
8. Необхідність відновлення управління та базової інфраструктури на деокупованих територіях.
9. Велика кількість ВПО, необхідність їх інтеграції в соціальне і економічне життя приймаючих громад.
10. Дестабілізація ринків праці через масове переміщення працівників, релокацію бізнесу, втрата фахівців через мобілізацію, еміграцію тощо.
11. Поява великої кількості ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя.
12. Зниження доходів бюджету на тлі зростання видатків на утримання армії та розвиток військово-промислового комплексу.
13. В умовах воєнного стану спостерігається згорання децентралізації та повернення до централізованого управління.
14. Відсутність реальних механізмів/програм підтримки місцевого економічного розвитку. Поступове скорочення офіційних трансфертів (освітньої субвенції, дотації вирівнювання, тощо).
15. Перекладання повноважень у гуманітарно-соціальній сфері на рівень територіальних громад.
16. Рівень «тіньової зайнятості» залишається високим, а в деяких громадах поглиблюється через економічну депресію та неспроможність суб'єктів бізнесу сплачувати податки.

17. ВВП країни досяг мінімального рівня за останні 30 років. Тенденцій відновлення економічної активності не спостерігається.
18. Гривня підтримується виключно міжнародними вливаннями та кредитами, темп інфляції залишається високим.
19. Інфляція та втрата доходів частини населення призводять до зниження купівельної спроможності населення.
20. Інвестиційні потоки відкладаються в часі до завершення війни.
21. Податковий тиск на підприємців залишається високий. З метою наповнення державного та місцевих бюджетів податковий тиск може навіть посилюватись.
22. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється/погіршується.
23. Мілітарна та фінансова підтримка партнерів та донорів залишається на низькому рівні.

Базові припущення песимістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Територіальні громади далі несуть навантаження, спричинені війною – інтеграція ВПО в громади, їх супровід та підтримка, робота з релокованим бізнесом, робота з партнерами щодо надання гуманітарної допомоги, підтримка територіальної оборони тощо.
2. Зростання демографічних ризиків для громади через втрату дітей, молоді, населення у працездатному віці, що вже у найближчі роки спричинить скорочення споживачів освітніх, медичних, культурних послуг.
3. Громади втрачають мешканців, зокрема вузьких фахівців, що відображається на забезпеченні процесів життєдіяльності громади.
4. Економіка в громаді слабо розвинута, більшість працює в тіні, розвитку малого та середнього бізнесу не приділяється достатньої уваги.
5. Розвиток сільського господарства обмежений змінами в можливостях експорту, туристична сфера не відновила після падіння в умовах коронакризи, промисловість потерпає від втрати логістичних ланцюгів, потенційних напрямків збуту продукції тощо.
6. Доходи місцевих бюджетів знижуються через зменшення офіційних трансфертів з державного бюджету та зниження економічної активності в громадах.
7. Зростання частки доходів місцевих бюджетів від бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, управління, оборона). Кількаразове зростання доходів бюджетів від ПДФО від зарплат військових.
8. Значно зростають видатки місцевих бюджетів на заходи у сфері безпеки (зокрема будівництво/ремонт укриттів), забезпечення потреб військових, підтримку ВПО, соціальні виплати ветеранам та родинам загиблих тощо.
9. Інвестиційний клімат у громаді залишаються у замороженому стані до завершення бойових дій.
10. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
11. Громади продовжують оптимізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо з огляду на брак бюджетного ресурсу, але це не супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
12. Обмеження на використання бюджетних коштів на капітальні видатки залишаються жорсткими, що не дозволяє оновлювати соціальну та інженерну інфраструктуру в громадах.
13. Збільшення кількості недобудованих об'єктів через брак інвестиційного/бюджетного ресурсу.
14. Інституції підтримки бізнесу в громаді не формуються через обмеженість бюджетного ресурсу та/або відсутність фахівців (проектних менеджерів).

15. Заходи з забезпечення енергоефективності згортаються, видатки на екологічні цілі скорочуються, що поряд із відсутністю модернізації інженерної інфраструктури негативно впливає на екологічну ситуацію в громаді.

Результат імплементації песимістичного сценарію для Миколаївської громади:

Прогнозується, що враховуючи темп скорочення за 2020-2021 роки, на кінець 2027 року кількість населення громади поступово скоротиться на 7-12%. Водночас спостерігається його «старіння». Ситуацію погіршують міграційні та мобілізаційні процеси, що призводить до зростання навантаження на працездатне населення. Території продовжать занепадати через відсутність ринку праці та реальних джерел доходів. Є ймовірність появи більшої кількості сіл з істотно малою чисельністю населення та необхідністю впровадження заходів переселення.

Кількість робочих місць залишається на тому ж рівні, рівень доходів громадян не перевищує середньо регіонального значення. Економічна активність у сільських територіях громади обмежується сировинним продуктом із низькою доданою вартістю.

Нерозвинений підприємницький потенціал та низька інвестиційна привабливість громади призвели до збереження монопрофільної структури економіки, залежної від податкових надходжень від ПРАТ «Миколаївцемент». Діючі промислові підприємства відчувають брак кадрів та не можуть забезпечити ні достатню кількість робочих місць, ані достатньо надходжень в бюджет.

Через брак фінансування з бюджетів вищих рівнів та значний обсяг необхідних видатків Миколаївській громаді доводиться використовувати фінансовий ресурс здебільшого на видатки споживання. Все менше вдається реалізувати розвиткових проєктів. Хоча громада провела оптимізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури та інших, але через брак бюджетного ресурсу це не супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.

Через скорочення державних програм та субвенцій інфраструктура громади і комунальні об'єкти залишаються у критичному стані. Інженерна інфраструктура продовжує зношуватись. Громада розвивається надто повільно, що не задовольняє потреб мешканців.

Незважаючи на економічний потенціал, повільно розвивається сфера туризму, рекреації і суміжних із ними галузей гостинності та громадського харчування.

Збільшуються обсяги скидання неочищених зворотних вод у водні об'єкти через недостатність системи централізованого водовідведення та зношеність очисних споруд. Це спричиняє погіршення якості води в р. Дністер. Збільшується кількість стихійних неконтрольованих сміттєзвалищ.

Більшість територій та пам'яток історії, археології, архітектури перебувають у незадовільному стані, у достатній мірі не здійснюється їх охорона та збереження відповідно до діючого законодавства, що призводить до втрати природної цінності об'єктів. Збереження високого антропогенного навантаження на природне середовище опосередковано негативно впливає на здоров'я населення громади та відповідно на погіршення показників демографії.

Культурний розвиток залишається вразливим через невідповідність матеріально-технічної бази установ культури сучасним вимогам, втрачаються традиції Миколаївської громади щодо історичного розвитку гончарства, каменяряства, історична назва «копачі». Має місце недостатній рівень умов для розвитку творчих та інтелектуальних здібностей, проведення дозвілля.

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються більш сприятливі зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує власні сильні сторони

(конкурентні переваги) та можливості з метою нівелювання ризиків, які виникають з огляду на умови суспільно-економічного розвитку країни. Основним фактором цього сценарію є ймовірність завершення війни не пізніше 2024 року.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – національний та обласний рівень:

1. Війна з росією завершується перемогою України або переходить у заморожений формат (без активних бомбардувань українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо). Уся / практично уся територія України деокупована. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі дещо вирівнюється.
2. Частина населення, що перебувала за кордоном, повертається в Україну (щонайменше 50%).
3. ВПО повертаються в свої громади або активно інтегруються в соціальний, економічний простір приймаючих громад. Зростання частки населення, яке проживає в великих та середніх містах. Активний розвиток агломерацій.
4. Частина території України залишається виключеною з господарської діяльності на найближчі роки та такою, що непридатна для ведення сільського господарства.
5. Відновлення східних регіонів відбувається досить активно, але концентрується у великих містах. Відновлення спрямоване на соціальну інфраструктуру. Економіка східних регіонів відновлюється дуже повільно. Безпековий фактор є сторммуочим для розбудови тут великих об'єктів промисловості (які характерні для цих регіонів).
6. Об'єкти промисловості, зокрема військово-промислового комплексу, розміщуються в західних областях. Має місце брак кадрів інженерних спеціальностей у цих регіонах. Потребує корегування структура підготовки фахівців закладами вищої та професійно-технічної освіти.
7. Поступове відновлення економічної активності в регіонах, яке основним чином сконцентроване у сферах будівництва, виробництва будівельних матеріалів, військово-промислового комплексу, сільського господарства та агропереробки.
8. Розширення територій, які потребують державної підтримки.
9. Запуск державних програм підтримки розвитку територій. Відновлення діяльності і збільшення фінансового ресурсу функціонування ДФРР, УКФ, тощо.
10. Висока активність донорів у запуску програм відновлення українських громад.
11. Значне зростання інвестиційної активності (закордонних інвесторів), яке водночас супроводжується значною територіальною диференціацією та спрямуванням ресурсу в громади деокупованих, близьких до лінії фронту громад.
12. Спрощення для інвесторів процедури підключення (вартості) до інженерних мереж.
13. Поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури. Її активна модернізація із врахуванням безпекового фактора.
14. Поступово відновлюється транзитний потенціал південних регіонів, розбудовуються пункти пропуску з країнами ЄС на західному кордоні, відновлюється авіасполучення. Водночас Україна залишається «тупіковою» в контексті транзиту через росію чи білорусь.
15. Поступова стабілізація ринків праці, налагодження взаємодії між роботодавцями, закладами професійно-технічної та вищої освіти, підготовка фахівців затребуваних в регіонах спеціальностей.
16. Створення і реалізація програм для ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя, а також супроводу в започаткуванні, веденні власного бізнесу.
17. Дешеві кредити та підтримка агропромислового сектору з боку держави активізують місцевий бізнес.

18. Доходи державного та місцевих бюджетів будуть залишатись стабільними/ не знижуватись в абсолютних цифрах, але із врахуванням інфляції відбуватиметься незначне падіння фінансової спроможності.
19. Продовження реалізації процесів децентралізації та прийняття низки затребуваних законів.
20. Унормування відподальності за реалізацію повноважень у соціальній сфері між державним, регіональним, місцевим рівнями.
21. Рівень «тіньової зайнятості» знижується, що обумовлено зростанням економічної активності та покращенням податкового клімату.
22. ВВП країни поступово зростає. Тенденції відновлення економічної активності є достатньо чіткими.
23. Інфляція стає регульованою, що поряд із розширенням доступності місць праці для населення призводить зростання купівельної спроможності населення.
24. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється.
25. Мілітарна та фінансова підтримка партнерів та донорів залишається на високому рівні.
26. Активна реалізація низки реформ, що підтримується закордонними донорами.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Чисельність населення в громадах стабілізується. Зростає кількість народжених малюків.
2. ВПО отримують підтримку відповідальних структур та не поотребують втручання органів місцевого самоврядування. Більшість ВПО інтегровані в життєдіяльність громад.
3. Громади поступово відновлюють власну економічну спроможність. Активізують діяльність існуючі та створюються нові суб'єкти господарювання.
4. Зростання доходів місцевих бюджетів та їх спроможності фінансувати розвиткові видатки.
5. Зростання купівельної спроможності населення активізує місцеві ринки товарів і послуг в громадах.
6. Усі релоковані підприємства відновили свою діяльність, перереєстровані у громаді та сплачують тут податки.
7. Сформовані базові планувальні документи громади: Стратегія, Комплексний план просторового розвитку (в т.ч. генеральні плани населених пунктів), інвестиційний паспорт громади, інвентаризовані комунальні та приватні активи.
8. Активізується інвестиційна діяльність в громадах, оскільки Україна стає однією з найпопулярніших місць для інвестування.
9. Громади створюють інституції підтримки малого та середнього бізнесу (агенції місцевого економічного розвитку, бізнес-інкубатори, інформаційні центри тощо) та програми підтримки, що сприяє активному розвитку підприємництва в громадах.
10. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції громад для суб'єктів господарювання, які ведуть діяльність у переробній промисловості, високотехнологічному виробництві, в сфері будівництва, логістики.
11. Активно розвивається туризм в громадах і якість туристичних послуг зростає (оскільки основна орієнтація на іноземного туриста).
12. Громада є активним учасником впровадження Стратегії розвитку області та/чи Плану відновлення, відповідно, реципієнтом державних фондів та програм.
13. Громади здійснюють модернізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо, що супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.

14. Впровадження заходів із забезпечення енергоефективності, відновлення видатків на екологічні цілі, модернізація інженерної інфраструктури відбувається на вимогу часу і з огляду на вимоги європейського законодавства.

15. Україна продовжує шлях інтеграції в ЄС, поступово модифікуючи власне законодавство.

16. Завдяки реалізації значної кількості програм міжнародних донорів зростає інституційна спроможність органів місцевого самврядування та органів влади в Україні.

Результат імплементації стримано-оптимістичного сценарію для Миколаївської громади:

До 2027 року скорочення чисельності населення громади поступово припиняється, додатковим резервом громади стали мешканці, які повернулися з-за кордону та внутрішньо переміщені особи, які залишилися для постійного проживання. Інтенсивність міграційних процесів зменшується, молодь отримує ширший вибір пропозицій щодо працевлаштування та рідше покидає громаду в пошуках кращої життєвої перспективи.

У громаду поступово заходять інвестори, створюючи нові робочі місця. Конкуренція на ринку праці між виробництвами різного напрямку призводить до конкуренції за кадри, що призводить до поступової стабілізації демографічної динаміки, збільшення зарплат працівників і відповідно відрахувань до місцевого бюджету.

Доступ підприємств до позичкового капіталу зростає через загальну стабілізацію економіки, поступове зниження банківських відсотків, зросту доступу до міжнародного капіталу та появою нових державних інструментів щодо стимулювання (в тому числі кредитування) бізнесу.

На території громади поступово створюються привабливі умови для розміщення малих і середніх, в тому числі високотехнологічних, виробничих підприємств, сфери послуг для бізнесу і мешканців, збільшується самозайнятість населення. Відбувається розвиток стратегічного для громади виробничо-промислового комплексу – переробної промисловості, зокрема виробництва будівельних матеріалів, виробництва текстильних виробів, виробництва харчових продуктів; галузі будівництва, сільського господарства, рибництва (аквакультури), транспорту і логістики, торгівлі та надання послуг.

Міська рада здійснює постійну комунікацію з бізнесом та сприяє його розвитку через реалізацію місцевої цільової програми, активну діяльність Агенції місцевого економічного розвитку.

У сільських територіях зростає частка земель в обробітку, зростає виробництво і переробка сільськогосподарської продукції, створюються агропереробні підприємства, фермерські господарства та сімейні ферми. Формуються місцеві продуктові бренди.

Громада поступово розвиває свій логістичний та транзитний потенціал розміщення в зоні розвитку промисловості Львівської агломерації, ефективно формує інвестиційні майданчики та необхідну бізнесу інфраструктуру, в тому числі із залученням інвестицій та інструментів ЄС.

Зростання доходів бюджету, зокрема, бюджету розвитку, ефективне використання донорських програм та проектів дозволяє розвивати критичну інфраструктуру, в т.ч. в доєднаних сільських поселеннях громади, зокрема здійснюється будівництво, асфальтування доріг та ремонт придорожньої інфраструктури, виникають нові мультифункціональні соціальні об'єкти, модернізується соціальна інфраструктура.

Внаслідок проведеної оптимізації соціальної сфери громади, поступово скорочуються витрати на соціальну сферу, операційно вільні кошти місцевого бюджету спрямовуються на покращення матеріально-технічної бази, впровадження заходів із енергоефективності.

Внаслідок оптимізації освітньої мережі та мережі охорони здоров'я поступово підвищується якість цих послуг. За рахунок використання вивільнених приміщень та збільшення місць в ЗДО, поступово зростає рівень охоплення дітей дошкільною освітою.

Активно розвивається туристична та рекреаційна індустрія та суміжні галузі гостинності та громадського харчування, завдяки чому зростає попит на туристичні продукти громади. Повною мірою використовується весь економічний потенціал територій для розвитку оздоровчо-відпочинкової та туристичної сфери, активно використовуються належно облаштовані унікальні магніти Миколаївської громади - пам'ятки історії, археології, архітектури, підтримуються та ефективно промуються унікальні традиції Миколаївської громади щодо історичного розвитку гончарства, каменярства, історична назва «копачі». До 2027 року громада створює туристичну сервісну інфраструктуру та стає складовою регіональних та міжнародних туристичних маршрутів, що підтримується промоційними заходами.

Реалізуються проєкти з будівництва мереж централізованого водопостачання у сільських населених пунктах громади та водовідведення. Як наслідок систематичної та постійної роботи вдається реалізувати до 90 % запланованих у Стратегії заходів, що до 2027 року приводить до покращення якості освіти, охорони здоров'я, культури, якості життя населення та інших сфер діяльності громади, а також зростання чисельності та диверсифікації суб'єктів господарювання у громаді на рівні, достатньому для забезпечення нормального функціонування адміністративно-територіальної одиниці.

Розпочавши процес стратегічного планування, Миколаївська територіальна громада зайняла тим самим активну позицію у формуванні власного майбутнього, яке повинно реалізуватися саме за стримано-оптимістичним сценарієм розвитку. Такий сценарій дозволить сформулювати стратегічне бачення її розвитку - майбутній бажаний стан громади, до якого вона прагне, реалізуючи заплановану діяльність. Бачення виступає інтегруючим чинником, як на етапі планування, так і на етапі впровадження Стратегії. Досягнення стану, описаного в баченні – це найбільш віддалена мета, до якої прямує громада, досягаючи чергових цілей.

4 СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Відповідно до обраного стримано-оптимістичного сценарію розвитку на засіданні Робочої групи 21 квітня 2023 року сформульовано стратегічне бачення розвитку Миколаївської громади.

Стратегічне бачення окреслює узгоджене, всебічне та оптимістичне формування майбутнього територіальної громади, що є основою для визначення стратегічних та оперативних цілей.

Стратегічне бачення громади на період до 2027 року:

Багата на працьовитих людей та природні ресурси, комфортна для мешканців та гостей громада на берегах Дністра, розташована на міжнародному транспортному коридорі «Середземноморський» (№5), в межах великого транзитного кільця Львівської області, яка пропонує найкращі в Західній Україні умови для розвитку логістики та промислового виробництва, славиться будівельними традиціями, мальовничою природою Львівського Опілля, пропонує унікальні для любителів зеленого туризму та активного відпочинку локації, хороші умови для розвитку сільського та рибного господарства, рекреації, а також має глибоку історичну спадщину Білих Хорватів, що сягає VI століття.

5 СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

5.1 Матриця цілей та завдань

Для забезпечення втілення в життя стратегічного бачення розвитку громадою розроблено стратегічні та оперативні цілі і завдання на період до 2027 року.

Стратегічне бачення розвитку Миколаївської міської територіальної громади буде досягатись завдяки реалізації трьох стратегічних цілей:

1. Ефективна і конкурентоздатна місцева економіка.
2. Чисте, комфортне і безпечне довкілля.
3. Якісне життя.

Стратегічні цілі дають відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади. Кожна стратегічна ціль включає операційні цілі, які містять конкретні завдання.

До кожної стратегічної цілі визначено операційні цілі. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою та дозволяє пов'язати Стратегію з бюджетним плануванням.

Операційні цілі, в свою чергу, деталізовані в завданнях. Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада досягатиме цілей свого розвитку.

Таким чином, отримана структура цілей складається із 3 стратегічних цілей, 13 оперативних цілей та 35 завдань.

Таблиця 5.1.1 Структура стратегічних, операційних цілей та завдань Стратегії розвитку Миколаївської територіальної громади на період до 2027 року

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1. Ефективна і конкурентоздатна місцева економіка	1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади	1.1.1. Розроблення, актуалізація містобудівної та землепорядної документації
		1.1.2. Промоція громади
	1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства	1.2.1. Створення сприятливих умов для діяльності суб'єктів господарювання в галузях будівництва, виробництва будівельної продукції, текстильних виробів, харчових продуктів
		1.2.2. Сприяння розвитку виробництва та переробки сільськогосподарської продукції та кооперації сільськогосподарських виробників
		1.2.3. Сприяння розвитку рибництва (аквакультури)
	1.3. Підтримка підприємництва	1.3.1. Сприяння розвитку логістичного потенціалу
		1.3.2. Сприяння розвитку альтернативної енергетики
		1.3.3. Розбудова інфраструктури підтримки бізнесу
	1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу	1.4.1. Створення умов для будівництва торговельних центрів, відпочинкових комплексів, закладів тимчасового розміщування
		1.4.2. Сприяння розвитку мережі закладів громадського харчування та надання побутових послуг
		1.4.3. Розвиток оздоровчо-відпочинкової та туристичної сфери

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання	
2. Чисте, комфортне і безпечне довкілля	2.1. Покращення екологічного стану в громаді	2.1.1. Розвиток системи очистки стічних вод	
		2.1.2. Розширення та покращення якості системи водовідведення	
		2.1.3. Захист прибережних зон та попередження підтоплення території	
		2.1.4. Впорядкування території	
	2.2. Розвиток комунальної інфраструктури	2.2.1. Розширення та покращення якості системи водопостачання	
		2.2.2. Створення належної та якісної дорожньої мережі	
		2.2.3. Сучасне та зручне транспортне сполучення	
	2.3. Ефективне управління відходами	2.3.1. Розвиток екологічної свідомості мешканців громади	
		2.3.2. Покращення матеріально-технічної бази Миколаївського комунального підприємства «Житлово-комунальне управління»	
	2.4. Безпечна громада	2.4.1. Влаштування інфраструктури безпеки в громаді	
		2.4.2. Розвиток мережі вуличного освітлення	
	2.5. Енергоефективна громада	2.5.1. Впровадження технологій енергоефективності та застосування альтернативних джерел енергії	
		2.5.2. Популяризація енергоефективності та енергозбереження	
	3. Якісне життя	3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя	3.1.1. Покращення якості надання первинної медико-санітарної допомоги
			3.1.2. Розвиток вторинної ланки системи охорони здоров'я
3.1.3. Розбудова спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури, промоція фізичної активності і здорового способу життя			
3.2. Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади		3.2.1. Розширення мережі дошкільної освіти	
		3.2.2. Збільшення ефективності освітнього процесу	
		3.2.3. Підтримка освітніх позашкільних можливостей для дітей	
3.3. Трансформація закладів культури		3.3.1. Розвиток культурного дозвілля	
		3.3.2. Розширення інфраструктури для змістовного дозвілля молоді та сімей з дітьми	
3.4. Громада дружня до мешканців		3.4.1. Покращення якості та розширення переліку адміністративних послуг	
		3.4.2. Підтримка вразливих мешканців та розвиток інклюзивного середовища	
		3.4.3. Створення умов для підвищення громадської активності мешканців громади	

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ЕФЕКТИВНА І КОНКУРЕНТОЗДАТНА МІСЦЕВА ЕКОНОМІКА

Стратегічна ціль 1 спрямована використання найбільш вагомих переваг Миколаївської громади – її ресурсів та транзитних можливостей задля диверсифікації та розвитку

економіки, підвищення привабливості громади як місця для ведення бізнесу для підприємців та потенційних інвесторів. Необхідність постановки такої цілі викликано в першу чергу високим рівнем залежності бюджету від податкових надходжень від діяльності бюджетоутворюючого підприємства. Стратегічно важливим для громади є підтримати та розвинути пріоритетні види господарювання: переробну промисловість, зокрема виробництво будівельних матеріалів, виробництво текстильних виробів, виробництво харчових продуктів; галузі будівництва, сільського господарства, рибництва (аквакультури), транспорту і логістики, торгівлі та надання послуг, що в свою чергу призведе до зростання рівня зайнятості та рівня доходів населення.

Громада поступово розвиватиме свій логістичний та транзитний потенціал розміщення в зоні розвитку промисловості Львівської агломерації, шляхом ефективного формування інвестиційних майданчиків та необхідної бізнесу інфраструктури, в тому числі із залученням інвестицій та інструментів ЄС.

Крім того, діяльність громади буде спрямована на підвищення рівня підприємницької активності населення, створення якісного туристичного та креативного продукту та його промоції з метою максимального використання економічного потенціалу наявних природних та культурно-історичних ресурсів.

До 2027 року громада спрямує зусилля в напрямку залучення інвестицій та створення для цього всіх умов: пришвидшення процесів актуалізації та розробки містобудівної та землепорядної документації з врахуванням потреб бізнесу під промисловість, логістику та послуги, впорядкування природних ресурсів та об'єктів нерухомого комунального майна для надання в орендне користування.

Відповідно, в рамках першої стратегічної цілі, виділені такі ключові оперативні цілі: 1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади, 1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства, 1.3. Підтримка підприємництва, 1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу.

Оперативна ціль 1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади

Передумовою підвищення інвестиційної привабливості території громади та створення умов для залучення інвестицій є розроблення і удосконалення просторового планування територій, забезпечення актуальною містобудівною та землепорядною документацією адміністративно-територіальних одиниць громади, а також проведення комплексної інвентаризації ресурсів громади, що, як наслідок, вплине на формування інвестиційних майданчиків Greenfield та Brownfield. Це дозволить визначити та затвердити пріоритетні функції та призначення окремих територій громади задля їх оптимального розвитку.

Невід'ємною складовою стануть заходи щодо поширення інвестиційної ідентифікації громади, пов'язані із промоцією економічного, інвестиційного потенціалу та стабільності місцевого бізнес клімату. Однією з головних задач громади є розробка інвестиційного паспорта з метою висвітлення її пропозиції для бізнесу, конкурентних переваг та інвестиційної спроможності.

Таблиця 5.1.2 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.1 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.1.1. Розроблення, актуалізація містобудівної та землепорядної документації	<ul style="list-style-type: none"> ▶ розроблення Комплексного плану просторового розвитку Миколаївської громади; ▶ актуалізація генеральних планів міста Миколаїв та сіл Кагуїв, Ричагів, Мала Горожанна, Новосілки-Опарські; ▶ розроблення генеральних планів сіл Сайків, Листвяний, Павуки, Підлісся, Трудове, Липиці; ▶ розроблення детальних планів територій під інвестиційні проєкти; ▶ виготовлення технічної документації з нормативно грошової оцінки земель м.Миколаїв, сіл Дроговиж, Липиці, Устя, Велика Горожанна, Підлісся, Трудове, Гірське,

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
	Гонятичі, Вербіж, Кагуїв, Ричагів, Павуки, Колодруби, Повергів, Рудники, Раделичі, Болоня, Більче; ▶ розроблення проєкту землеустрою щодо встановлення меж території територіальної громади; ▶ проведення інвентаризації земель, водних ресурсів та комунального майна.
1.1.2. Промоція громади	▶ розроблення інвестиційного паспорта громади; ▶ розроблення бренду громади та презентаційних матеріалів; ▶ ефективне наповнення сайту громади та соцмереж.

Очікувані результати:

- Ефективне управління ресурсами громади.
- Зростання інвестицій в економіку громади.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- Наявність Комплексного плану просторового розвитку території громади.
- Відсоток населених пунктів з актуальною містобудівною документацією.
- Обсяг надходжень до бюджету від продажу та оренди комунального майна і землі.
- Проведена інвентаризація земель, водних ресурсів та комунального майна.
- Наявність інвестиційного паспорта громади.

Оперативна ціль 1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства

До 2027 року зусилля Миколаївської громади будуть спрямовані на розвиток її економіки, зокрема диверсифікації виробництв та підвищення конкурентоспроможності діючих підприємств (сприяння оновленню та модернізації матеріально-технічної бази, створенню високоефективних, високотехнологічних та наукомістких промислових виробництв з високою доданою вартістю, нарощування обсягів якісної продукції та підвищення рівня її інноваційності, розширення експорту тощо).

Сприятиме цьому створення індустріального парку, що сприятимуть формуванню єдиної території з облаштованою інфраструктурою для розміщення нових об'єктів промисловості, інноваційної сфери, логістики і супутніх послуг, спрямованих на забезпечення економічного зростання, створення сприятливих умов для залучення інвестицій в економіку громади, підвищення конкурентоспроможності території, збільшення надходжень до бюджетів різних рівнів, активізації інвестиційної діяльності.

Розвиток аграрного комплексу економіки громади суттєво впливає на рівень і якість життя населення особливо у віддалених сільських населених пунктах, зокрема забезпечує продовольчу безпеку у створенні внутрішньої потреби населення основними продуктами харчування, формує експортний потенціал сільськогосподарської продукції, забезпечує промисловість сільськогосподарською сировиною, сприяє розвитку сільських територій та забезпечує податкові надходження до місцевого бюджету.

Громада має потужні можливості для перетворення аграрного сектору економіки у високоефективний, експортоспроможний сегмент шляхом підвищення економічної активності населення, зростання його інвестиційної привабливості, кластеризації певних напрямів сільськогосподарського виробництва, використання інноваційних технологій у виробництві, а також виходу на нові ринки збуту, у тому числі розвитку зовнішньої торгівлі.

Заходи з метою поширення інвестиційної ідентифікації громади мають бути пов'язані із промоцією економічного, інвестиційного потенціалу та стабільності місцевого бізнес клімату. Однією з головних задач громади є розробка інвестиційного паспорта з метою висвітлення її пропозиції для бізнесу, конкурентних переваг та інвестиційної спроможності.

Таблиця 5.1.3 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.2 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.2.1. Створення сприятливих умов для діяльності суб'єктів господарювання в галузях будівництва, виробництва будівельної продукції, текстильних виробів, харчових продуктів	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення індустріального парку; ▶ налагодження платформи співпраці бізнесу та закладу профтехосвіти у сфері надання освітніх послуг; ▶ розвиток промислової інфраструктури; ▶ створення широкої пропозиції ділянок промислового призначення на території громади.
1.2.2. Сприяння розвитку виробництва та переробки сільськогосподарської продукції та кооперації сільськогосподарських виробників	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення постійного освітнього проєкту для виробників сільськогосподарської продукції і селян з залученням дорадницьких служб, представників регіональних органів виконавчої влади, представників великого та середнього бізнесу.
1.2.3. Сприяння розвитку рибництва (аквакультури)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення бази інвестиційних пропозицій водних об'єктів; ▶ розроблення місцевих стимулів для розвитку рибництва.

Очікувані результати:

- Диверсифікація економіки громади, зокрема розвиток промисловості, сільського господарства та рибництва (аквакультури).
- Збільшення зайнятості населення.
- Зростання обсягу податків та зборів до бюджету.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів промислового призначення на території громади, зокрема в межах індустріального парку.
- Чисельність штатних працівників суб'єктів господарювання.
- Розмір середньомісячної заробітної плати.
- Чисельність фермерських господарств та сімейних ферм.
- Наявність бази інвестиційних пропозицій водних об'єктів.

Оперативна ціль 1.3. Підтримка підприємництва

До 2027 року зусилля Миколаївської громади будуть спрямовані на розвиток свого логістичного та транзитного потенціалу, що зумовлений розміщенням громади у 38 км зоні від Львова та в зоні розвитку промисловості Львівської агломерації, підсилений наявністю автомобільної дороги загального користування державного значення М-06 Київ-Чоп (на м. Будапешт через міста Львів, Мукачево і Ужгород та державний кордон з Угорщиною), з якою збігається європейський автошлях Е471, міжнародний транспортний коридор «Середземноморський» (№5), наявністю електрифікованої залізничної магістралі Львів-Стрий-Чоп та залізничної станції Миколаїв-Дністровський у 3 км від центру м. Миколаїв, розміщенням на «Великому транзитному кільці», що активно відновлюється (дорога загального користування державного значення Р-84 Бібрка - Кам'янка-Бузька - Жовква - Городок - Миколаїв - Жидачів - Калуш - Бурштин, яка з'єднує між собою основні магістралі Львівщини).

Транскордонне співробітництво з Європейським союзом у статусі кандидата в ЄС, інтеграція українських логістичних шляхів (через Львів) до 4 з 9 коридорів Транс'європейської транспортної мережі TEN-T є тими можливостями, які будуть враховані під час забезпечення умов для розвитку логістичної інфраструктури, зокрема створення цікавих для інвестора пропозицій вздовж автомобільних доріг, що ведуть до діючих міжнародних автомобільних пунктів перетину кордону з Угорщиною.

Використання відновлювальних енергетичних ресурсів, набуття енергетичної незалежності та свідоме споживання є європейськими принципами розвитку територій. Маючи потенціал для розвитку альтернативної енергетики, зокрема створення гідроелектростанцій,

Миколаївська громада всіляко сприятиме її розвитку. Крім підтримки та популяризації серед населення, міська рада слідкуватиме за дотриманням європейських стандартів побудови, зокрема встановлення механічного та ультразвукового захисного обладнання, проведення берегоукріплюючих робіт, покращення екології тощо. Для громади такі інвестиційні об'єкти є важливими з точки зору працевлаштування та податкових надходжень до бюджету, забезпечення енергетичної незалежності, покращення екологічного стану довкілля, адже ГЕС можуть забезпечити безперебійним енергопостачанням близько 750 домогосподарств та в середньому виловлюють до 20 т сміття на рік.

Для забезпечення загального підвищення ринкової вартості наявних ресурсів громади (як комунальних так і приватних) необхідно покращити якість місцевої інфраструктури, зокрема логістичної. Інвестиції у цій сфері матимуть позитивний вплив на розвиток як малого і середнього підприємництва, так і великого бізнесу.

Одним з найскладніших питань для малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні є доступ до фінансування. Водночас на сьогодні в Україні спостерігається позитивна тенденція зросту об'єму кредитування МСП, що пояснюється наявністю інструментів міжнародного кредитування та фінансових ресурсів міжнародних фінансових організацій. Втім, на місцевому рівні підприємці часто не достатньо поінформовані про можливості та умови залучення зовнішніх джерел фінансування, а часто також неготові до процесу підготовки та подання бізнес-планів для отримання державних чи міжнародних грантів чи кредитів.

Метою формування ефективної інфраструктури малого бізнесу на найближчу перспективу для Миколаївської громади є підвищення конкурентоспроможності МСП, створення сприятливих умов для оперативного доступу до джерел фінансування за привабливими умовами, популяризація підприємницької культури серед населення, активізація підприємництва в сільській місцевості, а також розвиток конкурентоспроможного трудового ресурсу. При реалізації цих завдань важливу роль має зіграти інфраструктура підтримки бізнесу, яку необхідно посилити.

Таблиця 5.1.4 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.3 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.3.1. Сприяння розвитку логістичного потенціалу	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення інвестиційних пропозицій для логістики за напрямками Миколаїв-Рудники-Дрогобич-Стрий; ▶ створення інвестиційних пропозицій для будівництва придорожного сервісу.
1.3.2. Сприяння розвитку альтернативної енергетики	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення умов для будівництва ГЕС.
1.3.3. Розбудова інфраструктури підтримки бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ▶ розробка дієвих програм для підтримки малого та середнього бізнесу; ▶ створення інформаційної політики з інформування суб'єктів ведення бізнесу щодо можливостей отримання грантової допомоги; ▶ створення та підтримка діяльності Агенції місцевого економічного розвитку.

Очікувані результати:

- Розвиток логістичної сфери громади.
- Розвиток альтернативної енергетики.
- Розбудова інфраструктури підтримки бізнесу.
- Підвищення довіри та співпраці місцевого бізнесу та влади.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів для логістики на території громади.
- Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів для розміщення підприємств відновлюваної енергетики на території громади.
- Чисельність проведених навчальних заходів агенцією місцевого економічного розвитку.

- Чисельність учасників навчальних заходів, проведених агенцією місцевого економічного розвитку.
- Чисельність написаних, підготовлених грантових проєктів жителів, бізнесу та організацій громадянського суспільства громади.
- Чисельність стартапів в рамках місцевої програми підтримки підприємництва.

Оперативна ціль 1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу

Підтримка та розвиток малого та середнього підприємництва є однією з головних складових розвитку економіки громади, яке є джерелом добробуту для «середнього класу», забезпечує соціальну та політичну стабільність в громаді. МСП за своїм організаційним характером має значний адаптаційний потенціал і є найбільш динамічним елементом структури господарства, надає змогу вирішити низку проблем не лише економічного, а й соціального характеру, що особливо важливо в забезпеченні належного обслуговування населення та іншого бізнесу, створенні нових робочих місць та підвищенні самозайнятості населення, збільшенні надходжень до місцевого бюджету, розгалуженні видів економічної діяльності.

Стратегічно важливим напрямком діяльності Миколаївської громади до 2027 року є активний розвиток туристичної, рекреаційної індустрій і суміжних галузей гостинності та громадського харчування, завдяки чому зросте попит на туристичні продукти громади.

Громада розвиватиме свій економічний потенціал оздоровчо-відпочинкової та туристичної сфери, зокрема р. Дністер та її приток, ставків, озер (зокрема, штучне карстове озеро Задорожнє) та підземних вод, поєднаних з 38 км розміщенням від обласного центру, активно використовуватиме належно облаштовані унікальні магніти Миколаївської громади - пам'ятки історії, археології, архітектури, підтримуватиме та ефективно промуватиме унікальні традиції Миколаївської громади щодо історичного розвитку гончарства, каменярства, історичну назву «копачі». До 2027 року громада створить туристичну сервісну інфраструктуру та стане складовою регіональних та міжнародних туристичних маршрутів.

Таблиця 5.1.5 Основні завдання досягнення оперативної цілі 1.4 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1.4.1. Створення умов для будівництва торговельних центрів, відпочинкових комплексів, закладів тимчасового розміщування	<ul style="list-style-type: none"> ▶ підготовка земельних ділянок під торговельні центри, відпочинкові комплекси, заклади тимчасового розміщування; ▶ активізація пошуку інвесторів, комунікаційна робота з великими торговельними мережами.
1.4.2. Сприяння розвитку мережі закладів громадського харчування та надання побутових послуг	<ul style="list-style-type: none"> ▶ надання в оренду комунальних приміщень на пільгових умовах; ▶ створення пропозиції інвестиційних проєктів з будівництва (розміщення) закладів громадського харчування та надання побутових послуг.
1.4.3. Розвиток оздоровчо-відпочинкової та туристичної сфери	<ul style="list-style-type: none"> ▶ сприяння створенню відпочинкових локацій; ▶ туристична промоція громади; ▶ проведення форумів, ярмарок, виставок, фестивалів; ▶ розробка туристичних маршрутів, що використовують туристично-рекреаційні об'єкти громади; ▶ налагодження транскордонного партнерства з гмінами Республіки Польща.

Очікувані результати:

- Диверсифікація економіки громади, зокрема розвиток туристичної, оздоровчо-відпочинкової індустрій і суміжних галузей гостинності та громадського харчування.
- Підвищення самозайнятості населення.
- Покращення надання послуг для населення та бізнесу.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів під торговельні центри, відпочинкові комплекси, заклади тимчасового розміщування на території громади.
- Чисельність інвестиційних пропозицій з будівництва (розміщення) закладів громадського харчування та надання побутових послуг.
- Чисельність фізичних осіб-підприємців.
- Чисельність об'єктів торгівлі.
- Чисельність об'єктів побутового обслуговування населення.
- Чисельність належно облаштованих відпочинкових локацій на території громади.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ЧИСТЕ, КОМФОРТНЕ І БЕЗПЕЧНЕ ДОВКІЛЛЯ

В Україні втілюється широкий спектр реформ, що вимагає перебудови значної кількості неефективних управлінських систем та посилення ролі місцевої влади. Ця ціль забезпечує стабільність довготривалого розвитку та мінімізацію шкоди для навколишнього середовища.

Досягнення стратегічної цілі 2 передбачає низку взаємопов'язаних заходів скерованих на поступове покращення інфраструктури громади та впровадження ефективних систем управління нею. А також вирішення системних проблем громади пов'язаних з поведінням з відходами.

У першу чергу, це стосується житлово-комунального господарства (у тому числі водопостачання, водовідведення), благоустрою населених пунктів, дорожньо-транспортної інфраструктури. Ключові складові інфраструктурного комплексу потребують значних інвестицій проте вони є одними з найважливіших елементів, що спроможні вивести громаду новий рівень розвитку.

Потреба значних фінансових ресурсів для модернізації інженерної інфраструктури, ремонту та створення безпечного середовища значної кількості доріг та вулиць, а також розвиток системи централізованого водовідведення в громаді, приєднання сільських населених пунктів до мереж водопостачання, поставили перед громадою ряд важливих завдань на найближчу перспективу.

Ефективна реалізація екологічної політики, зокрема раціонального природокористування, відтворення природоресурсного потенціалу та формування природостабілізуючої екологічної мережі, є невід'ємною складовою збалансованого економічного і соціального розвитку, у тому числі системи управління довкіллям та необхідності реалізації в громаді міжнародних природоохоронних ініціатив.

Відповідно, в рамках другої стратегічної цілі виділені такі ключові оперативні цілі: 2.1. Покращення екологічного стану в громаді, 2.2. Розвиток комунальної інфраструктури, 2.3. Ефективне управління відходами, 2.4. Безпечна громада, 2.5. Енергоефективна громада.

Оперативна ціль 2.1. Покращення екологічного стану в громаді

До 2027 року основні зусилля громади будуть спрямовані на усунення забруднення поверхневих та підземних вод через недостатність системи централізованого водовідведення та зношеність очисних споруд.

Основними завданнями в цій сфері є розвиток системи очистки стічних вод, розширення і покращення якості системи водовідведення в громаді. Ці завдання потребують значних капітальних інвестицій. Основним джерелом фінансування виступають кошти місцевого бюджету, а також залучена міжнародна технічна допомога.

Важливою складовою роботи щодо покращення екологічного стану в громаді є захист прибережних зон та попередження підтоплення території, зокрема будуть здійснені роботи з укріплення берегів водойм та розчистка русел річок.

Значну увагу також буде приділено благоустрою в населених пунктах громади, зокрема упорядкуванню центральних площ, реконструкції існуючих та влаштуванню нових відпочинкових та паркових просторів.

Таблиця 5.1.6 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.1 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.1.1. Розвиток системи очистки стічних вод	<ul style="list-style-type: none"> ▶ реконструкція очисних споруд м.Миколаїв.
2.1.2. Розширення та покращення якості системи водовідведення	<ul style="list-style-type: none"> ▶ проведення робіт з водовідведення кварталів «Ксендже» та «Писанка» у м. Миколаїв; ▶ проведення робіт з водовідведення кварталу «Під Печерами» у с. Дроговиж; ▶ влаштування ливневої каналізації.
2.1.3. Захист прибережних зон та попередження підтоплення території	<ul style="list-style-type: none"> ▶ укріплення берегів водойм; ▶ розчистка русел річок.
2.1.4. Впорядкування території	<ul style="list-style-type: none"> ▶ реконструкція існуючих та влаштування нових відпочинкових та паркових просторів в населених пунктах громади; ▶ реконструкція парку «400-річчя Миколаєва»; ▶ влаштування центральних площ в населених пунктах.

Очікувані результати:

- Покращення екологічного стану в громаді.
- Створення комфортних умов для проживання населення.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Проведена реконструкція очисних споруд м.Миколаїв.
- Відсоток житлового фонду, забезпеченого водовідведенням.
- Протяжність укріплених берегів водойм.
- Відсоток населених пунктів з влаштованими центральними площами.

Оперативна ціль 2.2. Розвиток комунальної інфраструктури

Важливим завданням Миколаївської громади до 2027 року є розширення та покращення якості системи централізованого водопостачання, адже це основа життєдіяльності населення та економіки громади.

Комунальні дороги громади є важливими об'єктами інфраструктури, проте вони руйнувались упродовж десятиліть. Першочергова увага буде зосереджена на приведенні у належний стан доріг, якими здійснюється довозення учнів до опорних закладів загальної середньої освіти, а також громадян до підприємств охорони здоров'я, на робочі місця та для задовільнення необхідних життєво-побутових потреб. Крім того, буде враховано необхідність будівництва тротуарних доріжок та велодоріжок, облаштування придорожньої інфраструктури та придбання комунальної техніки для обслуговування доріг.

Головною складовою роботи галузі транспортних перевезень, як вантажних, так і пасажирських, є створення комфортних і безпечних умов на дорогах та маршрутах, що може бути досягнуто належним станом доріг, вулиць, розворотних майданчиків, зупинок громадського транспорту, освітленням небезпечних ділянок, ефективним розміщенням дорожніх знаків. Значна кількість приміських автобусних маршрутів загального користування через низький рівень пасажиропотоку та відсутність належного стану дорожньої інфраструктури до віддалених населених пунктів є збитковою. Тому Миколаївська громада активізує роботу щодо сприяння покращенню транспортного сполучення між адміністративним центром, селами громади та містами обласного значення.

Таблиця 5.1.7 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.2 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.2.1. Розширення та покращення якості системи водопостачання	<ul style="list-style-type: none"> ▶ будівництво водопроводу до житлового кварталу «Під Печерами» в м.Миколаєві Львівської області;

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ проведення робіт з водопостачання кварталів «Ксендже» та «Писанка» у м. Миколаїв; ▶ проведення робіт з водопостачання кварталу «Під Печерами» у с. Дроговиж; ▶ модернізація та покращення матеріально-технічного забезпечення МКП «Миколаївводоканал».
2.2.2. Створення належної та якісної дорожньої мережі	<ul style="list-style-type: none"> ▶ будівництво, реконструкція, капітальний та поточний ремонт доріг, вулиць, тротуарів у громаді; ▶ придбання комунальної техніки для обслуговування доріг.
2.2.3. Сучасне та зручне транспортне сполучення	<ul style="list-style-type: none"> ▶ облаштування придорожньої інфраструктури (дорожні знаки, розумні зупинки, освітлення пішохідних переходів та зупинок, сміттєзбірники тощо) відповідно до вимог міжнародних норм та стандартів; ▶ організація стабільного транспортного сполучення між адміністративним центром громади, селами громади та містами обласного значення; ▶ облаштування тротуарів, велодоріжок та іншої інфраструктури для безпеки пішоходів/велосипедистів на дорозі.

Очікувані результати:

- Створення комфортних умов для проживання населення.
- Збільшення рівня безпеки в громаді.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Відсоток житлового фонду, забезпеченого водопостачанням.
- Частка протяжності відремонтованих комунальних доріг у загальній їх протяжності.
- Протяжність відремонтованих тротуарів.

Оперативна ціль 2.3. Ефективне управління відходами

До 2027 року Миколаївська громада сформує комплексний екологічний підхід, в тому числі щодо поводження з відходами. Він включатиме: по-перше безпосередню закупівлю спеціальної техніки, забезпечення населення контейнерами і активізацію укладення договорів на вивезення ТПВ, по-друге врахування європейських стандартів щодо сортування сміття та його вторинного використання, в тому числі освітні заходи щодо роздільного збору сміття і поводження з небезпечними відходами, налагодження механізмів спрямування ТПВ для вторинної переробки, по-третє реалізацію заходів з покращення екологічного стану природи, зокрема ліквідацію стихійних сміттєзвалищ, розчистку водних об'єктів, ліквідацію небезпечних рослин, озеленення та розвиток рекреаційних зон.

Таблиця 5.1.8 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.3 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.3.1. Розвиток екологічної свідомості мешканців громади	<ul style="list-style-type: none"> ▶ поступове впровадження на території громади системи роздільного збирання сміття; ▶ ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ; ▶ екологічна освіта; ▶ популяризація екологічної культури; ▶ реалізація громадських ініціатив з очищення території населених пунктів, парків, скверів, лісосмуг та берегів водойм.
2.3.2. Покращення матеріально-технічної бази Миколаївського комунального підприємства «Житлово-комунальне управління»	<ul style="list-style-type: none"> ▶ закупівля сміттєзбиральної техніки; ▶ закупівля контейнерів для ТПВ, в тому числі з урахуванням сортувальних практик.

Очікувані результати:

- Покращення екологічної ситуації у громаді.
- Збереження та розвиток природного потенціалу громади.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Чисельність встановлених контейнерів для сортування сміття.
- Відсоток домогосподарств з наявними угодами на вивезення ТПВ.
- Кількість ліквідованих сміттєзвалищ.
- Кількість проведених заходів з виховання відповідального ставлення до довкілля.
- Кількість закупленої сміттєзбиральної техніки.

Оперативна ціль 2.4. Безпечна громада

Важливим завданням у контексті перетворення Миколаївської міської територіальної громади на безпечний для її мешканців життєвий простір є використання сучасних цифрових технологій і систем відеоспостереження, що сприятимуть запобіганню виникненню правопорушень.

Крім того, для посилення безпеки громадян в нічну пору доби буде здійснено заходи з розвитку мережі вуличного освітлення.

Безпекова складова також передбачає проведення комплексу заходів з пожежної безпеки в закладах та установах громади.

Таблиця 5.1.9 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.4 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.4.1. Влаштування інфраструктури безпеки в громаді	<ul style="list-style-type: none"> ▶ встановлення систем зовнішнього відеонагляду у місцях ризику виникнення правопорушень; ▶ проведення комплексу заходів з пожежної безпеки в закладах та установах громади; ▶ функціонування на території громади муніципальної варти.
2.4.2. Розвиток мережі вуличного освітлення	<ul style="list-style-type: none"> ▶ реконструкція, відновлення та утримання вуличного освітлення населених пунктів громади із залученням новітніх технологій.

Очікувані результати:

- Збільшення рівня безпеки в громаді.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Кількість встановлених систем зовнішнього відеонагляду.
- Відсоток комунальних доріг з наявним вуличним освітленням.
- Відсоток заміненних старих ліхтарів вуличного освітлення на LED- технології.

Оперативна ціль 2.5. Енергоефективна громада

Стан атмосферного повітря на території громади до 2027 року залишиться стабільним і у порівнянні з минулими періодами значно не погіршиться. Цьому сприятиме впровадження проєктів у сфері застосування альтернативних джерел енергії, енергозбереження, а також заходи зі зниження викидів стаціонарними та пересувними джерелами і управління відходами.

З огляду на постійне здорожчання енергоресурсів громаді необхідно приділити максимум уваги до зменшення їх споживання через термомодернізацію будівель, використання енергоощадних технологій при новому будівництві та диверсифікацію джерел енергії з максимальним використанням відновлювальних джерел.

Таблиця 5.1.10 Основні завдання досягнення оперативної цілі 2.5 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
2.5.1. Впровадження технологій енергоефективності та застосування альтернативних джерел енергії	<ul style="list-style-type: none"> ▶ реконструкція систем опалення та утеплення фасадів закладів культури та освіти; ▶ нове будівництво модульної котельні ЗДО «Журавлик» за адресою пр.Грушевського, 4а м.Миколаїв; ▶ реконструкція внутрішніх теплових мереж Миколаївського міського Палацу культури; ▶ впровадження механізмів використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.
2.5.2. Популяризація енергоефективності та енергозбереження	<ul style="list-style-type: none"> ▶ проведення інформаційних кампаній в місцевих ЗМІ, зокрема щодо залучення фінансових ресурсів із різних джерел, висвітлення результатів реалізації енергоефективних проєктів; ▶ видання листівок, брошур, плакатів з метою підвищення культури енергоспоживання та ефективного використання енергоносіїв.

Очікувані результати:

- Створення комфортних умов для проживання населення.
- Підвищення рівня знань щодо ергоефективності, промоція енергоефективного стилю життя.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Кількість реалізованих проєктів із впровадження технологій енергоефективності та застосування альтернативних джерел енергії.
- Загальна вартість споживання енергоносіїв закладами освіти на рік.
- Кількість учасників проведених заходів з популяризації енергоефективності та енергозбереження.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ЯКІСНЕ ЖИТТЯ

Розвиток освіти, медицини, культури – це інвестиції в своїх громадян та в майбутнє громади.

За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями. Власне такі якості повинна формувати у дітей сучасна школа.

На сьогодні в громаді гостро стоїть потреба підвищення ефективності освітньої мережі та модернізації освітніх закладів у відповідності до потреб ринку праці.

Міцне здоров'я мешканців є однією з головних цінностей громади. Проте на даному етапі впровадження медичної реформи в Україні, місцеві системи охорони здоров'я працюють малоефективно, а комунальні заклади охорони здоров'я (особливо в сільській місцевості) потребують значної модернізації. Така ситуація вимагає від громади активного втручання та вирішення ряду системних проблем. Не менш важливою складовою комплексного забезпечення здоров'я мешканців є розвиток спортивної культури та розвиток спортивної інфраструктури.

Мережа культурних закладів громади є достатньо розгалуженою, проте кількість отримувачів культурних послуг, особливо в сільській місцевості, є дуже незначною. Що вимагає не тільки оптимізації мережі культурних закладів, але й якісного перетворення їх у сучасні простори, що відповідатимуть культурним потребам населення.

Нові сучасні культурні заходи сприятимуть переосмисленню мешканцями багатой культурної та історичної спадщини, створять фундамент екологічної культури та європейських

демократичних цінностей. А також сприятимуть приверненню уваги туристів до громади та її популяризації.

3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя, 3.2. Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади, 3.3. Трансформація закладів культури, 3.4. Громада дружна до мешканців - оперативні цілі, досягнення яких забезпечить якісне життя у громаді та розвиток людського потенціалу.

Оперативна ціль 3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя

З метою припинення негативної демографічної тенденції Миколаївська громада проведе сукупність заходів, які включатимуть підвищення якості надання медичних послуг та створення умов для здорового розвитку населення.

Стан здоров'я жителів громади впливає на формування його ресурсного потенціалу, визначає рівень продуктивності та природного відтворення, у тому числі збільшення народжуваності, скорочення смертності. Відповідно особливу увагу до 2027 року буде приділено покращенню якості надання первинної медико-санітарної допомоги (у тому числі створенню комунального некомерційного підприємства) та розвитку вторинної ланки системи охорони здоров'я, в тому числі зміцненню матеріально-технічної бази охорони здоров'я, постійне збільшення нових пакетів послуг.

А також буде задоволено потребу жителів в ефективному діагностично-лікувальному процесі, своєчасному рівні профілактики захворювань, покращення репродуктивного здоров'я, збільшення активного періоду життя.

На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура – це самостійна і особлива галузь, яка спрямована головним чином на зміцнення здоров'я людини, а також спільно з освітою та культурою - на зростання і вдосконалення її всебічного і гармонійного розвитку та подальшого використання набутих якостей у суспільній, трудовій та інших видах діяльності.

Через ряд факторів, кількість людей, які мають проблеми з опорно-руховим апаратом, особливо серед учнівської молоді, постійно збільшується. В свою чергу це негативно позначається на загальному рівні здоров'я мешканців та знижує їх працездатність. Звідси впливає потреба у модернізації галузі фізичної культури і спорту, для забезпечення її ефективного функціонування в сучасних умовах та поширення інформації щодо переваг ведення здорового способу життя.

Важливим завданням для громади до 2027 року буде як покращення спортивної інфраструктури для різних вікових груп, так і забезпечення для дітей та молоді можливостей гурткової зайнятості спортом.

Таблиця 5.1.11 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.1 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
3.1.1. Покращення якості надання первинної медико-санітарної допомоги	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення комунального некомерційного підприємства; ▶ приведення до сучасних вимог матеріально-технічної бази та будівель закладів медичної сфери.
3.1.2. Розвиток вторинної ланки системи охорони здоров'я	<ul style="list-style-type: none"> ▶ капітальний ремонт реанімаційного відділення КНП «Миколаївська міська лікарня» та облаштування палат покращеного типу; ▶ оновлення відділення акушерства та гінекології, забезпечення обладнанням; ▶ ремонт реабілітаційного відділення; ▶ розширення пакетів медичних послуг, зокрема стаціонарна паліативна медична допомога тощо; ▶ енергомодернізація корпусів КНП «Миколаївська МЛ».
3.1.3. Розбудова спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури, промоція фізичної	<ul style="list-style-type: none"> ▶ капітальний ремонт спортивного комплексу Комунального закладу «Миколаївська комплексна дитячо-юнацька спортивна школа»;

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
активності і здорового способу життя	▶ будівництво спортивних майданчиків із встановленням вуличних тренажерів у населених пунктах громади для різних вікових груп.

Очікувані результати:

- Покращення якості медичних послуг.
- Розширення спектру медичних послуг.
- Активізація спортивного та здорового способу життя мешканців.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Наявність Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги».
- Чисельність реалізованих проєктів в медичних установах первинного рівня, в тому числі з залученням донорських коштів.
- Чисельність пакетів послуг, які надає Комунальне некомерційне підприємство «Миколаївська міська лікарня».
- Чисельність відремонтованих відділень КНП «Миколаївська міська лікарня».
- Чисельність закупленого цифрового обладнання для закладів охорони здоров'я громади.
- Чисельність облаштованих спортивних та дитячих майданчиків.
- Чисельність збудованих (відремонтованих) сучасних спортивних полів.
- Чисельність відремонтованих спортивних залів у закладах освіти.
- Кількість проведених заходів для підвищення рівня рухової активності населення

Оперативна ціль 3.2. Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади

Якісна освіта, що відповідає потребам місцевого ринку праці значно підвищує ефективність економіки громади та сприяє зменшенню міграційного відтоку.

До 2027 року зусилля Миколаївської громади будуть спрямовані на створення комфортного та сучасного навчального середовища, зокрема постійне підвищення якості освітніх послуг, оновлення змісту та форм організації освітнього процесу, надання мешканцям рівних можливостей для здобуття якісної освіти, розвиток системи безперервної освіти і в результаті формування відповідальної та толерантної особистості, що готова активно брати участь в діяльності своєї громади.

Позашкільна освіта також відіграватиме більш значиму роль в освітньому процесі, ставши важливим інструментом для розвитку особистості та допрофесійної підготовки учнів. Для цього необхідно розширити охоплення учнів особливо в сільській місцевості, сприяти зростанню професійного рівня працівників та покращити матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти для активізації неформальної освіти.

Таблиця 5.1.12 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.2 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
3.2.1. Розширення мережі дошкільної освіти	▶ відкриття ЗДО в с. Колодруби.
3.2.2. Збільшення ефективності освітнього процесу	▶ удосконалення функціонування опорного навчального закладу, створення умов для поглибленого вивчення предметів; ▶ зміцнення матеріально-технічної бази; ▶ розвиток інклюзивного середовища.
3.2.3. Підтримка освітніх позашкільних можливостей для дітей	▶ відкриття філій Миколаївської дитячої школи мистецтв в с. Рудники, Раделичі, Гірське.

Очікувані результати:

- Зростання якості освітніх послуг.

- Підвищення доступності освіти.

Індикатори виконання оперативної цілі:

- Відсоток охоплення дітей дошкільною освітою.
- Середній бал ЗНО у громаді.
- Середня вартість навчання одного учня на рік.
- Відсоток закладів з оновленою матеріально-технічною базою .
- Відсоток охоплення учнів гуртковою роботою (зокрема художньо-естетичних, фізкультурно-спортивних, логіко-математичних, пізнавальних, мовленнєвих та інших).
- Кількість учасників різнотематичних заходів, спрямованих на залучення молоді до науково-дослідницької, експериментальної, творчої та проектної діяльності.
- Кількість дітей з особливими освітніми потребами, що знаходяться на інклюзивному навчанні.

Оперативна ціль 3.3. Трансформація закладів культури

Мережа народних домів та бібліотек Миколаївської громади є достатньо розгалуженою, проте культурні послуги, що надаються цими закладами не відповідають сьогodнішнім потребам населення. Трансформації потребує сам підхід до сфери культури на локальному рівні та переосмислення ролі культурних установ що повстали ще за радянської доби, перетворення їх у сучасні простори. Для впровадження таких змін важливо сприяти залученню місцевої молоді та заохочувати спеціалістів сфери культури до роботи на місцях. Впровадження принципу пріоритету якості над кількістю у сфері культури вимагає оптимізації мережі культурних установ та зосередження ресурсів на створенні добре забезпечених центрів культури та дозвілля.

Творчість місцевих митців, культурні заходи громади, пам'ятки історії та архітектури відіграють важливу роль в формуванні позитивного образу громади, тому комплексні заходи з актуалізації цих ресурсів матимуть довгострокові позитивні результати у багатьох інших сферах, зокрема збільшуючи туристичну та інвестиційну привабливість території. Культурна спадщина та мистецтво Миколаївської громади потребує переоцінки - як потенційного туристичного та просвітницького ресурсу, який, за умови його збереження, зможе стати каталізатором розвитку туристичної галузі та сприяти обізнаності місцевих мешканців про свою історію, активізувати згуртованість громади.

Таблиця 5.1.13 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.3 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
3.3.1. Розвиток культурного дозвілля	<ul style="list-style-type: none"> ▶ покращення матеріально-технічного оснащення закладів культури; ▶ розроблення нової концепції культурних подій; ▶ створення на базі закладів культури національно-патріотичного проєкту з залученням молодіжних організацій.
3.3.2. Розширення інфраструктури для змістовного дозвілля молоді та сімей з дітьми	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення на базі бібліотек громадських просторів.

Очікувані результати:

- Збільшення ефективності культурних установ.
- Створення локацій для проведення дозвілля.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Моніторинг результативності гурткової роботи та проведених заходів для дорослого населення.
- Відсоток оновлення матеріально-технічної бази закладів культури.
- Кількість створених на базі публічних бібліотек громадських просторів для підтримки освіти впродовж життя.

- Середньорічна чисельність відвідувань бібліотечних закладів.
- Наявність системи ефективного інформування населення щодо культурних та спортивних можливостей.

Оперативна ціль 3.4. Громада дружна до мешканців

До 2027 року Миколаївська громада приділятиме значну увагу запровадженню механізмів щодо покращення комфорту жителів в отриманні адміністративних послуг, розвитку інклюзивного середовища, розвитку громадянського суспільства через запровадження демократичних практик врядування.

Для розвитку сучасного громадянського суспільства місцевій владі необхідно самій активно сприяти залученню громадян до участі у врядуванні, зокрема допомагати розвиватися інституціям громадянського суспільства, інформувати (в першу чергу молодь) про свою діяльність та пропонувати механізми участі в управлінні. В свою чергу, громадськість, і зокрема неурядові організації чи спілки мають брати на себе відповідальність не тільки за ініціювання пропозицій, але й за реалізацію суспільних проєктів.

Таблиця 5.1.14 Основні завдання досягнення оперативної цілі 3.4 та напрями їх реалізації

Завдання	Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
3.4.1. Покращення якості та розширення переліку адміністративних послуг	<ul style="list-style-type: none"> ▶ реконструкція приміщення Центру надання адміністративних і послуг та локальної мережі; ▶ підвищення кваліфікації працівників у сфері надання адміністративних послуг.
3.4.2. Підтримка вразливих мешканців та розвиток інклюзивного середовища	<ul style="list-style-type: none"> ▶ створення центру підтриманого проживання у с.Лаврів; ▶ проведення благодійних акцій для підтримки дітей вразливих верств населення; ▶ проведення заходів щодо підтримки дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування; ▶ розроблення програми психологічної реабілітації; ▶ будівництво нового житлового кварталу по вул.Полуботка в м.Миколаєві для мешканців громади, а саме: вразливих груп населення, ВПО, ветеранів.
3.4.3. Створення умов для підвищення громадської активності мешканців громади	<ul style="list-style-type: none"> ▶ забезпечення якісного доступу до мережі інтернет у всіх ЗЗСО, ЗДО, медзакладах громади; ▶ створення мережі культурно-розважальних центрів; ▶ створення КП «Молодіжний центр».

Очікувані результати:

- Покращення якості надання адміністративних послуг та збільшення їх переліку.
- Підтримка вразливих мешканців та розвиток інклюзивного середовища.
- Збільшення прозорості та відкритості місцевої влади.
- Підвищена обізнаність й участь громадян у процесах бюджетування, планування та прийняття рішень.

Індикатори виконання операційної цілі:

- Кількість послуг, що надаються Центром надання адміністративних послуг.
- Кількість публічних установ, облаштованих засобами доступності
- Кількість проєктів спрямованих на соціально-економічну інтеграцію ВПО та ветеранів в життя громади.
- Кількість ветеранів, охоплених послугами реабілітації.
- Кількість реалізованих молодіжних проєктів.
- Діюче КП «Молодіжний центр».
- Кількість підписників сторінки міської ради в Facebook.
- Кількість учасників проведених заходів для населення з питань життєдіяльності Миколаївської громади.

5.2 Аналіз відповідності положень Стратегії регіональній стратегії розвитку та Державній стратегії регіонального розвитку України

Система стратегічного планування в Україні базується на координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців. Дана Стратегія розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722.

При розробці Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року враховані ключові аспекти Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Стратегічні напрямки розвитку Миколаївської громади також сформовані відповідно до стратегічних цілей Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років, яка базується на аналізі результатів виконання Стратегії розвитку Львівської області до 2020 року, розумінні актуальних проблем соціально-економічного розвитку регіону, районів та територіальних громад. Комплексна система заходів повинна забезпечити розвиток людського капіталу, досягнення високої якості життя та економічного зростання на основі екологічно невиснажливої, енергоефективної та інноваційно орієнтованої промисловості та біоекономіки, креативних індустрій. Враховуючи їх, Львівська область у перспективі має зберегти статус індустріально-аграрного регіону, спеціалізованого на харчовій та легкій промисловості, нафтопереробленні, інноваційно місткому машинобудуванні та високоіндустріалізованому сільському господарстві, а також соціально-культурного, освітнього та інноваційного центру.

Реалізація Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року сприятиме виконанню Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки проведено у таблиці 5.10.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років проведено у таблиці 5.11.

Таблиця 5.2.1 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року	1. Ефективна і конкурентоздатна місцева економіка	1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади	1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства	1.3. Підтримка підприємництва	1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу	2. Чисте, комфортне і безпечне довкілля	2.1. Покращення екологічного стану в громаді	2.2. Розвиток комунальної інфраструктури	2.3. Ефективне управління відходами	2.4. Безпечна громада	2.5. Енергоефективна громада	3. Якісне життя	3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя	3.2. Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади	3.3. Трансформація закладів культури	3.4. Громада дружня до мешканців
I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)	+	+	+	+	+											
1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки					+	+	+	+		+						
1.3. Створення умов для реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях в український простір																
1.4. Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України											+	+	+	+	+	+
1.6. Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад	+			+	+	+	+	+			+			+	+	
II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.1. Розвиток людського капіталу	+		+	+	+						+	+	+	+	+	+
2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва	+	+	+	+	+						+		+	+	+	+
2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		
2.4. Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів	+		+	+	+						+		+			
2.5. Сталий розвиток промисловості	+		+		+	+	+	+	+							+

<p>Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року</p> <p>Стратегічні та оперативні цілі Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки</p>	1. Ефективна і конкурентоздатна місцева економіка	1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади	1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства	1.3. Підтримка підприємництва	1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу	2. Чисте, комфортне і безпечне довкілля	2.1. Покращення екологічного стану в громаді	2.2. Розвиток комунальної інфраструктури	2.3. Ефективне управління відходами	2.4. Безпечна громада	2.5. Енергоефективна громада	3. Якісне життя	3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя	3.2. Надання якості сучасної освіти мешканцям громади	3.3. Трансформація закладів культури	3.4. Громада дружня до мешканців
III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування												+				+
3.1. Формування ефективного місцевого самоврядування та органів державної влади на новій територіальній основі												+				+
3.2. Формування горизонтальної та вертикальної координації державних секторальних політик та державної регіональної політики	+	+				+	+	+				+	+	+	+	+
3.3. Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування						+	+	+			+	+	+	+	+	+
3.4. Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.5. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації												+		+		+
3.6. Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об'єктивних даних та просторовому плануванні	+	+				+	+	+	+		+	+		+		+

Таблиця 5.2.2 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року	1. Ефективна і конкурентоздатна місцева економіка	1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади	1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства	1.3. Підтримка підприємництва	1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу	2. Чисте, комфортне і безпечне довкілля	2.1. Покращення екологічного стану в громаді	2.2 Розвиток комунальної інфраструктури	2.3. Ефективне управління відходами	2.4. Безпечна громада	2.5. Енергоєфективна громада	3. Якісне життя	3.1 Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя	3.2 Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади	3.3 Трансформація закладів культури	3.4. Громада дружня до мешканців
Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років																
1. Конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+					
1.1. Стимулювання інноваційних видів економічної діяльності з високою доданою вартістю	+	+	+	+			+	+			+					
1.2. Інвестиційна привабливість	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+			+
1.3. Енергетична самодостатність	+			+		+					+					
1.4. Науковотехнологічний розвиток	+	+	+	+												
2. Якісне життя							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.1. Здорове населення	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.2. Інклюзивне суспільство	+	+	+		+	+		+			+	+	+			+
2.3. Освічені громади	+		+	+	+		+	+			+	+	+	+	+	
2.4. Безпечне та безбар'єрне середовище	+	+	+		+	+		+			+	+	+	+	+	+
3. Збалансований просторовий розвиток	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.1. Розвиток інфраструктури територіальних громад	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.2. Дорожньотранспортна, логістична, транскордонна та інформаційно-комунікаційна інфраструктура	+	+	+	+	+	+		+								
3.3. Стимулювання економічного розвитку сільських та гірських територій	+		+		+	+	+	+	+	+	+		+			+
4. Чисте довкілля	+		+	+	++	+	+	+								
4.1. Запобігання забрудненню водних ресурсів та атмосферного повітря	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	
4.2. Формування екологічної свідомості населення та комплексної системи поводження з відходами	+				+	+	+	+	+		+	+		+	+	
4.3. Збереження біорізноманіття та розвиток природоохоронних територій	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+					
5. Туристична привабливість	+	+			+	+	+	+	+	+						+
5.1. Підвищення атракційності та	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+			+

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року																
Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років	1. Ефективна і конкурентоздатна місцева економіка	1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади	1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства	1.3. Підтримка підприємництва	1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу	2. Чисте, комфортне і безпечне довкілля	2.1. Покращення екологічного стану в громаді	2.2. Розвиток комунальної інфраструктури	2.3. Ефективне управління відходами	2.4. Безпечна громада	2.5. Енергоефективна громада	3. Якісне життя	3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя	3.2. Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади	3.3. Трансформація закладів культури	3.4. Громада дружня до мешканців
інфраструктурного забезпечення туризму, курортів, оздоровлення, спорту та рекреації	+				+	+	+	+	+		+	+		+		
5.2. Підвищення якості регіонального туристичного продукту та його просування	+	+			+	+	+	+	+					+	+	

6 ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Процеси реалізації, моніторингу та оцінювання є складовими єдиного стратегічного планувального циклу.

Оцінювання – визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

Система реалізації Стратегії. Реалізація Стратегії включає розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізацію місцевих програм розвитку, проектів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності. Реалізація стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконавчого комітету ради, бізнесом, громадським активом та мешканцями, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Система впровадження Стратегії має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто міський голова, виконавчий комітет, депутатський корпус. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Робочої групи з управління реалізацією та моніторингу Стратегії, пропозиції щодо внесення змін до Стратегії та її оновлення. Міська рада для досягнення цілей та виконання завдань Стратегії приймає рішення щодо внесення змін до неї на підставі пропозицій міського голови.

Технічний рівень впровадження виконують відповідальні за досягнення завдань Стратегії структурні підрозділи виконавчого комітету та комунальні установи міської ради.

З метою покращення ефективності їх роботи та координації дій щодо реалізації Стратегії розпорядженням голови утворюється **Робоча група з управління реалізацією Стратегії та моніторингу** як постійно діючий консультативно-дорадчий орган (далі – Робоча група).

Робочу групу очолює міський голова. Склад Робочої групи визначається розпорядженням міського голови. До її складу входять особи, які представляють найважливіших учасників процесу планування й реалізації Стратегії: керівники структурних підрозділів виконавчого комітету ради та комунальних підприємств, відповідальні за виконання завдань Стратегії, інші представники міської ради, представники бізнесу, установ, організацій, громадських організацій, активні мешканці, зокрема ті, що брали участь у її розробці.

Робоча група збирається не рідше одного разу на півріччя (в січні, під час оцінки реалізації Стратегії в минулому році, і в липні, під час збору пропозицій проектів для подальшої реалізації Стратегії) та виконує наступні функції:

- ▶ координує дії підрозділів, комунальних установ міської ради, старост громади, органів державної влади, підприємств та установ в процесі реалізації Стратегії, проектів місцевого розвитку, заходів місцевих та регіональних програм;
- ▶ здійснює підготовку щорічних звітів про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії;
- ▶ здійснює підготовку піврічних звітів про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії;
- ▶ готує пропозиції щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії.

За організацію роботи Робочої групи, збір і аналіз інформації про стан виконання Стратегії, та стан досягнення індикаторів, узагальнення інформації для формування звітів про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії та Плану заходів, а також формування пропозицій щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії відповідає відділ економіки, закупівель та інвестиційної діяльності УКБ Миколаївської міської ради.

Процес реалізації Стратегії здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації.

План заходів з реалізації Стратегії розвитку територіальної громади на період до 2027 року розробляється строком на чотири роки (на 2024 – 2027 роки), з урахуванням пріоритетів, що визначені Державною стратегією регіонального розвитку України та відповідною регіональною стратегією розвитку та складається із проектів місцевого (регіонального) розвитку, місцевих цільових програм, відповідно до завдань, основою для яких є стратегічні та оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку громади на період до 2027 року.

Проект Плану заходів подається на затвердження міській раді одночасно із проектом Стратегії або не пізніше ніж через 3 місяці після затвердження Стратегії.

Підготовка Плану заходів, контроль за станом та строками виконання здійснюється виконавчим комітетом міської ради, а контроль за цільовим використанням коштів – головними розпорядниками коштів.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- ▶ коштів бюджету територіальної громади;
- ▶ коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- ▶ коштів обласного (районного) бюджету;
- ▶ коштів, які надходять до бюджетів в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- ▶ інших джерел, не заборонених законодавством.

Моніторинг реалізації Стратегії.

Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан реалізації Стратегії та Плану заходів.

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг впровадження Стратегії здійснюється щорічно на основі аналізу кількісних та якісних індикаторів, що демонструють рівень виконання стратегічних, оперативних цілей та завдань, зокрема шляхом порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих проміжних (станом на конкретний період) і фактичних значень показників.

Система показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Стратегії розвитку Миколаївської територіальної громади на період до 2027 року подана у таблиці 6.1.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії готує Робоча група, узагальнення та формування його тексту здійснює відділ економіки, закупівель та інвестиційної діяльності УКБ Миколаївської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє його на розгляд сесії міської ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному веб-сайті міської ради

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 12 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265⁶, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів результативності впровадження кожного проекту місцевого розвитку.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії за перше півріччя та за рік готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ економіки, закупівель та інвестиційної діяльності УКБ Миколаївської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє їх на розгляд сесії відповідної ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному вебсайті міської ради.

Оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття в подальшому необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить:

- ▶ результати порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих цільових (станом на останній період) і фактичних значень показників;
- ▶ досягнення запланованих цілей;
- ▶ задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб;
- ▶ наявних незапланованих змін та впливів;
- ▶ діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
- ▶ ефективності механізмів реалізації Стратегії або ресурсних витрат;
- ▶ стійкості результатів Стратегії тощо.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться залученими експертами).

Звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ економіки, закупівель та інвестиційної діяльності УКБ Миколаївської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше трьох місяців після закінчення періоду реалізації Стратегії та Плану заходів представляє їх на розгляд сесії міської ради. Крім того, заключні звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів оприлюднюються на офіційному вебсайті громади та/або у місцевих засобах масової інформації.

⁶ <https://mtu.gov.ua/content/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku.html>

Таблиця 6. 1 Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади на період до 2027 року

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірю- вання	Базове значення 2023 (за наявності або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
1. ЕФЕКТИВНА І КОНКУРЕНТОЗДАТНА МІСЦЕВА ЕКОНОМІКА								
1.1. Зростання інвестиційної привабливості громади	Наявність Комплексного плану просторового розвитку території громади	+/-	-	-	В розробці	В розробці	+	Рішення сесій міської ради
	Відсоток населених пунктів з актуальною містобудівною документацією	%	50	52	54,5	60,8	65,9	Рішення сесій міської ради
	Обсяг надходжень до бюджету від продажу та оренди комунального майна і землі	Тис.грн на рік	6568,2	4447,7	1947,7	1950,0	1950,0	Фінансові звіти
	Проведена інвентаризація земель, водних ресурсів та комунального майна	%	72	75	82	89	100	Дані ОМС
	Наявність інвестиційного паспорта громади	+/-	-	В розробці	+	+	+	Офіційний сайт громади
1.2. Розвиток промисловості та сільського господарства	Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів промислового призначення на території громади, зокрема в межах індустріального парку	Одиниць	-	2	4	6	10	Інвестиційний паспорт
	Наявність бази інвестиційних пропозицій водних об'єктів	+/-	-	-	+	+	+	Інвестиційний паспорт
	Чисельність штатних працівників суб'єктів господарювання	Осіб	4001	4400	4850	5325	5850	Дані ДПС
	Розмір середньомісячної заробітної плати	Грн	12023	12825	13105	13425	13925	Дані ДПС
	Чисельність фермерських господарств та сімейних ферм	Одиниць	49	51	54	57	59	Дані ДПС
1.3. Підтримка підприємництва	Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів для логістики на території громади	Одиниць	-	2	4	6	8	Інвестиційний паспорт

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірю- вання	Базове значення 2023 (за наявності або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
	Чисельність стартапів в рамках місцевої програми підтримки підприємництва	Одиниць	1	2	3	4	5	Дані ОМС
	Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів для розміщення підприємств відновлюваної енергетики на території громади	Одиниць	-	-	1	2	3	Інвестиційний паспорт
	Чисельність проведених навчальних заходів агенцією місцевого економічного розвитку	Одиниць на рік	-	4	4	6	8	Дані ОМС
	Чисельність учасників навчальних заходів, проведених агенцією місцевого економічного розвитку	Осіб за рік	-	100	100	150	200	Дані ОМС
	Чисельність написаних, підготовлених грантових проєктів жителів, бізнесу та організацій громадянського суспільства громади	Одиниць на рік	-	1	2	3	4	Дані ОМС
1.4. Розвиток туристичного, готельно-ресторанного та відпочинкового бізнесу	Чисельність пропозицій інвестиційних об'єктів під торговельні центри, відпочинкові комплекси, заклади тимчасового розміщення на території громади	Одиниць	-	2	3	4	6	Інвестиційний паспорт
	Чисельність об'єктів побутового обслуговування населення	Одиниць	66	70	76	79	85	Дані ОМС
	Чисельність належно облаштованих відпочинкових локацій на території громади	Одиниць	4	4	5	6	7	Дані ОМС
	Чисельність інвестиційних пропозицій з будівництва (розміщення) закладів громадського харчування та надання побутових послуг	Одиниць	3	4	5	6	7	Інвестиційний паспорт
	Чисельність фізичних осіб-підприємців	Осіб	1080	1130	1190	1250	1310	Дані ДПС
	Чисельність об'єктів торгівлі	Одиниць	90	100	110	120	130	Дані ДПС

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірю- вання	Базове значення 2023 (за наявності або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
2. ЧИСТЕ, КОМФОРТНЕ І БЕЗПЕЧНЕ ДОВКІЛЛЯ								
2.1. Покращення екологічного стану в громаді	Проведена реконструкція очисних споруд м.Миколаїв.	+/-	-	Проведен- ня робіт	Проведен- ня робіт	+	+	Дані МКП «Миколаїв- водоканал»
	Відсоток житлового фонду, забезпеченого водовідведенням	%	16,4	17,0	18,0	19,0	20,0	Дані МКП «Миколаїв- водоканал»
	Протяжність укріплених берегів водойм	Км на рік	0	1	1,5	2	2,5	Дані ОМС
	Відсоток населених пунктів з влаштованими центральними площами	%	20,8	30,0	40,0	55,0	65,0	Дані ОМС
2.2. Розвиток комунальної інфраструктури	Відсоток житлового фонду, забезпеченого водопостачанням	%	17,9	20,0	22,0	24,0	27,0	Дані МКП «Миколаїв- водоканал»
	Частка протяжності відремонтованих комунальних доріг у загальній їх протяжності	%	2,3	3,0	7,0	10,0	15,0	Дані ОМС
	Протяжність відремонтованих тротуарів	М на рік	-	800	1500	1800	2000	Дані ОМС
2.4. Безпечна громада	Кількість встановлених систем зовнішнього відеонагляду	Одиниць	25	27	29	32	35	Дані ОМС
	Відсоток комунальних доріг з наявним вуличним освітленням	%	90	91	93	94	97	Дані ОМС
	Відсоток заміненних старих ліхтарів вуличного освітлення на LED-технології	%	90	91	93	94	97	Дані ОМС
2.5. Енергоефективна громада	Кількість реалізованих проєктів із впровадження технологій енергоефективності та застосування альтернативних джерел енергії	Одиниць	3	6	9	11	14	Дані ОМС
	Загальна вартість споживання енергоносіїв закладами освіти на рік	Тис.грн	1800,0	1900,0	2000,0	2100,0	2200,0	Дані ОМС
	Кількість учасників проведених заходів з популяризації енергоефективності та	Осіб	45	56	65	78	82	Дані ОМС

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірю- вання	Базове значення 2023 (за наявності або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
	енергозбереження							
3. ЯКІСНЕ ЖИТТЯ								
3.1. Покращення демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя	Наявність Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги»	+/-	-	+	+	+	+	Дані КНП «Миколаївська міська лікарня»
	Чисельність реалізованих проєктів в медичних установах первинного рівня, в тому числі з залученням донорських коштів	Одиниць	-	2	4	6	8	Дані КНП «Миколаївська міська лікарня»
	Чисельність пакетів послуг, які надає Комунальне некомерційне підприємство «Миколаївська міська лікарня».	Одиниць	16	17	18	19	20	Дані КНП «Миколаївська міська лікарня»
	Чисельність відремонтованих відділень КНП «Миколаївська міська лікарня»	Одиниць на рік	2	2	1	2	1	Дані КНП «Миколаївська міська лікарня»
	Чисельність закупленого цифрового обладнання для закладів охорони здоров'я громади	Одиниць	-	5	6	7	9	Дані КНП «Миколаївська міська лікарня»
	Чисельність облаштованих спортивних та дитячих майданчиків	Одиниць	49	51	52	54	55	Дані ОМС
	Чисельність збудованих (відремонтованих) сучасних спортивних полів	Одиниць	-	1	1	1	2	Дані ОМС
	Чисельність відремонтованих спортивних залів у закладах освіти	Одиниць	-	1	2	3	4	Дані ОМС
	Кількість проведених заходів для підвищення рівня рухової активності населення	Одиниць	112	125	131	135	140	Дані ОМС
3.2. Надання якісної сучасної освіти мешканцям громади	Відсоток охоплення дітей дошкільною освітою	%	35,3 (з 2271 дітей дошкільного віку дошкільну	50,0	60,0	60,0	80,0	Дані ОМС

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірю- вання	Базове значення 2023 (за наявності або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
			<i>освіту отримують лише 802 дитини)</i>					
	Середній бал ЗНО у громаді	Балів	121,59	123,4	125,1	136,7	142,5	Дані ОМС
	Середня вартість навчання одного учня на рік	Грн	34673,82	32940	31000	29450	27900	Дані ОМС
	Відсоток закладів з оновленою матеріально-технічною базою	%	70	75	78	81	85	Дані ОМС
	Відсоток охоплення учнів гуртковою роботою (зокрема художньо-естетичних, фізкультурно-спортивних, логіко-математичних, пізнавальних, мовленнєвих та інших)	%	25	29	31	35	40	Дані ОМС
	Кількість учасників різноматематичних заходів, спрямованих на залучення молоді до науково-дослідницької, експериментальної, творчої та проектної діяльності	Осіб на рік	146	150	160	200	220	Дані ОМС
	Кількість дітей з особливими освітніми потребами, що знаходяться на інклюзивному навчанні	Осіб	49	47	45	44	43	Дані ОМС
3.3. Трансформація закладів культури	Моніторинг результативності гурткової роботи та проведених заходів для дорослого населення	Річний звіт про результати моніторингу	-	+	+	+	+	Дані ОМС
	Відсоток оновлення матеріально-технічної бази закладів культури	%	10,0	15,0	20,0	25,0	30,0	Дані ОМС
	Кількість створених на базі публічних бібліотек громадських просторів для підтримки освіти впродовж життя	Одиниць	1	2	3	4	5	Дані ОМС
	Середньорічна чисельність відвідувань	Осіб	12676	12700	13000	14000	15000	Дані ОМС

Стратегічна/ оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірю- вання	Базове значення 2023 (за наявності або 2022)	Проміжне значення 2024	Проміжне значення 2025	Проміжне значення 2026	Цільове значення 2027	Джерело даних
	бібліотечних закладів							
	Наявність ефективної системи інформування населення щодо культурних та спортивних можливостей	+	+	+	+	+	+	Дані ОМС
3.4. Громада дружня до мешканців	Кількість послуг, що надаються Центром надання адміністративних послуг	Одиниць	148	160	180	200	220	Дані ЦНАП
	Кількість публічних установ, облаштованих засобами доступності	Одиниць	15	17	19	21	25	Дані ОМС
	Кількість проєктів спрямованих на соціально-економічну інтеграцію ВПО та ветеранів в життя громади	Одиниць на рік	1	1	2	2	3	Дані ОМС
	Кількість ветеранів, охоплених послугами реабілітації	Осіб на рік	11	20	40	60	100	Дані ОМС
	Кількість реалізованих молодіжних проєктів	Одиниць	5	7	8	10	10	Дані ОМС
	Діюче КП «Молодіжний центр»	+	+	+	+	+	+	Дані ОМС
	Кількість підписників сторінки міської ради в Facebook	Осіб	4200	5000	6500	8500	10000	Соціальні мережі
	Кількість учасників проведених заходів для населення з питань життєдіяльності Миколаївської громади	Осіб	57	165	200	300	500	Дані ОМС